

**Lolita Čigāne
Linda Austere
Gatis Litvins
Valts Kalniņš**

**KORUPCIJAS RISKI
EIROPAS SAVIENĪBAS KOHĒZIJAS FONDA LĪDZEKĻU
ADMINISTRĒŠANĀ**

2004. – 2006. GADA PROGRAMMĒŠANAS PERIODS

Pasūtītājs:
Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs

**Rīgā,
2008.gada aprīlī**

SATURA RĀDĪTĀJS

KOPSAVILKUMS	4
IEVADS	9
POLITIKAS VEIDOŠANA UN PROJEKTU ATLASE	13
Kohēzijas fonda investīciju politikas veidošana	14
Politikas dokumenta kvalitāte un procesa secīgums	16
1. Risks - Politikas dokumentā ir neskaidras prioritātes un/vai neskaidri uzdevumi prioritāšu īstenošanai.....	16
2. Risks - nepietiekama argumentācija par dokumentā ietvertajām prioritātēm.....	17
3. risks - Plānošanas dokumentiem/prioritātēm nav skaidras sazobes ar iepriekšējos plānošanas periodos izvirzītām prioritātēm.....	20
4. risks – lēmumu pieņemšanas process (politikas plānošana) nav secīgs un pārskatāms.....	25
Finansējamo projektu atlasē process	25
1. risks Nepietiekami reglamentēts potenciālo projektu (projektu koncepciju iesniedzēju) atlasē process vai tā daļas.....	27
2. risks – projektu pieteikumu vērtēšanas/ projektu atlasē un atlasītā projekta pieteikuma izskatīšanas procedūra nav pietiekami vai pietiekami skaidri reglamentēta.....	31
3. risks - Kritēriji nav skaidri, nenodrošina pietiekamu pārlicēcību par taisnīgu vērtēšanas procesu un izvēlēto pretendenta atbilstību un kapacitāti projekta ieviešanā.....	34
4. risks - Nav pietiekamu garantiju (tostarp salīdzinot ar citiem projekta īstenošanas posmiem) interešu konflikta novēršanai projektu pieteikumu vērtēšanas posmā.....	35
5. risks Projektu atlasē process vai tā daļas nav caurskatāmas pusēm ar nozīmīgām interesēm.....	35
6. risks - Iespējama politiska ietekme projektu pieteikumu atlasē posmā ārpus rīcībpolitikas satura noteikšanas un likumā noteiktām skaidrām procedūrām.....	36
7. risks - informācija par atteikuma iemeslu negatīva lēmuma gadījumā nav pietiekama.....	37
Rīcībpolitikas un investīciju lēmumu atbilstība	38
1. risks - Ir neskaidra vai tikai netieša loģiskā saikne starp politikas dokumentu un izvēlēto projektu.....	38
IEPIRKUMS	41
Pārskats par iepirkumu lietām (case studies)	41
IEPIRKUMU PROCESA ANALĪZE	55
Iepirkumu procedūru regulējošie normatīvie akti	55
Iepirkuma procedūra vides un transporta sektoros	55
Vide.....	55
Transports.....	55
Identificētie riski un to novērtējums	56
1. risks. Tiesiskais regulējums negarantē procedūrā iesaistīto personu objektivitāti un neieinteresētību, efektīvu atklāto korupcijas risku novēršanu.....	57
2. risks Iepirkuma procedūra iestādes ietvaros nav pietiekami un pietiekami skaidri reglamentēta.....	62
3. risks Būtiski lēmumi par projekta īstenošanā izmantojamajām tehnoloģijām vai tehniskajiem normatīviem tiek pieņemti vienpersoniski (necaurskatāmi).....	67
4. risks - Nepietiekams laika posms piedāvājuma sagatavošanai.....	68
5. risks Nepietiekama (neefektīva) informācijas aprīte un pieejamība par izsludināto konkursu.....	70
6. risks - Nenotiek vai nav iespējama iepirkuma tehniskās dokumentācijas un ekonomiskā pamatojuma satura pārbaude pirms iepirkuma procedūras uzsākšanas.....	71
7. risks - Nenotiek iepirkuma dokumentācijas kontrole, nodrošinoties pret vispārīgiem vai neprecīziem formulējumiem.....	73
8. risks Iepirkuma procedūrā ir būtiski posmi, kas nav pietiekami dokumentēti.....	75
9. risks - Grozījumi konkursa nolikumā ir motivēti un pamatoti.....	76
10. risks Iepirkumu komisijas gala lēmums nav pienācīgi motivēts.....	77
Vērtēšanas kritēriji	78
11. risks - Neprecīzi (vispārīgi) vērtēšanas kritēriji.....	78
12. risks - Vērtēšanas kritēriji nav zināmi iepriekš vai tiek mainīti iepirkuma gaitā tādā veidā, kas ierobežo konkurenci/vienlīdzību.....	80
13. risks - Nav skaidra mehānisma ārēju (neatkarīgu) ekspertu iesaistīšanu iepirkumu komisijās.....	83

14. risks - Nav noteikumu, kas raksturo situācijas, kad iepirkuma specifikas, sarežģītības, apjoma (vai citu apsvērumu dēļ) pieprasa ārēju (neatkarīgu) ekspertu iesaistīšanu iepirkumu komisijās.....	84
Konkurences veicināšana.....	85
15. risks - Iepirkuma dokumentu, tehnisko specifikāciju saturs nenodrošina vienlīdzīgas iespējas visiem iespējamiem pretendentiem.....	85
16. risks Netiek veicināta konkurence, īpaši veicinot starptautisku komersantu dalību iepirkumu konkursos	87
Līgums	88
17. risks - Nav vai nav pietiekamu kontroles mehānismu, lai konstatētu līguma neatbilstību nolikumam un piedāvājumam	88
18. risks - Viegli izdarāmas izmaiņas iepirkuma līguma noteikumos	89
Sūdzības un tiesas lēmumi	92
AVOTI.....	95

KOPSAVILKUMS

Kohēzijas fonds ir viens no finanšu instrumentiem, ar kuru palīdzību Eiropas Savienība tiecas izlīdzināt dalībvalstu ekonomiskās un sociālās atšķirības. Pirms iestāšanās ES Latvija saņēma līdzekļus no ES strukturālās politikas pirmsiestāšanās finanšu instrumenta (ISPA). Pēc pievienošanās ES šie līdzekļi kļuva par Kohēzijas fonda finansējumu. Laika posmā no 2004. – 2006. gadam Eiropas Komisija apstiprināja 35 Latvijas iesniegtus projektus vides un transporta infrastruktūras jomās. Katra projekta apjoms bija vismaz desmit miljoni eiro. Laika posmā no 2004. - 2006.gadam Latvijai no Kohēzijas fonda bija pieejami EUR 515 866 662. Lielu publiskas naudas summu aprīte ir saistīta ar nelietderīgas vai ļaunprātīgas izmantošanas risku un tādejādi Latvijai ir svarīgi nodrošināt, lai šī fonda līdzekļu izlietojums maksimāli atbilstu sabiedrības interesēm.

Šis ziņojums sagatavots pēc **Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja** pasūtījuma Pasaules Bankas projekta „Korupcijas apkarošanā iesaistīto institūciju stiprināšana” ietvaros. Ziņojumā atspoguļota Sabiedriskās politikas centra PROVIDUS analīze par korupcijas riskiem Kohēzijas fonda līdzekļu apguves procesā Latvijā pirmajā programmēšanas periodā (2004.-2006. gads). PROVIDUS meklēja atbildes uz diviem jautājumiem: vai un kādi korupcijas riski raksturīgi Kohēzijas fonda līdzekļu apguvei, un cik atklāts un caurredzams ir bijis šo līdzekļu līdzšinējās apguves process.

Ziņojumā ietvertā analīze aptver Kohēzijas fonda līdzekļu apguves mehānismu kopumā un korupcijas riskus, kas saistīti ar konkrētu projektu vadību un īstenošanu. Īpašu uzmanību PROVIDUS pievērta korupcijas riskiem rīcībpolitikas un investīciju lēmumu pieņemšanas stadijā, no Kohēzijas fonda finansējamo projektu atlasē un projektu ietvaros veikto iepirkumu procesā. Sīkāk aplūkoti četri Kohēzijas fonda finansēti projekti, no kuriem divi attiecas uz transportu (*TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, I.projekts* un *Austrumu - Rietumu dzelzceļa koridora iecirkņu sliežu ceļa rekonstrukcija*), un divi, - uz vidi (*Ūdenssaimniecības attīstība Ventspilī, II kārtā* un *Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, II kārtā*).

Ziņojumā pētnieki secina, ka Kohēzijas fonda apguves mehānisms aplūkotajā laika periodā (2004.-2006. gadā) bijis visumā apmierinoši reglamentēts, un analīze neatklāja praksi, kas liecinātu par plašas un sistemātiskas korupcijas risku. Tomēr dažos aspektos regulējumu un caurskatāmību ieteicams uzlabot:

Rīcībpolitikas un investīciju lēmumu stadijā nozīmīgākais korupcijas risks ir saistīts ar to, ka lēmumu pieņemšanas process nav bijis secīgs un pārskatāms. Ja konkrētu projektu apstiprināšana notiek neskaidra programmēšanas ietvara apstākļos, ir paaugstināts risks, ka projekts atbilst partejiski politiskām vai citām šaurām interesēm nevis plānveidīgai valsts rīcībpolitikai. Aplūkotajā laika periodā projektu atlase un realizācija notika jau pirms Kohēzijas fonda ietvara dokumenta pieņemšanas, tādējādi pieļaujot situāciju, kad projektu izvēles brīdī (*de jure*) nebija tikušas izvirzītas konkrētas rīcības prioritātes un kritēriji attiecībā uz ES finansējuma izlietošanu.

Finansējamo projektu atlases procesā nozīmīgākie korupcijas riski saistīti ar potenciālo projektu iesniedzēju atlases procesu. Šī procedūra pat pamatprincipu ziņā nav reglamentēta ārējos normatīvajos aktos un *de facto* ir atkarīga no konkrētās starpniekinstitūcijas iedibinātas prakses. Konkrētajā situācijā institūcijas rīcības brīvība, organizējot tās darbu, jāaplūko kontekstā ar atklātības un vienlīdzības principiem (pat tad, ja KF līdzekļi ir “iezīmēti” noteiktu mērķu īstenošanai

un projekti savstarpēji nekonkurē). Fiziskām un juridiskām personām ir nepieciešama iespēja iegūt pilnīgu priekšstatu par visu KF finansējuma procesa gaitu.

Projektu atlases kritēriji vairumā gadījumu ir formulēti pietiekami skaidri, tomēr kvalitāte nav viendabīga. Daži kritēriji (piemēram, kritērijs - vistiešāk kalpo cilvēku veselības aizsardzībai) ir pārlietu plaši un grūti izmērāmi, kas var radīt šaubas par projektu objektīvu atlasī. Raugoties kopskatā ar projektu atlases institucionālajiem mehānismiem, regulējums nerada pārlicību, ka tiek maksimāli ierobežota projektu iesniegumu vērtētāju subjektīvā viedokļa ietekme uz lēmumu par projekta izvēli. Šādos gadījumos pastāv risks, ka galīgo lēmumu varētu ietekmēt korporatīvi vai pat koruptīvi apsvērumi.

Amatpersonām (arī iesaistītās personas), kuras veic projektu izvērtēšanu, ir saistošs vispārējais interešu konflikta tiesiskais regulējums. Tomēr praksē nav procedūras, kā šīs amatpersonas apliecina interešu konflikta neesamību attiecībā uz konkrētu projektu/iesniedzēju. Proti, trūkst efektīva tiesiskā regulējuma ieviešanas mehānisma. Tādejādi, lai arī tiesiskais regulējums principiāli aptver visus būtiskākos interešu konflikta riska faktorus šāda rakstura lēmuma pieņemšanā, tas pats par sevi neizslēdz iespēju, ka rīcībpolitikas prioritātes varētu kļūt mazsvarīgākas par politiskām simpātijām. Minētais it īpaši attiecas uz pašvaldību iesniegto projektu vērtēšanu.

Iepirkumi – viens no projektu īstenošanas pamatelementiem - ir no korupcijas risku viedokļa īpaši jūtīga joma. Kaut gan Kohēzijas fonda projektu īstenošanā iepirkumu process ir visumā pietiekami reglamentēts, pētījuma rezultāti norāda uz vairākiem aspektiem, kuros aplūkotajā laika posmā korupcijas riski ir īpaši izteikti.

Starpniekinstitūciju iekšējie normatīvie akti, kas regulē iepirkuma procedūras norisi, bija pietiekami, taču ne vienmēr viendabīgi attiecībā uz visiem iepirkuma aspektiem. Tajos ne vienmēr precīzi definēta iesaistīto amatpersonu kompetence. Konstatēts, ka aplūkotajā laika posmā trūkst efektīvu interešu konflikta novēršanas mehānismu iepirkumu komisiju locekļiem un pieaicinātiem ekspertiem. Analizētajos iepirkumos atšķīrās informācijas apjoms, kas atspoguļots iepirkumu komisiju sēžu un sanāksmju protokolos, ietekmējot iespējas *post factum* pārliecināties par komisijā notikušajām viedokļu apmaiņām un argumentiem par to vai citu darbību. Ievērojot iepirkumu apjomu un komplicētību, konstatēts, ka kritēriju un nosacījumu ārējas/profesionālas ekspertīzes piesaistīšanai iepirkuma dokumentācijas/piedāvājumu izvērtēšanā, esamība būtu pozitīvs piensums procesa caurskatāmībai.

Procesa posms no rīcībpolitikas prioritāšu noteikšanas līdz konkrētu projektu apstiprināšanai ir grūti pieejams trešo pušu ieskatam, jo tā procesuālais ietvars regulēts iestādes iekšējos normatīvajos aktos, kamēr ārējie normatīvie akti pārsvarā regulē vispārīgus ar kompetences sadalījumu saistītus jautājumus.

Lai uzlabotu projektu atlases un īstenošanas drošumu korupcijas risku ziņā, ieteicams:

- iekšējos dokumentos noteikt interešu konflikta riska izvērtēšanas un atbildības mehānismus personām, kas izvērtē projektu koncepcijas un pieteikumus. Līdzīgai prasībai vajadzētu attiekties uz valsts amatpersonām un ekspertiem, kas piedalās iepirkuma dokumentācijas izstrādē,
- veidot skaidru noteikumu kopumu par priekšnoteikumiem un procedūru, kā iepirkuma procedūrā piesaistīt ārējus ekspertus un par minēto ekspertu kvalifikāciju,

- nodrošināt, lai iekšējais tiesiskais regulējums būtu vienmērīgs un iespēju robežās vienlīdz detalizēts attiecībā uz visiem projekta vadības rokasgrāmatā noregulētajiem jautājumiem. Kā pozitīvs aspekts, ko attīstīt arī turpmāk, jāatzīmē tas, ka aplūkotajā redakcijā dokumenti, kas veido rokasgrāmatu saturu ir lietotājam draudzīgi un atbilst jēdziena rokasgrāmata būtībai (skaidra, lietotājam draudzīga latviešu valoda, vienkāršs izskaidrojums),
- noregulēt projektu izvēles un vērtēšanas procesa pamatprincipus ar ārēju normatīvo aktu, kas palielinātu procedūras caurskatāmību,
- nodrošināt publiski pieejamu, skaidrojošu pamatinformāciju par KF projektu izvēles un īstenošanas kontroles norisi.

Ziņojumā ietvertas daudzas konkrētas norādes uz nepieciešamību detalizēt vai papildināt iestādes iekšējo regulējumu, novēršot korupcijas riskus. Vienlaikus, to apsverot, gan likumdevējam, gan iestādei jāizvērtē vēlamo līdzsvaru starp detalizētu reglamentāciju un saprātīgu rīcības brīvības ietvaru.

TABULU SARAKSTS UN SAĪSINĀJUMI

Tabula 1 Izvirzītie riski un to novērtējums (iekavās sniegts riska novērtējums).....	13
Tabula 2 Politikas dokumentos ietvertās prioritātes vides jomā.....	18
Tabula 3 Kopējās izmaksas vides sektora sakārtošanai.....	19
Tabula 4 KF mērķi – sazobe ar iepriekšējiem plānošanas periodiem vides jomā.....	21
Tabula 5 KF mērķi - sazobe ar iepriekšējiem periodiem transporta jomā.....	24
Tabula 6 Iepirkuma procedūra. Riski un to novērtējums.....	56
Tabula 7 KF projektu vadības un sistēma Satiksmes ministrijā.....	63

Iepirkums 1 Atklāts konkurss „Tehniskais nodrošinājums ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām Liepājā”. Iepirkumu identifikācijas numurs: VIDM 2005/206.....	41
Iepirkums 2 Atklāts konkurss „Būvdarbu līgumu realizācijas atbilstības pārbaude projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta””.....	43
Iepirkums 3 Atklāts konkurss „Dūņu lauku rekonstrukcija un uzlabojumi priekšattīrīšanas blokā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā””.....	44
Iepirkums 4 Atklāts konkurss „Aizbīdņu un hidrantu nomaiņa”.....	46
Iepirkums 5 Atklāts konkurss „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un būvniecība”...	46
Iepirkums 6 Slēgts konkurss „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un tīklu uzturēšanas iekārtu piegāde”.....	48
Iepirkums 7 Atklāts konkurss „TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1. projekts 5. daļa (E22 – A12 posms Jēkabpils - Varakļāni) būvdarbi”.....	50
Iepirkums 8 Atklāts konkurss „TEN autoceļu uzlabojumi, 1. projekts, 2. daļa (E67- A1 posms Ādaži - Gauja): būvdarbu uzraudzība”.....	51
Iepirkums 9 Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: sliežu piegāde”.....	52
Iepirkums 10 Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: konsultantu pakalpojumi”.....	52
Iepirkums 11 Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: gulšņu ar elastīgiem sliežu stiprinājumiem piegāde”.....	53

SAĪSINĀJUMI

CSP	Centrālā statistikas pārvalde
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
ID	Satiksmes ministrijas Investīciju departaments
IEI	Ieviešanas iestāde
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession - Pirmsiestāšanās strukturālais finanšu instruments
IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
KF	Kohēzijas fonds
KN	Satiksmes ministrijas Eiropas Savienības finansēto projektu kontroles nodaļa
LVC	Latvijas Valsts ceļi
MK	Ministru kabinets
MK Noteikumi Nr. 298	Ministru kabineta 2004. gada 13. aprīļa noteikumi "Noteikumi par kārtību, kādā sagatavo, apstiprina, īsteno un uzrauga no Eiropas Savienības Kohēzijas Fonda līdzekļiem finansētos projektus"
SM Noteikumi Nr. 11	Satiksmes ministrijas 2002. gada 26. februāra noteikumi Nr. 11 "Satiksmes nozares valsts investīciju programmas projektu izvērtēšanas kārtība"
PIN	Projektu ieviešanas nodaļa
Reglaments	SM 2005. gada 14. janvāra reglamentā Nr. 6 "Projektu īstenošanas rokasgrāmata starpniekinstitūcijas struktūrvienībām un procedūras."
RVG	Satiksmes ministrijas Risku vadības grupa
SF	Struktūrfondi
SM	Satiksmes ministrija
TED	Tenders Electronic Daily (Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša pielikums)
TEN	Trans-European Network (Trans-Eiropas tīkls)
TINA	Transport infrastructure needs assessment (Transporta infrastruktūras vajadzību izvērtējums)
VIP	Valsts investīciju projekts
VM	Vides ministrija

IEVADS

Saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja izstrādāto darba uzdevumu, PROVIDUS veica korupcijas risku izvērtējumu Kohēzijas fonda līdzekļu apguves procesā Latvijā 2004.-2006.gadā (pirmajā programmēšanas periodā).¹ Darba ietvaros nepieciešams rast atbildes uz diviem jautājumiem: vai un kādi korupcijas riski raksturīgi Kohēzijas fonda līdzekļu apguvei un cik atklāts un caurredzams ir bijis KF līdzekļu apguves process šai laika posmā? Minētie jautājumi jāaplūko konkrētu projektu īstenošanas (*case studies*) kontekstā, izvēloties divus KF finansētus projektus katrā KF atbalstītajā jomā – transporta un vides.

Šim nolūkam PROVIDUS sākotnējais uzdevums bija informācijas savākšana par KF līdzekļu apguvi 2004. – 2006. gadā. Pētījuma sagatavošanā pamatā izmantoti divi avotu veidi: (1) KF apguvi reglamentējošie ārējie un iekšējie normatīvie akti, kā arī amatpersonu un institūciju lēmumi, konkrēto aplūkojamo projektu ietvaros, politikas dokumenti un cita dokumentēta informācija, kuru nodrošināja starpniekinstitūcijas un vadošā institūcija, (2) intervijas ar vadošās institūcijas un starpniekinstitūciju atbildīgajām amatpersonām.² Būtisks informācijas avots ir arī citu kompetentu kontroles institūciju sagatavotie ziņojumi par KF līdzekļu apgūšanu gan sistēmas, gan konkrētu projektu ietvaros (piemēram, Eiropas Komisijas, Finanšu ministrijas, institūcijas iekšējā audita vai neatkarīgu auditoru ziņojumi).

Rezultātā ir izveidots šī procesa specifikai pielāgots iespējamo korupcijas riska zonu plašākā izpratnē un konkrētu risku raksturojums. Korupcijas risku šī ziņojuma izpratnē raksturo tiesiska vai administratīva regulējuma trūkums, kas paver iespēju personām, kuras iesaistītas KF līdzekļu apguves procesā, rīkoties, izlietojot vai paverot iespēju izlietot minēto finansējumu pretrunā ar tā noteiktajiem mērķiem un sabiedrības interesēm. Kā būtiskākais sabiedrības intereses raksturojošais kritērijs izmantots labas un pienācīgas pārvaldības principa ievērošana, ko raksturo iestādes

¹ Finanšu ministra 2004. gada 7. maija rīkojums Nr. 440 “Par izmaiņām saistībā ar pāreju no Eiropas Savienības Strukturālās politikas pirmsiestāšanās finanšu instrumenta (ISPA) uz Kohēzijas fondu”, grozījumi rīkojumā ar finanšu ministra 2004. gada 4. jūnija rīkojumu Nr. 532. Pirmais programmēšanas periods aptver laika posmu no 2004. gada 7. maija līdz jaunā programmēšanas perioda sākumam 2006. gadā.

² Pētījuma ietvaros intervijas un tikšanās, īpaši starpniekinstitūcijās, notikušas vairākkārt. Zemāk norādītie datumi attiecas uz pirmo tikšanās reizi konkrētajā iestādē:

Vadošā institūcija (Finanšu ministrija)

- Anžs Ūbelis vadītājs, 27.09.2007
- Edgars Šadris, Plānošanas un kontroles nodaļas vadītājas vietnieks, 27.09.2007
- Līna Kanberga, Projektu vērtēšanas departamenta direktora vietniece, 27.09.2007
- Ineta Keiša, Projektu vērtēšanas departamenta Plānošanas un kontroles nodaļas vecākā referente, 27.09.2007
- Baiba Juhansone, Projektu ieviešanas nodaļas vadītāja, 27.09.2007

Satiksmes ministrija

- Andulis Židkovs, Valsts sekretāra vietnieks, Starpniekinstitūcijas vadītājs, 10.10.2007
- Māra Tapiņa, Investīciju departamenta direktore, 10.10.2007
- Olga Sergejeva, Investīciju departamenta direktores vietniece, 10.10.2007

Vides Ministrija

- Vija Gēme, Valsts sekretāra vietniece, Starpniekinstitūcijas vadītāja, 01.10.2007
- Aivars Jurjāns, Projektu ieviešanas departamenta vadītājs, 01.10.2007
- Jurijs Spiridonovs, Investīciju departamenta direktora vietnieks, 01.10.2007

dokumentu lēmumu tiesiska un faktiskā pieejamība, kā arī satura kvalitāte, kas sekmē procesa caurskatāmību.³

Pētījumā ietvertā analīze nosacīti iedala KF līdzekļu apgūšanu divos – projekta atlases un projekta īstenošanas - posmos. Projekta atlases posms ziņojuma izpratnē ietver rīcībpolitikas un politikas dokumentu izveidi, kā arī konkrētu KF finansētu projektu izvēli un sagatavošanu starpniekinstiūcijās. Projekta īstenošanas posms pētījuma izpratnē aptver iepirkuma procedūru, ko organizē starpniekinstiūcija, kā arī projekta ieviešanas kontroli (1. pielikums).

Starptautiskie eksperti, aplūkojot korupcijas riskus valsts investīciju programmas kontekstā, norāda uz vairākiem apsvērumiem, kas ietekmē korupcijas risku specifiku. Atšķirībā no gadskārtējā budžeta veidošanas, kas ir cieši saistīta ar konkrētas institūcijas publisko funkciju īstenošanu un kur tādējādi iespējas konkrētai amatpersonai ietekmēt finanšu izlietojumu ir ierobežotas, investīciju politikas plānošanai ir raksturīgs būtisks rīcības brīvības elements. Amatpersonas nosaka gan investīciju lielumu un to sadalījumu starp dažādām nozarēm, gan konkrētus atbalstāmos projektus un to ģeogrāfisko atrašanās vietu.⁴ Izšķiršanās par konkrētu investīciju objektu notiek jau politikas plānošanas posmā un stratēģijas dokumenti ietver konkrētus atbalstāmos projektus. Tādējādi, nozīmīgi korupcijas riski raksturīgi politikas plānošanas procesam. To izvērtējumam veltīta šī ziņojuma pirmā daļa.

Ievērojot minēto, korupcijas risku izvērtējums KF līdzekļu apgūšanas procesā galvenokārt saistīts ar tādu mehānismu esamību un īstenošanu, kuri nodrošina procesa pārskatāmību un atklātību trešajām pusēm, vadlīnijām un standartiem, kas nosaka saprātīgus ierobežojumus amatpersonu rīcības brīvībai un ļauj veikt kontroli pār amatpersonas rīcības tiesiskumu dažādos procesa posmos. Šo risku novērtēšanai izmantoti tādi rādītāji kā izstrādāto politikas dokumentu (it īpaši izvēlēto prioritāšu pamatojuma) kvalitāte un pēctecība, jeb saistība ar vispārējiem sektora politikas mērķiem. Īpaša uzmanība pievērsta prioritāšu izvēles kritērijiem viena veida aktivitāšu ietvarā (piemēram, ūdens attīrīšanas iekārtu sakārtošana vai ceļu remonts).⁵

Ziņojuma otrā daļa aplūko korupcijas riskus jautājumos, kas saistīti ar konkrēta KF projekta vadību un īstenošanu. Šis posms nosacīti ietver procedūras un lēmumus, kas saistīti ar iepirkumu projekta vajadzībām, un projekta praktiskās īstenošanas norisi. Ņemot vērā SI specifisko kompetenci šajā jomā, īpaša uzmanība ziņojumā pievērsta iepirkumu procesa nodrošināšanai no KF finansēto projektu ietvaros.

Kontroles mehānismi, kas raksturo projekta ieviešanu jeb īstenošanu raksturotas ziņojuma 1. pielikumā ietvertajā tabulā, kas aptver KF līdzekļu apgūšanā iesaistīto institūciju iekšējās kontroles sistēmas un atsevišķus to elementus (pienācīgas pārvaldības aspekts), kā arī ar projekta īstenošanas norisi saistītos administratīvās un finanšu kontroles mehānismus (to saturu), ko īsteno gan Latvijas, gan Eiropas Kopienu institūciju ietvaros.

³ Heald, D. "Varieties of Transparency" (2. nod), "Transparency as an Instrumental Value" (4.nod.) // Heald, D., Hood, (red.). C. *Transparency: The Key to Better Governance*, Oxford University Press, Oxford, 2006, lpp. 25. – 43. un 59. – 73.

⁴ Davoodi, T.V. *Roads to Nowhere: How Corruption in Public Investment Hurts Growth*. Economic Issues No.12. International Monetary Fund, Washington D.C., 1998.

⁵ Jāatgādina, ka arī EK norāda, ka ciešāka sasaiste starp kopienas izvirzītajām politikas prioritātēm un mērķiem un rezultātiem nacionālā līmenī, ir būtisks priekšnoteikums KF apgūšanas procesa efektivitātei. Skatīt: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/doc/vademecum_cf_en.pdf

Ziņojumā ietvertas tabulas, kurās konspektīvi atspoguļoti pētnieku secinājumi par konkrēta riska klātbūtni aplūkotajā laika posmā un sniegts tā aktualitātes izvērtējums. Riska aktualitāte vērtēta kā “augsta”, “vidēja” vai “zema”. Katru vērtējumu veido trīs apsvērumi:

- *Regulējuma kvalitāte*, ko raksturo dokumenta, kas regulē noteiktu procesu, esamība, regulējuma vienmērīgums attiecībā uz visiem regulētā procesa posmiem, satura skaidrība (vai dokuments ir lietotājam draudzīgs).
- *Procedūras kvalitāte*, kuru raksturo secīgums, iesaistīto amatpersonu kompetences⁶, metodoloģija⁷, labas un pienācīgas pārvaldības principa īstenošana (šī pētījuma ietvaros īpaša uzmanība tika pievērsta kontroles mehānismiem, lēmumu secīgumam un to pamatotībai).
- *Informācijas pieejamība* ir būtisks labas pārvaldības principa elements, tomēr, ņemot vērā darba uzdevuma un metodoloģijas specifiku, tā tiek vērtēta atsevišķi, aplūkojot gan tiesiskos, gan, iespēju robežās, faktiskos apsvērumus. Proti, kādu informāciju bija iespējams pieprasīt un saņemt likumā noteiktā kārtībā un kādā informācija tiek proaktīvi darīta pieejama potenciāli ieinteresētām personām vai mērķa grupām.

Vērtējums “augsts” sniegts tad, ja konstatētas nozīmīgas nepilnības, kas attiecas vismaz uz diviem no trim iepriekš minētajiem apsvērumiem. Nepilnības jānovērš, lai novērstu būtiskus korupcijas riskus, nepastāv citas, alternatīvas garantijas. Vērtējums “vidējs” nozīmē, ka konstatētas nepilnības, tomēr riskus iespējams efektīvi konstatēt un novērst, izmantojot citus procesa elementus. Kā arī, ja risks attiecas uz tādu procesa posmu, kurā netiek pieņemts izšķirošs lēmums par konkrēto jautājumu. Riska novēršana – rekomendēta. Savukārt vērtējums “zems” nozīmē, ka, lai arī konstatētas nepilnības, to ietekme uz gala lēmumu, visticamāk, ir nebūtiska. Problēmas novēršana ir labas valsts pārvaldes darbības prakses elements.

Izvērtējot faktisko situāciju, ziņojumā tiek aplūkoti kopumā četri KF projekti.

Transporta jomā (starpniek institūcija - Satiksmes ministrija) KF apguvi raksturo projekti:

- *TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1.projekts.* (2004/LV/16/C/PT/001) un projekts
- *Austrumu - Rietumu dzelzceļa koridora iecirkņu sliežu ceļa rekonstrukcija* (2004/LV/16/C/PT/002).

Vides jomā (starpniek institūcija - Vides ministrija) aplūkoti projekti:

- *Ūdenssaimniecības attīstība Ventspilī, II kārtā* (2004/LV/16/C/PE/001)
- *Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, II kārtā* (2004/LV/16/C/PE/003).

Iepazīstoties ar ziņojumu, jāņem vērā vairāki objektīvi ierobežojoši apsvērumi, kas raksturo ziņojuma sagatavošanas procesu un tā saturu:

1. ņemot vērā PROVIDUS specifisko kompetenci, ziņojumā izvērtētie riski neaptver KF projektu saturiskos (ekonomiskumu un lietderību), bet gan tika procesuālos aspektus. Piemēram, ziņojumā nav sīkāk analizēti riski, kas saistās ar kontroli pār projekta tehniski ekonomiskā pamatojuma saturiskajiem elementiem, projekta ieviešanas *de facto* kvalitāti vai finanšu līdzekļu izlietojuma lietderīgumu,
2. nav tāda KF projekta, kas atbilst visiem trīs darba uzdevumā minētajiem kritērijiem *case studies* izvēlei.⁸ Ievērojot minēto, *case studies* projekti izvēlēti tā, lai atbilstu vismaz diviem no darba uzdevumā izvirzītajiem kritērijiem,

⁶ Tās raksturo procedūrās iesaistīto amatpersonu ekspertīzes jomas un tādejādi pieejamās zināšanas.

⁷ Piemēram, kritēriji, ja procedūra saistīta ar izvērtējumu.

⁸ Minētie kritēriji aptver: projekta finansiālais apjoms – izvēlams finansiāli ietilpīgākais projekts, īstenošanas posms – izvēlams projekts, kur uzsākts projekta īstenošanas otrais posms, kā arī sūdzību apjoms par projekta gaitā veikto iepirkumu norisi – izvēlams projekts, par kura norisi IUB saņēmis vairāk sūdzību.

3. katra projekta norisi, īpaši iepirkumu un pēcāk projekta faktiskas ieviešanas posmu, raksturo ievērojams dokumentu apjoms, kuru pilnīga apzināšana objektīvi nav samērojama ar pētījumam atvēlēto laiku.⁹ Tādēļ nav iespējams iepazīties ar *case studies* izvēlēto projektu (iepirkumu un kontroles posmu) norisi pilnībā.
4. Aplūkotās iepirkuma procedūras, iepirkuma līgumi izvēlēti, ņemot vērā trīs kritērijus: (1) Neatkarīgi no iepirkuma finansiālā apjoma, līgumi, kur konstatētas pretendentu sūdzības vai problēmas iepirkuma procesā. (2) Kompleksi iepirkumi - kur apjoma vai specifikas dēļ iepirkums vienam veicamajam darbam tiek dalīts vairākās daļās, vai lielākais no iepirkumiem projekta ietvaros. (3) Finansiāla apjoma ziņā mazākais iepirkums, ņemot vērā, ka neliela apjoma iepirkums parasti paver plašākas iespējas izvērtēt ar konkurenci saistītus iepirkuma procedūras aspektus.
5. 2004.gada 1.maijā naudas plūsmā KF līdzekļi, kas paredzēti ES dalībvalstīm, nomainīja ISPA līdzekļus, kas paredzēti ES kandidātvalstīm, sagatavojoties iestājam ES un KF līdzekļu apguvei, šī pāreja tika juridiski nostiprināta 2004. gada 7. maijā. Ņemot vērā, ka abu finanšu instrumentu mērķi ir vienādi un viens no ISPA mērķiem ir sagatavot kandidātvalstis KF apgūšanai, KF apguve sākotnēji tika pamatota un realizēta saskaņā ar ISPA līdzekļu apgūšanai sagatavotajiem dokumentiem, izmantojot jau iedibinātās procedūras. Arī dokumentu apritē un projektu vērtēšanā ISPA un KF projekti netiek nodalīti, mainās tikai finansējuma juridiskā daba. Tādējādi sevišķi KF izstrādāta plānošanas dokumenta vai procedūras neesamība *per se* netiek uzskatīti par būtisku trūkumu.
6. ņemot vērā, ka kopš 2004. gada KF apgūvē piemērotās procedūras ir būtiski (pakāpeniski, uzlabojot un pielāgojot pastāvošo tiesisko regulējumu un procedūras) mainījušās, ne vienmēr (Satiksmes ministrijā) ir iespējams iegūt precīzas ziņas par procedūru, kāda tā bija aplūkojamajā laika posmā.¹⁰

Atšķirības ziņojuma struktūrā saistītas ar objektīviem apsvērumiem pētījumam nepieciešamās informācijas ieguvē. Katrā iestādē ir atšķirīga informācijas un dokumentu aprites kārtība, kā rezultātā atšķiras tās informācijas saturs un forma, kas katrā iestādē tika iegūta šī pētījuma veikšanai.

⁹Piemēram, Satiksmes ministrijas projekta TEN autoceļu tīklu uzlabojumi. 1.posms īstenošanai organizētas 23 iepirkumu procedūras, katra iepirkuma ietvaros apgūstot finanšu līdzekļus. Atsevišķos iepirkumos iepirkuma procedūra vēl nav noslēgusies, tādējādi nav iespējams gūt pilnīgu pārskatu par iepirkuma procedūras norisi, jo īpaši par iepirkuma dalībnieku viedokli.

¹⁰ Piemēram, par iekšējās kontroles mehānismiem, kuri tiek regulāri pilnveidoti un pārskatīti, ir grūti iegūt tieši to dokumenta versiju, kas attiecās uz pētāmo laika posmu.

POLITIKAS VEIDOŠANA UN PROJEKTU ATLASE

Šī posma svarīguma raksturojums:

- nav citu pētījumu par šo tēmu
- process aizsācies pirms izstrādāts pietiekams tiesiskais regulējums
- to neskar Eiropas Savienības auditi
- KF kalpo kā esošas investīciju politikas palīgs

Tabula 1 Izvirzītie riski un to novērtējums (iekavās sniegts riska novērtējums)

Tēma	Risks	Vides ministrija	Satiksmes ministrija
Politikas dokumenta kvalitāte un procesa secīgums	1. Politikas dokumentā ir neskaidras prioritātes un/vai neskaidri uzdevumi prioritāšu sasniegšanai.	Riska nav	Riska nav
	2. Nepietiekama argumentācija par dokumentā ietvertajām prioritātēm	Riska nav	Riska nav
	3. Plānošanas dokumentiem/prioritātēm nav skaidras saizes ar iepriekšējos plānošanas periodos izvirzītām prioritātēm	Riska nav	Riska nav
	4. Lēmumu pieņemšanas process nav secīgs un pārskatāms	Jā, risks ir ¹¹	Jā, risks ir ¹²
Finansējamo projektu atlasē process	1. Nepietiekami reglamentēti potenciālo projektu (iesniedzēju) atlasē process vai tā daļas	Jā, risks ir ¹³	Jā, risks ir (vidēja)
	2. Projektu koncepciju atlasē un pieteikumu vērtēšanas procedūra nav pietiekami vai pietiekami skaidri reglamentēta	Jā, risks ir (augsta)	Jā, risks ir (vidēja)
	3. Vērtēšanas kritēriji nav skaidri, nenodrošina pietiekamu pārlicību par taisnīgu vērtēšanas procesu un izvēlēta pretendenta atbilstību un kapacitāti projekta ieviešanā	Jā, risks ir (augsta)	Riska nav
	4. Nav pietiekamu garantiju interešu konflikta novēršanai projektu pieteikumu vērtēšanas posmā (vienīgā barjera – personas integritāte)	Jā, risks ir (augsta)	Jā, risks ir (augsta)
	5. Projektu atlasē process vai tā daļas nav caurskatāmas pusēm ar nozīmīgām interesēm	Jā (vidēja)	Jā, risks ir (vidēja)
	6. Iespējama politiska ietekme projektu pieteikumu atlasē posmā ārpus rīcībpolitikas satura noteikšanas un likumā noteiktām skaidrām procedūrām	Jā, risks ir (vidēja)	Jā, risks ir (vidēja)
	7. Informācija par atteikuma iemeslu negatīva lēmuma gadījumā nav pietiekama	Neattiecas ¹⁴	Riska nav
Rīcībpolitikas un investīciju lēmumu atbilstība	1. Ir neskaidra vai tikai netieša loģiskā saikne starp politikas dokumentu un izvēlēto projektu	Riska nav	Riska nav
	2. Nav autoritatīvu pētījumu, kas pamato konkrēto izvēlēto prioritāšu-projektu nepieciešamību	Riska nav	Riska nav

Sīkāks skaidrojums par apsvērumiem, kas veido konkrēta riska novērtējumu skatāms 10.lpp

¹¹ Riska izvērtējums pamatots ar nepilnībām KF projektu vadības dokumentācijas izstrādē, sākoties 2004.-2006. gada programmēšanas periodam, mainoties tiesiskajai un faktiskajai situācijai, šīs nepilnības ir objektīvi novērstas, tādēļ netiek sniegts riska aktualitātes izvērtējums.

¹² Sk. 11 atsauci.

¹³ Sk. 11 atsauci.

¹⁴ Aplūkotajā laika periodā nav noraidītu projektu pieteikumu.

Kohēzijas fonda investīciju politikas veidošana

Atšķirībā no iepriekšējā plānošanas perioda (no 1994.-2000. gadam, kad Latvija nekvalificējās kā KF saņēmēja), laika posmam no 2004. – 2006. gadam, izdarot grozījumus Regulā 1164/94 par Kohēzijas fonda izveidi, EK uzsvērusi nepieciešamību veidot *stratēģiskāku* pieeju KF līdzekļu izlietošanai. Saskaņā ar šīm izmaiņām KF projektiem jāatbilst vispārējām stratēģiskajām nostādnēm vides un transporta jomās nacionālo institūciju (administratīvo vienību) un sektoru līmenī.¹⁵ Īpaši uzsvērtā stratēģisko plānošanas dokumentu nozīme, sagatavojoties līdzekļu apgūšanai.¹⁶ Šādu nacionālo plānošanas dokumentu mērķis EK ieskatā ir kalpot par “vadlīniju kopu, kas raksturo no KF atbalstāmo projektu ietvaru”. Dokumentam jāietver:

- ilgtermiņa mērķi,
- konkrētu perspektīvā atbalstāmo projektu saraksts,
- mērķi, kas sasniedzami līdz 2006. gadam,
- projekti, kas tiks īstenoti, lai šos mērķus sasniegtu,
- katra projekta aptuvenš nepieciešamo investīciju apjoma aprēķins un orientējošs finansējuma avotu plāns.

EK noteica vadlīnijas arī KF līdzekļu izlietojuma/projektu mērķiem, kas ietver divu kategoriju projektus:

- Vides projekti, kuri veicina Eiropas Kopienas līgumā ietvertu mērķu sasniegšanu. Īpaši projekti, kuru prioritātes saskan ar Kopienas Vides politikas prioritātēm, kas ietvertas vides un ilggājīgās attīstības rīcības plānos. Par prioritārām uzskatāmas iniciatīvas, kas saistītas ar (1) dzeramā ūdens piegādi, (2) notekūdeņu attīrīšanu, (3) atkritumu apstrādi. Var tikt atbalstīti arī apmežošanas, erozijas kontroles un dabas aizsardzības pasākumi.
- Transporta infrastruktūras projekti, kuri veido no jauna vai attīsta jau esošo transporta infrastruktūru saskaņā ar Trans Eiropas transporta tīkla vadlīnijām (Trans-European Transport Network (TEN) guidelines)¹⁷.

Jāatzīmē, ka EK stratēģiskos plānošanas dokumentus formāli neapstiprina, un savās vadlīnijās īpaši norāda, ka dokumenta sagatavošana un iesniegšana nenodrošina finansējuma saņemšanu vai to, ka izlietotie līdzekļi tiks uzskatīti par attiecināmajiem izdevumiem.¹⁸ Dokumenta galvenais mērķis ir nodrošināt ilggājīgu un konsekventu sasaisti starp dažādām nacionālajām aktivitātēm, kā arī sasaisti ar ES politikas mērķiem atbalstāmajās jomās.

Minētā prasība ir ietverta arī nacionālajā tiesiskajā regulējumā.¹⁹ Ministru kabineta noteikumi nosaka, ka Kohēzijas fonda finansējamo projektu mērķiem un to sasniegšanas veidiem jābūt noteiktiem Kohēzijas fonda plānošanas dokumentā. Latvijas Kohēzijas fonda ietvardokuments Ministru Kabinētā tika apstiprināts 2006. gada 14. februārī. Savukārt laika posmā no 2004. gada 1.

¹⁵ 1999. gada 21. jūnija grozījumi Regulā 1164/96 Aplūkojams: http://www.esfondi.lv/upload/regulas/en_1265_1999.pdf

¹⁶ Guide to Cohesion Fund 2000 – 2006. European Commission, February 2000. Aplūkojams: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/doc/vademecum_cf_en.pdf Sk. Sadaļu 2.1.1.3

¹⁷ Trans-European Transport Network guidelines. Aplūkojamas: http://ec.europa.eu/ten/transport/guidelines/index_en.htm

¹⁸ Izdevumi tiek uzskatīti par attiecināmiem (pamatotiem) ja tie atbilst vienai no Regulas 16/2003 9. panta pirmajā daļā ietvertajām izdevumu kategorijām vai speciālajiem noteikumiem, kas ietverti Eiropas Komisijas lēmumā par atbalstu konkrētā projekta īstenošanai. Regula aplūkojama: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2003/l_002/l_00220030107en00070013.pdf

¹⁹ Saskaņā ar Ministru kabineta 2004. gada 13. aprīļa noteikumiem Nr.298 „Noteikumi par kārtību, kādā sagatavo, apstiprina, īsteno un uzrauga no Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzekļiem finansētos projektus”

maiņa līdz 2006. gada 14. februārim, politikas pamatnostādnes KF līdzekļu izlietošanai transporta un vides nozarē noteica vairāki sektora politikas dokumenti, kā arī ISPA finansējuma apguves nacionālā stratēģija:

- Nacionālā programma integrācijai Eiropas Savienībā;
- Transporta attīstības nacionālā programma (1996.- 2010. g.);
- Transporta attīstības nacionālā programma 2000. – 2006. g. – vidējā termiņa programma;²⁰
- Nacionālā ISPA stratēģija transporta nozarē un ISPA nacionālā stratēģija vides sektorā, kas sagatavota ar EK vadlīnijām;²¹
- Valsts investīciju programma 2004.-2008. Transporta un sakaru nozares stratēģija investīciju jomā;
- Programma “800+” - "Ūdensapgāde un notekūdeņu attīrīšana Latvijas mazpilsētās";
- Programma “500-“ – „Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide”;
- Vides aizsardzības politikas plāns;
- Vides investīciju stratēģija;
- Nacionālais vides politikas plāns 2004.-2008.;
- Vides ministrijas investīciju programma, 2005. –2009. (izstrādāta, ievērojot prioritātes, kas noteiktas “Nacionālajā vides politikas plānā, 2004 — 2008”, un paredzot Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzekļu pieejamību u.c. iespējas, Latvijai kļūstot par Eiropas Savienības dalībvalsti).

Projektu, kuru ieviešana sākās pēc 2004. gada 1. maija, atlasī noteica nacionālais ISPA ietvardokuments, kas sagatavots saskaņā ar EK vadlīnijām un ievērojot EK noteiktās politikas prioritātes transporta un vides jomā.²² ISPA finansējuma mērķi atbilda KF mērķiem – veicināt sociālo kohēziju transporta un vides jomās un ISPA vadlīnijas nosaka, ka līdzekļi novirzāmi pasākumiem, kuri veicina ES paplašināšanās mērķu sasniegšanu (veidot jaunu un uzlabot esošo transporta infrastruktūru, lai ļautu potenciālajām dalībvalstīm sekmīgi iekļauties kopējā tirgū, konkrētus objektus ietver TINA apsekojums (sk. zemāk)). Minētos dokumentus izstrādāja starpniekinstitūcijas – Vides un Satiksmes ministrija. Arī ISPA institucionālā sistēma ir tuva KF institucionālajam ietvaram, tomēr ar šaurāku saņēmējas valsts institūciju kompetenci, īpaši kontrolējot saņemtā finansējuma izlietojumu.

Uz politikas plānošanas posmu un uz konkrētu projektu atlasī attiecināma arī virkne objektīvu rīcības brīvības ierobežojumu, kas tiek uzskatīti par vienu no būtiskākajiem korupcijas riskiem valsts investīciju un starptautisko investīciju sadales procesā. Tie izriet no ES tiesību aktos ietvertajām vadlīnijām:

- Vadoties no konkrētas kandidātvalsts/dalībvalsts makroekonomiskajiem rādītājiem, ES nosaka kopējo investīcijām novirzāmo finansējuma apjomu;
- Regulā 1164/94 noteikts, ka piešķirtais finansējums izlietojams vienlīdzīgi transporta un vides projektu finansējumam;
- Nacionālie politikas plānošanas dokumenti paredz, ka vienas jomas ietvaros piešķirtais ISPA/KF finansējums vienlīdz izmantojams transporta un dzelzceļa infrastruktūras projektu finansēšanai;

²⁰ Transporta attīstības nacionālā programma 2000 – 2006. gadam, kas aktualizēta 2002. gada janvārī. Satiksmes ministrijas Stratēģiskās plānošanas departamenta Valsts programmu statistikas nodaļa.

²¹ Framework for funding of investments in the field of transport infrastructure with ISPA. Aplūkojams: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/download/trans_en.pdf Skatīt 4.1. sadaļu par politikas plānošanu

²² ISPA ietvardokumenti. Aplūkojami: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/ispa/working_en.htm

- Vides sektorā no 2000. līdz 2006.gadam prioritāte tika dota ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas, sadzīves un bīstamo atkritumu apsaimniekošanas projektiem. Pēc 2002. gada līdztekus ūdens un atkritumu sektora infrastruktūras projektiem prioritāte tika piešķirta arī gaisa sektora investīciju projektiem.
- Regula nosaka mērķus un pasākumu kopas, kuru īstenošanai izlietojams finansējums konkrētas nozares ietvaros.
- Regula nosaka projekta pieteikuma saturu. Projekta pieteikuma anketa ir nemainīga.
- Regula nosaka pamata kritērijus, kas piemērojami, izvērtējot konkrētu iesniegto projektu (sk. zemāk).

Jāatzīmē, ka sagatavošanās KF līdzekļu apguvei bija arī viens no ES pirmsiestāšanās sarunu elementiem. Ziņojumā Eiropas Parlamentam par dalībvalstu progresu sarunās par iestāšanos Eiropas Savienībā²³ sadaļā par reģionālo politiku un strukturālo instrumentu koordināciju 2003. gadā, Eiropas Komisija norāda, ka visumā Latvija ir sasniegusi tai izvirzītos mērķus attiecībā uz plānošanas dokumentu sagatavošanu.

Politikas dokumenta kvalitāte un procesa secīgums

1. Risks - Politikas dokumentā ir neskaidras prioritātes un/vai neskaidri uzdevumi prioritāšu īstenošanai.

Vide

“Nacionālais vides politikas plāns 2004 - 2008” paredz, ka galvenais programmas uzdevums ir nodrošināt vides likumdošanas prasību ieviešanu un Pievienošanās ES līgumā ietverto saistību izpildi vides aizsardzības jomā. ISPA un Kohēzijas fonda politikas dokumentos izvirzītās prioritātes atbilst tiem vides sektoriem, kuros bija/ir jāpārņem un jāievieš Eiropas Savienības direktīvu prasības – ūdensapgāde un notekūdeņu attīrīšana, atkritumu, to skaitā bīstamo atkritumu apsaimniekošana, dabas aizsardzība, gaisa aizsardzība (enerģētika un transports). ISPA un Kohēzijas fonda politikas dokumentos ir pietiekami skaidri noformulētas prioritātes un uzdevumi prioritāšu sasniegšanai. Kohēzijas fonda ietvara dokumentā izvirzītās prioritātes tiek paskaidrotas sīkāk, precizējot jomas, kurās būtu veicami vides stāvokļa uzlabojumi.

ISPA un Kohēzijas fonda politikas dokumentos izvirzītie mērķi ir sasaistīti ar investīcijām sektoros, kuros nepieciešams izpildīt Eiropas Savienības direktīvu prasības. Piemēram KF līdzekļi netiek ieguldīti tādā vides jomā kā aizsardzība pret troksni. Līdz ar to citos vides sektoros, kurus neregulē ES direktīvas, Kohēzijas fonda investīcijas netiek izmantotas.

Transports

Transporta attīstības nacionālā programma (1996-2010) paredz, ka infrastruktūras investīciju mērķis šai laika periodā ir nodrošināt pieprasījumam atbilstošas, kvalitatīvas un ilgtspējīgas transporta

²³On the implementation of commitments undertaken by the acceding countries in the context of accession negotiations on chapter 21 - Regional Policy and coordination of structural instruments (July 16, 2003). Aplūkojams: http://www.ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/pdf/com_chapter21_en.pdf
Annex: http://www.ec.europa.eu/regional_policy/newsroom/document/pdf/annex_chapter21_en.pdf

infrastruktūras izveidi un esošās infrastruktūras sakārtošanu atbilstoši starptautiski atzītam drošības un komforta līmenim. [...] Savukārt laikā no 2000. līdz 2006. gadam autoceļu un dzelzceļu nozarēs galvenais investīciju ieguldīšanas mērķis, saskaņā ar politikas dokumentiem, ir esošās infrastruktūras rehabilitācija un uzkrātā savlaicīgas uzturēšanas darbu deficīta likvidēšana.

ES finansējuma izlietošanai ISPA Stratēģijā ir noteikts atsevišķs mērķis - ISPA finansējums izmantojams starptautiskas nozīmes infrastruktūras finansēšanai, saskaņā ar EK nosacījumiem tā piešķiršanā un prioritātēm. Savukārt saskaņā ar pašu ISPA stratēģiju par prioritāti šajā jomā izvirzīti Helsinku transporta koridori (kas Latvijas teritorijā iever *Via Baltica* un *Rail Baltica*²⁴). Papildus tam investīciju programmā integrēti arī mērķi, kas Latvijai saistoši potenciāli iekļaujoties ES brīvajā tirgū. Šie mērķi ir galvenokārt infrastruktūras uzlabošana, pieskaņojoties ES vispārējiem standartiem (piemēram, pieļaujamā slodze ceļu posmos).

Politikas dokumenti formulē vispārējos mērķus un sasniedzamos rezultātus investīcijām transporta sektorā. No izvirzītajiem mērķiem iespējams atvasināt konkrētus kritērijus projektu atlases procesam.

2. Risks - nepietiekama argumentācija par dokumentā ietvertajām prioritātēm

Par argumentācijas pamatu politikas dokumentā ietvertajām prioritātēm kalpoja Latvijas pienākums saistībā ar integrāciju ES - pārņemt un ieviest ES direktīvu prasības noteiktos sektoros. Ievērojot minēto, kā arī atbilstoši EK izvirzītajām prasībām politikas plānošanas dokumentu saturam ES dalībvalstīs/kandidātvalstīs, politikas dokumentos ietvertās prioritātes tika vērtētas atbilstoši šādiem Providus izvirzītiem kritērijiem:

1. jāatbilst agrākiem vides politikas dokumentiem nacionālā līmenī;
2. jāatbilst Eiropas Savienības direktīvās ietvertajiem sektora mērķiem;
3. vērtējums dots par katru prioritāti;
4. izmantoti pētījumi prioritāšu pamatošanai;
5. veikts savstarpējs prioritāšu salīdzinājums/vērtējums.

Vide

1) Izvērtējot ISPA Nacionālo stratēģiju vides sektorā un Kohēzijas fonda ietvara dokumentā nosaukto prioritāšu atbilstību agrākiem vides politikas dokumentiem, tajos minētās prioritātes izriet no politikas dokumentiem, kas pieņemti iepriekš.

2) ISPA Nacionālajā stratēģijā vides sektorā tiek noteikti normatīvie akti, kuri jāizstrādā un jāpieņem ūdens, atkritumu apsaimniekošanas un gaisa aizsardzības jomās, lai integrētu Eiropas Savienības vides direktīvu prasības Latvijas likumdošanā. Turklāt, politikas dokumentos minētie prioritārie vides sektori, kuros būtu veicamas investīcijas, izvirzīti atbilstoši tām vides jomām, kuras attiecas uz pārņemamajām un ieviešamajām Eiropas Savienības direktīvām, kā arī Līgumā par Eiropas Savienību 174.panta 130. punktā noteiktajiem kopienas vides politikas sasniedzamajiem mērķiem.²⁵ Līdz ar to, izvērtējot izvirzītās prioritātes un ES direktīvu mērķus, secināms, ka

²⁴ Precīza informācija par iecerētajiem objektiem sk. ISPA stratēģija V. Sadaļa.

²⁵ Līguma par Eiropas Savienību 174.panta 130.r punkts nosaka, ka kopienas politika attiecībā uz vidi palīdz sasniegt šādus mērķus: saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti; aizsargāt cilvēku veselību; apdomīgi un racionāli izmantot dabas resursus; starptautiskā līmenī veicināt pasākumus, kas risina reģionu vai pasaules mēroga vides problēmas.

izvirzītās prioritātes atbilst direktīvu un ES vides politikas mērķiem. Zemāk minētajā tabulā attēloti politikas dokumentos izvirzītie prioritārie vides sektori un uz tiem attiecināmās Eiropas Savienības direktīvas.

Tabula 2 Politikas dokumentos ietvertās prioritātes vides jomā

Prioritārie vides sektori	Eiropas Savienības direktīvas ²⁶
Ūdenssaimniecība	<ul style="list-style-type: none"> ◦ 91/271/EEC "Par pilsētu notekūdeņu attīrīšanu" ◦ 98/83/EC "Par dzeramā ūdens kvalitāti" ◦ 78/659/EEC "Par zivju apdzīvoto saldūdeņu kvalitāti" ◦ 76/160/EEC "Par peldūdeņu kvalitāti" (izdarīti labojumi ar 90/656/EEC), ◦ 75/440/EEC "Par virszemes ūdeņu izmantošanu dzeramā ūdens ieguvei" ◦ 80/778/EEC "Par cilvēku patēriņam paredzētā ūdens kvalitāti" (izdarīti labojumi ar 81/858/EEC, 90/656/EEC, 91/692/EEC un 98/83/EC)
Atkritumu apsaimniekošana	<ul style="list-style-type: none"> ◦ 99/31/EEC "Par atkritumu poligoniem" ◦ 91/689/EEC "Par bīstamajiem atkritumiem" ◦ IPNK direktīva 96/61/EEC
Gaisa kvalitāte	<ul style="list-style-type: none"> ◦ 96/62/EEC "Par gaisa kvalitātes novērtēšanu un pārvaldību" ◦ 1999/30/EC "Par robežvērtībām SO₂, NO₂, NO_x, putekļiem un svinam gaisā" ◦ 92/72/EEC "Par gaisa piesārņojuma ar ozonu"; ◦ 2001/81/EC "Par nacionālajām maksimāli pieļaujamām emisijām konkrētām atmosfēras gaisu piesārņojošām vielām" ◦ 1999/32/EC ar ko paredz sēra satura samazināšanu konkrētiem šķidrā kurināmā veidiem un ar ko groza Direktīvu 93/12/EEK ◦ 88/609/EEC "Par gaisa piesārņojumu no rūpnieciskajām ražotnēm", ◦ 88/609/EEC "Par rūpnieciskajām katlumājām" ◦ 94/63/EC "Par gaistošo organisko savienojumu emisiju kontroli benzīna uzglabāšanā un sadalē no naftas bāzēm uz degvielas uzpildes stacijām"; ◦ 85/210/EEC un 93/12/EEC par prasībām sēra saturam degvielā, benzola un svina saturam benzīnā.

3) Gan ISPA Nacionālajā stratēģijā vides sektorā, gan Kohēzijas fonda ietvara dokumentā tiek sniegta situācijas analīze (pārskats par vides stāvokļa un infrastruktūras *status quo*) par katru kā prioritāru izvirzīto vides sektoru. Dokumenti identificē problēmjomas un, balstoties uz tām, paredz attīstības investīciju stratēģiju, lai konkrētos vides sektoros attīstītu atbilstoši Eiropas Savienības direktīvu prasībām.

4) Prioritāšu pamatošanai tika izmantoti pētījumi un citi avoti. ISPA Nacionālajā stratēģijā vides sektorā un Kohēzijas fonda ietvara dokumentā prioritāšu argumentācijā tiek izmantoti programmas 800+ "Ūdensapgāde un notekūdeņu attīrīšana Latvijas mazpilsētās" dati, kuri satur priekšlikumus ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmu uzlabošanai Latvijas vidējās un mazajās pilsētās, un programmas 500-"Nacionālā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide Latvijā" dati, Eiropas Savienības Phare projekta LAT 108" Latvijas likumdošanas saskaņošanas un ieviešanas programmas izstrāde" gala ziņojums un dažādu reģistru dati, kā arī ziņojumi par vides stāvokli.

5) ISPA Nacionālo stratēģijā vides sektorā tiek norādīts, ka laika posmā no 2000. līdz 2006. gadam prioritāte tiks dota ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas projektiem, un sadzīves un bīstamo

²⁶ Visas direktīvas aplūkojamas: http://www.vidm.gov.lv/lat/likumdosana/es_normativie_akti/

atkritumu apsaimniekošanas projektiem. Pēc 2002. gada līdztekus ūdens un atkritumu sektora infrastruktūras projektiem prioritāte tiks piešķirta arī gaisa sektora investīciju projektiem. Kā pamatojums šādam sadalījumam norādīts tas, ka investīcijas, kas jāiegulda ūdenssaimniecības sakārtošanā, sastāda lielu daļu no kopējām valsts investīcijām vides infrastruktūrā. Savukārt atkritumu sektorā mazāk. Salīdzinoši vēl mazākas investīcijas tika paredzētas gaisa kvalitātei, lai izpildītu direktīvu par gaisa kvalitāti prasības, jo gaisa kvalitātes monitoringa sistēma jau praktiski atbilst Eiropas Savienības gaisa kvalitātes struktūrdirektīvai un tai pakārtotajām direktīvām. Savukārt, lai īstenotu direktīvas par lielām sadedzināšanas iekārtām un Integrētā piesārņojuma novēršanas un kontroles direktīvu būs nepieciešami būtiski finansiālie ieguldījumi. Taču ņemot vērā to, ka uzņēmumi, uz kuriem attiecas minētas direktīvas pārsvarā ir privātpašumā, tad valstij ir visai sarežģīti regulēt investīcijas atbilstošajos projektos.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ISPA Nacionālo stratēģiju vides sektorā zemāk redzamajā tabulā aprēķinātās kopējās izmaksas vides sektoru sakārtošanai atbilstoši Eiropas Savienības direktīvu prasībām:

Tabula 3 Kopējās izmaksas vides sektora sakārtošanai

Vides sektori	Investīcijas, milj. EUR	Darbības izmaksas, milj. EUR
Ūdenssaimniecība	947-1515	5,7-25,3
Atkritumu apsaimniekošana	277-331	11
Gaisa kvalitāte	25	-

Tādējādi prioritāšu izvēle ir vērtējama kā pamatota, jo pirmkārt investīcijas ir jāiegulda sektoros, kur tā nepieciešamība un līdztekus arī atdeve ir vislielākā (koncentrācijas princips), tādējādi nodrošinot vienmērīgāku ikgadējo investīciju ieguldījumu.

Transports

1) Transporta attīstības nacionālajā programmā izvirzītās investīciju prioritātes pamato ar nepieciešamību nodrošināt ES standartiem atbilstošu infrastruktūru, kas veicina Latvijas iekļaušanos kopējā ES tirgū. Proti, savlaicīgas investīcijas TEN – to efektivitāte - ir priekšnoteikums Latvijas sekmīgai integrācijai Eiropā. Konkrētu prioritāšu un aktivitāšu izvēli ietekmē arī starptautiskais pieprasījums un konkurence dažādos transporta koridoros.

2) Vidējā termiņa programma (2000– 2006), kuras plānošanas cikls saskaņots ar ES investīciju plānošanas ciklu,²⁷ sniedz pilnīgāku ieskatu argumentācijā par ES, tostarp KF, finansējuma izlietošanu. Dokuments nosaka, ka tuvāko gadu stratēģiskais uzdevums ir starptautisko autotransporta koridoru attīstība jeb iekļaušanās Eiropas transporta sistēmā. Tā ietvaros izvirzīti vairāki mērķi:

- Uzlabot satiksmes kvalitāti galvenos valsts autoceļos, kas ietilpst starptautiskos transporta koridoros (t.sk. pievadceļi ostām).
- Uzlabot satiksmes drošību apdzīvotajās vietās.
- Ērti starptautiskie un iekšzemes pārvadājumi.

²⁷ Valsts investīciju programma 2004.-2008. Transporta un sakaru nozares stratēģija investīciju jomā. Satiksmes ministrijas pārziņā esošo nozaru attīstības stratēģija. 3. sadaļa.

3) Uzdevums precizē konkrētas attīstības prioritātes, minot *Via Baltica* turpmāku attīstību posmā Rīga – Saulkrasti. Sagatavoti divi projektu pieteikumi: *Via Baltica* autoceļu uzlabojumi no Rīgas līdz Ādažiem un no Rīgas līdz Ķekavai un Ķekava – Iecava, un Rīga – Grenctāle pievadceļa Rīgā tehniski ekonomiskā izpēte.

4) Dokuments norāda arī citu aspektu, kas nosaka konkrētu prioritāšu saturu un raksturu – to mērogu. ES fondu līdzekļi, pievēršoties TINA, palīdzēs ieviest liela mēroga projektus, kuri nebija (pārskata periodā) iespējama valsts budžeta līdzekļu nepietiekamības dēļ.

5) ISPA stratēģiskais dokuments nosauc šādus projektus, kas noteikti kā prioritāri investīciju projekti 2004. – 2006. gadam:

- Turpmāka [Helsinki] Koridora I (*Via Baltica*) attīstība un savienojums starp Koridoru I un citiem TINA tīkla elementiem
- Turpmāka Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora un galveno dzelzceļa staciju modernizācija, lai skaitā ostas un kombinētā transporta termināli
- Ietverti arī ISPA finansējumam piedāvātie papildus investīciju projekti.

Kohēzijas fonda ietvardokuments 2004. – 2006. gadam ietver šādus projektus:

- TEN-T autoceļu tīkla uzlabojumi, 1.projekts
- Autoceļa E22 posma Rīga-Koknese izbūve, 1.kārta (2.kārta - no nākamā perioda piešķiruma)
- Sadārdzinājums Saulkrastu apvedceļa izbūves un citiem ISPA projektiem
- Sliežu ceļu atjaunošana austrumu-rietumu dzelzceļa koridora posmos
- VAS "Starptautiskās lidostas "Rīga" skrejceļa pagarināšana un apgaismojuma sistēmas rekonstrukcija

Līdztekus Programmai un ISPA stratēģijai konkrētu atbalstāmo projektu izvēlē noteicošs ir arī TINA (*Transport infrastructure needs assessment*)²⁸ ziņojums un gala ziņojums, kas kopā ar Programmu nosaka gan prioritātes, gan atbalstāmo projektu loku.

Kopumā aplūkotajos politikas dokumentos ir ietverta skaidra un detalizēta argumentācija izvēlētajām rīcības prioritātēm. Norādīts gan uz prioritārajiem darbības virzieniem (pasākumiem), gan to ietvaros konkrēti veicamām aktivitātēm. Ietveri kritēriji, kas pamato konkrētu prioritāšu izvēli viena pasākuma ietvaros, un var kalpot par pamatu investīciju projektu atlasei. Tiesa, ņemot vērā, ka dokumenta (Programmas) sastādīšanas laiku, tas precīzi prognozē tikai projektus, kas īstenojami laika posmā līdz 2002. gadam.

KF ietvardokuments izsmeļoši uzskaita projektus, kuri īstenojami pārskata periodā, tomēr, ņemot vērā, ka dokuments apstiprināts tikai 2006. gadā, nav iespējams apgalvot, ka politikas dokumentos ietvertās prioritātes ir argumentētas tā, lai pirms 2004. – 2006. gada plānošanas perioda sākuma, ļautu iepazīties ar konkrētiem pasākumiem, kuri tiks realizēti transporta nozarē.

3. risks - Plānošanas dokumentiem/prioritātēm nav skaidras sažobes ar iepriekšējos plānošanas periodos izvirzītām prioritātēm

²⁸ Īss apraksts par TINA aplūkojams: <http://www.bmvbs.de/-,2070.963118/Working-party-for-determining-.htm>

Vide

Sākums strukturētai vides politikas plānošanai Latvijā ir meklējams 1994.gadā, kad tika izstrādāts pirmais Vides aizsardzības politikas plāns Latvijai. Vides aizsardzības politikas plānu Ministru kabinetā 1995.gadā pieņēma kā pamatdokumentu, kurā noteikti vides aizsardzības politikas mērķi un principi, tam pievienots arī prioritāro vides problēmu apraksts un analīze. 1996.gadā tika izstrādāta Vides aizsardzības rīcības programma. Tajā apkopoti uzdevumi, kas attiecas uz prioritārajām vides problēmām saskaņā ar Vides aizsardzības politikas plānu.

Tabula 4 KF mērķi – sazone ar iepriekšējiem plānošanas periodiem vides jomā

	Politikas dokumenti, uz kuriem ISPA/KF politikas dokumenti satur atsauci un tajā minētās prioritātes
<p>ISPA Nacionālā stratēģija vides sektorā (2000.gada 6.jūnijā apstiprināta) minētās prioritātes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ūdensapgāde un notekūdeņu attīrīšana; 2. atkritumu, tai skaitā bīstamo atkritumu apsaimniekošana; 3. dabas aizsardzība; 4. gaisa aizsardzība (enerģētika un transports). 	<p>Vides aizsardzības politikas plāna (Ministru kabinets apstiprināja 1995.gadā) prioritātes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ pārrobežu piesārņojums; ◦ ekonomiskās darbības izraisīts risks; ◦ atkritumu ietekme uz vidi; ◦ zemā dzeramā ūdens kvalitāte; ◦ ūdens tilpņu eutrofikācija un ūdens ekosistēmas degradācija; ◦ transportlīdzekļu ietekme uz vidi; ◦ lauksaimnieciskās ražošanas ietekme uz vidi; ◦ bioloģiskās daudzveidības samazināšanās; ◦ ainavu degradācija; ◦ neefektīva dabas resursu izmantošana. <p>Nacionālās programmas integrācijai Eiropas Savienībā prioritātes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ nodrošināt kvalitātes standartus dzeramajam, virszemes un peldvietu ūdenim, uzlabot notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti ar mērķi sasniegt atbilstošos ES standartus; ◦ videi draudzīgas, ekonomiski un finansiāli ilgspejīgas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas ieviešana; ◦ bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izstrādāšana; ◦ gaisa kvalitātes uzlabošana, īpaši lielajās pilsētās; gaisa kvalitātes prasību saskaņošana ar ES likumdošanas prasībām un starptautiskajām vienošanām; starptautisko vienošanos ieviešana gaisa aizsardzības jomā. <p>Vides investīciju stratēģijas prioritātes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ ūdenssaimniecības sakārtošanu (programma “800+” - “Ūdensapgāde un notekūdeņu attīrīšana mazās un vidējās pilsētās”); ◦ sadzīves atkritumu apsaimniekošanu (programma “500-” - “Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide”); ◦ bīstamo atkritumu un radioaktīvo vielu apsaimniekošanu (Bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide); ◦ dabas aizsardzību (Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma); ◦ tūrisma attīstību (Latvijas Tūrisma attīstības nacionālā programma).
<p>Kohēzijas fonda ietvara dokumentā (apstiprināts ar Ministru kabineta 2006.gada 14.februāra noteikumiem Nr.120) minētās investīciju prioritātes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ vides kvalitātes uzlabošana un iedzīvotāju dzīves līmeņa paaugstināšana, ievērojot 	<p>Nacionālajā vides politikas plāna, 2004. – 2008. (Ministru kabinets apstiprināja 2004.gada 3.februārī) prioritātes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ ūdens aizsardzība; ◦ atkritumu apsaimniekošana; ◦ gaisa kvalitāte; ◦ piesārņoto vietu izpēte un sanācija; ◦ bioloģiskā daudzveidība, ◦ aizsardzība pret jonizējošo starojumu un kodoldrošība;

<p>normatīvo aktu prasības vides aizsardzības jomā;</p> <ul style="list-style-type: none"> ° ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošana atbilstoši vides aizsardzības prasībām; ° sadzīves atkritumu apsaimniekošanas ilgtspējīgas sistēmas ieviešana; ° bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide; ° klimata pārmaiņu un gaisa piesārņojuma samazināšana; ° piesārņoto teritoriju izpēte un sanācija; ° bioloģiskās daudzveidības un aizsargājamo teritoriju saglabāšana un attīstība. 	<ul style="list-style-type: none"> ° zemes dziļu ilgtspējīga izmantošana; ° troksnis vidē; ° ķīmiskās vielas; ° ģenētiski modificētie organismi; ° produktu kvalitāte.
--	---

Izvērtējot vides politiku formulējušos dokumentus, secināms, ka tajos izvirzītās prioritātes ir savstarpēji saistītas (Sk. Tabula 4). Gan ISPA Nacionālā stratēģija vides sektorā, gan Kohēzijas fonda ietvara dokuments satur atsauces uz iepriekš pieņemtajiem vides politikas dokumentiem, tajā ietvertajiem mērķiem un prioritātēm. ISPA Nacionālajā stratēģijā vides sektorā un Kohēzijas fonda ietvara dokumentā noteiktās prioritātes izriet no iepriekš vides politikas dokumentos formulētajām prioritātēm.

Transports

1) ISPA/KF līdzekļu apgūšanas balstīta Transporta attīstības nacionālā programmas 1996.-2010. gadam un 1999. gadā aktualizētā Transporta attīstības nacionālās programmas 2000. – 2006.g. – vidējā termiņa programma – nostādnes.²⁹ Cita starpā Programma paredz arī to, ka ES līdzekļu piešķiršana balstās uz kopējo ES un Latvijas transporta politiku, kur **EK prioritātes ir sekojošas**: Transporta savienojumi starp ES valstīm un kandidātvalstīm; Ilgtspējīga attīstība: Dzelzceļš un kombinētais transports, piekrastes kuģošanas līnijas; TINA. Savienojumi ar TEN; Transporta veidu savietojamība un saderība un projekti, kas stimulē citu investīciju piesaisti.

2) Dokuments, kurš noteica ISPA līdzekļu izlietojumu laika posmā no 2000. – 2004. gadam - ISPA stratēģija - nosaka precīzāk: “Satiksmes ministrija koordinēs ISPA finansētos transporta projektus, izmantojot Nacionālo transporta attīstības programmu (2000. – 2006.) kā pamatu izraudzītajiem projektiem un noteiktajām prioritātēm”.

3) Programma (sk. 2. sadaļu) paredz, ka galvenais uzsvars ISPA finansēto projektu izvēlē tiks likts uz diviem svarīgākajiem TINA izvērtējumā identificētajiem TEN tīkla elementiem Latvijā: *Via Baltica* un tā saistība ar jūras ostām, kā arī Austrumu- Rietumu dzelzceļa koridors, saistot jūras ostas ar citiem Helsinku transporta koridora elementiem.

²⁹ Transporta attīstības nacionālā programma 2000 – 2006. gadam (apstiprināta, MK 1995. gada 14. novembrī) kas aktualizēta 2002. gada janvārī. Satiksmes ministrijas Stratēģiskās plānošanas departamenta Valsts programmu statistikas nodaļa.

4) KF stratēģiskais ietvardokuments³⁰ attiecībā uz ISPA dokumentā minētajām prioritātēm paredz, ka laika posmā no 2004. līdz 2006. gadam ISPA un KF finansējumu paredzēts izmantot šādu starptautiskās nozīmes transporta koridoru jeb TEN tīkla attīstībai, tajā skaitā:

- Via Baltica un Austrumu – Rietumu autoceļu koridora attīstība, uzlabojot infrastruktūras kvalitāti un satiksmes drošību, paaugstinot tiltu un ceļu segumu nestspēju, kā arī atsevišķos maršrutos paredzot jaunu posmu izbūvi (Rīga – Koknese un citi.);
- Ventspils un Liepājas ostu pievedceļu izbūve, kā arī satiksmes situācijas uzlabošana Rīgā, tajā skaitā jauna Daugavas šķērsojuma būvniecība;
- Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora modernizācija, paredzot drošības līmeņa un caurlaides spēju palielināšanu, tajā skaitā otrā sliežu ceļa izbūvi maršrutā Rīga – Krustpils;
- VAS „Starptautiskās lidostas “Rīga”” infrastruktūras attīstība, tajā skaitā lidostas pievedceļu un gaisa satiksmes vadības sistēmu modernizāciju. Esošo skrejceļu pagarināšana un skrejceļu apgaismojuma sistēmas modernizācija;
- Latvijas lielo ostu infrastruktūras attīstība un konkurētspējas paaugstināšana, kā arī prāmju satiksmes attīstība;
- Projekta „*Rail Baltica*”, kas paredz efektīvas ātrgaitas dzelzceļa satiksmes nodrošināšanu starp Baltijas valstīm un Rietumeiropu, priekšizpētei.

KF ietvardokumentā arī norādīts, ka, ievērojot EK izvirzīto prioritāti – videi draudzīgu pārvadājuma veidu attīstību, kā arī, nacionālā kontekstā būtisko tranzīta apjomu palielinājumu, būtiska KF finansējuma daļa (45%) tiks novirzīta dzelzceļa projektu atbalstam.

KF ietvardokuments formulē arī sagaidāmos projektu rezultātus, to starp transporta un dzelzceļa jomās:

- Autoceļi. Paaugstināta asfaltēto ceļu un tiltu nestspēja atbilstīgi ES normām un uzlabota satiksmes drošība apmēram 350 kilometros Latvijas autoceļu (23% no kopējā TEN autoceļu garuma Latvijā);
- Dzelzceļš. Uzlabota satiksmes drošība un caurlaides spēja, piemēram, Rīga – Krustpils posmā no esošajiem 26 miljoniem tonnu līdz 38 miljoniem tonnu gadā (pēc ISPA signalizācijas sistēmas modernizācijas projekta un Kohēzijas fonda projekta otrā sliežu ceļa izbūvei Rīga – Krustpils posmā pabeigšanas). Projekta “*Rail Baltica*” īstenošana nodrošinās sasaisti ar Eiropas dzelzceļu tīklu, panākot atbilstību ES dzelzceļa sasaistes standartiem.

5) Pieņemot, ka par diviem savstarpēji konkurējošiem attīstības virzieniem uzskatāma infrastruktūras sakārtošana, iekavētā atgūšana un standartu ieviešana no vienas puses un jaunu iniciatīvu attīstīšana, no otras, politikas dokumentos ir ietverta argumentācija, par divu minēto attīstības virzienu relatīvo nozīmīgumu, prioritāti nozares attīstībā un investīcijām paredzēto līdzekļu sadalē. Vienlaikus dokumentos tiek pamatots līdzekļu piešķiruma īpatsvars (sadalījums) starp transporta jomas nozarēm. Konkrēti – dzelzceļa un autotransporta nozarēm.

Tādejādi pastāv visnotaļ skaidra sazebe starp nacionālajiem politikas plānošanas dokumentiem un stratēģiskajiem dokumentiem, kas sagatavoti ES finansējuma apguvei gan vides, gan transporta nozarēs.

³⁰ Ministru kabineta 2006. gada 14. februāra noteikumi Nr. 120 “Kohēzijas fonda ietvara dokuments 2004.- 2006. gada plānošanas periodam.” Aplūkojams: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=421>

Tabula 5 KF mērķi - sazobe ar iepriekšējiem periodiem transporta jomā

Nacionālās prioritātes 2004 - 2006	ISPA/KF dokumenti, nacionālie plānošanas dokumenti
<p>1) Autoceļu nozarē tuvāko gadu pirmā prioritāte būs autoceļu tīkla uzturēšana, bet</p> <p>a. otra nozīmīgākā prioritāte ir galveno transporta koridoru attīstība, tajā skaitā: ceļu segumu un tiltu nestspējas paaugstināšana atbilstoši ES normatīvajām slodzēm un satiksmes drošības paaugstināšana, uzlabojot ceļu ģeometriju atbilstoši pieaugošām satiksmes prasībām un likvidējot “melnos” punktus.</p> <p>b. Par trešo autoceļu nozares prioritāti ir uzskatāma reģionālo autoceļu sakārtošana un cietā seguma īpatsvara palielināšana.</p> <p>2) Dzelzceļā galvenās risināmās problēmas ir infrastruktūras atjaunošana un modernizācija, drošības līmeņa paaugstināšana un caurlaides spēju palielināšana, kā arī mūsdienu prasībām atbilstošas dzelzceļa satiksmes izveides iespēju izpēti maršrutā Baltijas valstis – Centrālā un Rietumeiropa.</p> <p>3) Ostās galvenokārt paredzēts investēt kuģošanas drošības sistēmās, kā arī palielināt ostu caurlaides spējas un rekonstruēt kritiskā stāvoklī esošās kopējās hidrotehniskās būves, galvenokārt molus. Prāmju satiksmes attīstība ir viena no galvenajām prioritātēm.</p> <p>4) VAS „Starptautiskās lidostas „Rīga”” drošības līmeņa paaugstināšanai nepieciešama esošā skrejceļa pagarināšana un nosēšanās sistēmas apgaismojuma kategorijas paaugstināšana.</p> <p>5) Sabiedriskajā transportā, īpaši dzelzceļā, nepieciešams risināt jautājumus par ritošā sastāva atjaunošanu un atbilstošas infrastruktūras izveidi.</p> <p>6) Satiksmes drošības uzlabošanai nepieciešams samazināt vienlīmeņa šķērsojumu skaitu un novirzīt tranzīta satiksmi no apdzīvotu vietu centriem.</p> <p>7) Būtiskas apdzīvotās vietās risināmas problēmas ir transporta sistēmas optimizācija un satiksmes drošības līmeņa paaugstināšana.</p>	<p>ES līdzekļu piešķiršana balstās uz kopējo ES un Latvijas transporta politiku, kur EK prioritātes ir sekojošas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Transporta savienojumi starp ES valstīm un kandidātvalstīm; ◦ Ilgtspējīga attīstība: DzC un kombinētais transports, piekrastes kuģošanas līnijas; ◦ TINA tīkla attīstība, Latvijas integrācija TINA tīklā (būtiskāko tranzīta koridoru attīstība, ko nosaka Latvijas kā tranzītvalsts statuss); ◦ Savienojumi ar TINA; ◦ Projekti, kas veicina dažādu transporta veidu savietojamību un saderību; ◦ Projekti, kas stimulē citu investīciju piesaisti (ieguldījums jomās, kur ir vislielākais tiešais un netiešais sociāli ekonomiskais ieguvums, kur ieguldījums veicina konkurenci un kur maksimāli iespējama privātu investīciju piesaiste). <p>Prioritārie projekti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Via Baltica un Austrumu – Rietumu autoceļu koridora attīstība, uzlabojot infrastruktūras kvalitāti un satiksmes drošību, paaugstinot tiltu un ceļu segumu nestspēju, kā arī atsevišķos maršrutos paredzot jaunu posmu izbūvi (Rīga – Koknese un citi.); ◦ Ventspils un Liepājas ostu pievedceļu izbūve, kā arī satiksmes situācijas uzlabošana Rīgā, tajā skaitā jauna Daugavas šķērsojuma būvniecība; ◦ Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora modernizācija, paredzot drošības līmeņa un caurlaides spēju palielināšanu, tajā skaitā otrā sliežu ceļa izbūvi maršrutā Rīga – Krustpils; ◦ VAS „Starptautiskās lidostas “Rīga”” infrastruktūras attīstība, tajā skaitā lidostas pievedceļu un gaisa satiksmes vadības sistēmu modernizāciju. Esošo skrejceļu pagarināšana un skrejceļu apgaismojuma sistēmas modernizācija; ◦ Latvijas lielo ostu infrastruktūras attīstība un konkurētspējas paaugstināšana, kā arī prāmju satiksmes attīstība; ◦ Projekta <i>Rail Baltica</i>, kas paredz efektīvas ātrgaitas dzelzceļa satiksmes nodrošināšanu starp Baltijas valstīm un Rietumeiropu, priekšizpētei.

Pastāv visnotaļ skaidra sazobe starp nacionālajiem politikas plānošanas dokumentiem un stratēģiskajiem dokumentiem, kas sagatavoti ES finansējuma apguvei transporta nozarē.

4. risks – lēmumu pieņemšanas process (politikas plānošana) nav secīgs un pārskatāms

Vide

ISPA Nacionālā stratēģija vides sektorā tika pieņemta 2000.gadā - pirms tika uzsākta ISPA līdzekļu apguve. Stratēģijā norādīti kritēriji, pēc kuriem nosaka investīciju prioritārās sfēras - vispārējie un īpašie kritēriji, kuriem jāatbilst atsevišķiem projektiem. Stratēģijā iezīmēti arī konkrēti prioritāri projekti finansējuma saņemšanai. Turklāt stratēģijā norādītas ne tikai prioritātes nākotnei, bet arī konkrēti projekti ūdenssaimniecībā un šo projektu atlases kritēriji. Līdz ar to jau pirms stratēģijas apstiprināšanas ir notikusi atsevišķu projektu izvērtēšana un atlase ūdenssaimniecības jomā. Visticamāk, izvēle balstīta uz *de facto* politikas dokumentiem jomās, kuras atbilst ES regulām.

Kohēzijas fonda ietvara dokuments *de jure* apstiprināts 2004.-2006.gada plānošanas perioda gandrīz pašās beigās, kad projekti jau bija izvēlēti un uzsākta to īstenošana. Tādējādi projektu izvēles brīdī Kohēzijas programmēšanas dokumenta *de jure* nebija, līdz ar to netika izpildīts arī Ministru kabineta noteikumu Nr.298 2.2.punkts, kurš nosaka, ka projektu atlase un Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzekļu piešķiršana un izmantošana notiek atbilstoši Kohēzijas fonda plānošanas dokumentam (ietvara dokuments), kurā norādīti attiecīgās nozares mērķi, to sasniegšanas veidi un projektu atlases kritēriji, kā arī noteikti iespējamie projekti.

Daļēji šie jautājumi ir noregulēti Vides ministrijas Projektu vadības vadlīnijās/Procedūrās, tomēr projektu vadības vadlīnijas nav ārējais normatīvais akts un ir saistošs vienīgi iestādei, kas to izdevusi. Līdz ar to tās publiski nav pieejamas un nav arī saistošas pārējām personām.

Procesuāli apsvērumi rada pamatotas šaubas par to, vai KF apgūšanai saskaņā ar EK norādījumiem sagatavotais politikas dokuments pildīja normatīvajos aktos noteiktās funkcijas. Netika ievērots funkcionalitātes princips, kas teorētiski ļauj apšaubīt Kohēzijas fonda administrēšanas efektivitāti. Politikas dokumentos - ISPA Nacionālajā stratēģijā vides sektorā un Kohēzijas fonda ietvardokumentā - netiek sniegta projektu izvēles argumentācija.

Transports

Investīciju politikas lēmumu pieņemšanas process attiecībā uz vispārējām prioritātēm transporta nozarē nacionālā līmenī ir identisks situācijai vides sektorā (sk. augstāk). Tomēr jāatzīmē, ka, lai arī KF stratēģiskais ietvardokuments juridisku spēku ieguva tikai 2006. gadā, *de facto* projektu atlase un identificēšanā tas tika izmantots jau 2003./2004. gadā. Uz to norāda SM sagatavotās vēstules potenciālajiem projektu pieteicējiem (sk. zemāk, sadaļa par projektu atlasī).

Finansējamo projektu atlases process

Uz projektu atlases procesu attiecas arī Eiropas Kopienas Padomes 1994.gada 16.maija regula Nr.1164/94³¹ par Kohēzijas fonda izveidi, kurā noteikti no Kohēzijas fonda finansējamo projektu atlases kritēriji. Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu atlases, sagatavošanas un apstiprināšanas kārtību noteica Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumi Nr.298. Tomēr minētajās tiesību normās ietvertie noteikumi ir vispārīgi un nesniedz pietiekamu ieskatu projektu atlases procesā, ko

³¹ Grozīta ar 1999.gada 21.jūnija regulām Nr.1264/1999 un Nr.1265/1999.

reglamentē SI iekšējais tiesiskais regulējums. Projektu atlasē pamatprincipi ietverti arī nozares stratēģijas dokumentos.

Analītiskiem mērķiem KF līdzfinansēto projektu sagatavošanas periodu iespējams iedalīt trīs nosacītos posmos:

- sākotnējo projektu ideju (konceptiju) atlasē;
- projekta pieteikuma sagatavošana;
- projekta pieteikuma apstiprināšana.

Potenciālo projektu iesniedzēju izvēle ir atkarīga no konkrētā starpniekinstitūcijā iedibinātas prakses. Intervijās iegūtā informācija liecina, ka potenciālie pieteicēji, kuriem tiek nosūtīta informācija par iespējam iesniegt projektus, lai saņemtu līdzfinansējumu no KF tiek izvēlēti, ņemot vērā KF projektu raksturu³² un finansiālo apjomu, un cieši saistīts ar nepieciešamību gūt pārliecību par potenciālās IEI kapacitāti un spēju nodrošināt līdzekļu efektīvu apsaimniekošanu.³³

Kārtību, kādā SI sazinās un sadarbojas ar potenciālajiem projektu iesniedzējiem, nosaka projektu sagatavošanas un apstiprināšanas posma iekšējās kontroles sistēmas Vides ministrijā noteica Projekta ieviešanas rokasgrāmata³⁴, bet Satiksmes ministrijā - Projektu īstenošanas rokasgrāmata starpniekinstitūcijas struktūrvienībām un procedūras.³⁵ Projektu vadības rokasgrāmatas izveidotas, sekojot pienākumam, ko SI un vadošajai iestādei nosaka ES regula un MK noteikumi Nr.298, un tiek regulāri atjauninātas un papildinātas.

Atsevišķu korupcijas riskus veicinošu faktoru klātbūtni abās aplūkotajās nozarēs *a priori* nosaka tas, ka laikā no 2004. – 2006. gada KF apgūšanas procesa tiesiskais regulējums nebija ietverts likumā, bet gan Ministru kabineta noteikumos, kas izdoti pamatojoties uz Ministru kabineta iekārtas likumu.³⁶ Izvēloties Kohēzijas fonda “jumta” normatīvajam aktam piešķirt Ministru kabineta noteikumu, nevis likuma formu un juridisko spēku, izrietošajiem normatīvajiem aktiem, ir iekšējo normatīvo aktu statuss un ir saistoši tikai valsts pārvaldes iestādēm. Tādējādi tie nav jāpublicē (nav publiski pieejami). Kā arī MK noteikumos vieglāk izdarāmi grozījumi, kas savukārt mazina procesa pārskatāmību.

³² Politikas prioritātes, kas savukārt sasaistītas ar noteiktiem atbalsta/infrastruktūras objektiem, piemēram, upju baseini vai transporta koridors, kas atrodas un ir saistīti ar noteiktu ģeogrāfisku teritoriju un, attiecīgi, institūcijām vai personām.

³³ Viens no kritērijiem projektu tehniskajam nodrošinājumam, saskaņā ar ISPA stratēģiju, ir institūcijas iepriekšēja pieredze starptautisku līdzekļu apgūšanā.

- Latvijas Autoceļi, BO VAS
- Latvijas Dzelzceļš, VAS
- Starptautiskā lidosta RĪGA, VAS
- Latvijas Jūras administrācija, VAS
- Ostu pārvaldes
- Pašvaldības

³⁴ LR Vides ministrijas valsts sekretāra vietnieka 2004.gada 24.maijā apstiprinātā „Latvijas Republikas Vides ministrijas Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu ieviešanas rokasgrāmata” un LR Vides ministrijas valsts sekretāra vietnieka 2005.gada 28.septembrī apstiprinātā „Latvijas Republikas Vides ministrijas Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu ieviešanas rokasgrāmata”.

³⁵ SM 2005. gada 14. janvāra reglaments Nr.6 “Projektu īstenošanas rokasgrāmata starpniekinstitūcijas struktūrvienībām un procedūras.”

³⁶ Noteikumi izdoti pamatojoties uz Ministru kabineta iekārtas likuma 14. panta trešo daļu, kas nosaka, ka MK var izdot noteikumus “Pamatojoties uz to, ka minētais jautājums nav noregulēts ar likumu”.

1. risks Nepietiekami reglamentēts potenciālo projektu (projektu koncepciju iesniedzēju) atlases process vai tā daļas

Vide

Vides ministrijas Projektu ieviešanas rokasgrāmata nosaka, ka projektu atlase tiek veikta atbilstoši Vides ministrijas Investīciju projektu aprites cikla kārtībai, kas detalizēti aprakstīta Vides ministrijas Projektu vadības vadlīnijās. Kā minēts, potenciālo projektu (iesniedzēju) atlases procesu precīzi un pilnīgi regulē Vides ministrijas iekšējie dokumenti. Process tiek attēlots arī shematiski pa posmiem, kas precīzi attēlo katru posmu, tajos iesaistītās institūcijas un pienākumus. Tomēr iepriekš minētie dokumenti ir Vides ministrijas iekšējie dokumenti, kuri nav publiski pieejami. Tādējādi iespēja iegūt skaidru priekšstatu par projektu atlases procesu no publiski pieejamās informācijas ir ierobežota.

Apsverot dokumentu hronoloģiju, proti, vai projektu vadības vadlīnijas netika izstrādātas pēc tam, kad projekti jau bija uzsākti, jāatzīmē, ka vadlīnijas apstiprināja 2004.gada 25.maijā. Līdz ar to neilgi pēc jaunā programmēšanas perioda 2004.-2006. sākuma. Tādējādi, raugoties normatīvi, KF projektu atlases process Vides ministrijā nebija pietiekami un skaidri reglamentēts.

Tomēr jāatzīmē, ka projektu atlasī pašos pamatos noteica Eiropas Savienības direktīvu ieviešanas pārrejas periodi un pašvaldību finansiālās iespējas līdzfinansēt projektus. Atbilstoši pārrejas periodiem prioritāte ir aglomerācijām ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 100 000 (pārrejas periods – 2008.g.), tad aglomerācijām ar cilvēku ekvivalentu no 10 000 līdz 100 000 (pārrejas periods – 2011.g.) un ekvivalentu no 2 000 līdz 10 000 (pārrejas periods – 2015.g.). Šīs nozares prioritātes noteiktas “Vides investīciju stratēģijā 2003. – 2006.g. Nozares prioritātes apstiprina VIDM Investīciju projektu apstiprināšanas komisija (IPAK).

Turklāt ISPA Nacionālajā stratēģijā noteikts, ka ISPA līdzekļu piešķiršanas galvenā prioritāte būs investīcijas Eiropas Savienības likumdošanas ieviešanai ūdens sektorā astoņās lielākajās pilsētās. Šādai izvēlei par pamatu kalpoja tādi kritēriji kā iedzīvotāju skaits (ūdenssaimniecības sistēmu sakārtošana Latvijas lielākajās pilsētās būtiski uzlabos vides kvalitāti un nodrošinās augstas kvalitātes ūdenssaimniecības pakalpojumus gandrīz pusei Latvijas iedzīvotāju)³⁷ un vietas, kur notekūdeņi tiek ievadīti „jūtīgās” ūdenstilpnēs, kā arī tas, ka Helsinku Komisijas (HELCOM) izstrādātajā Baltijas jūras vides aizsardzības rīcības programmā trīs lielākās Latvijas pilsētas – Rīga, Daugavpils un Liepāja identificētas kā „karstie punkti”.

2001.gada 18.jūlijā Vides ministrija nosūtīja vēstuli Nr.4-07/1553 Liepājas un Ventspils pašvaldībām, kurā norādīja, ka saskaņā ar Latvijas pozīciju Eiropas Savienības vides likumdošanas ieviešanā, pilna atbilstība ES ūdens sektora direktīvu prasībām Rīgā, Daugavpilī, Liepājā un Ventspilī jāasniedz līdz 2008.gadam. Vides ministrija lūdz sadarboties, sniedzot informāciju un datus, lai varētu sagatavot darba uzdevumu projektam “ES prasību ieviešana Rīgā, Daugavpilī, Liepājā un Ventspilī” izstrādi. Šī projekta ietvaros plānots detalizēti analizēts ES prasību ieviešanas līmenis īstenoto un realizācijas stadijā esošo investīciju projektu ietvaros, kā arī tiks izstrādāta investīciju programma, lai sasniegtu pilnu atbilstību ES prasībām. Tika plānots veikt arī plānoto projektu finansu-ekonomisko analīzi.

2001.gada 2.oktobrī Vides ministrija nosūtīja pašvaldībām izstrādāto darba uzdevumu, komentāru sniegšanai, kā arī aicina izvirzīt pārstāvi darbam konkursa vērtēšanas komisijā.

³⁷ Vides ministrijas 2002.gada 23.janvāra vēstule Nr.4-07/201.

2001.gada 5.decembrī nolemts, ka uzņēmuma "Halcrow Group Limited" veiks valsts pasūtījumu "Izvērtējuma ziņojums un papildus dokumentācijas sagatavošanu ES likumdošanas ieviešanai Rīgā, Daugavpilī, Liepājā un Ventspilī".

Pēc iepriekš minētā ziņojuma un pieteikuma ISPA finansējuma saņemšanai sagatavošanas, un to izskatīšanas, pašvaldībām bija jāizsaka savs viedoklis par līdzdalības iespējām. Tā Liepājas pilsētas dome 2002.gada 19.decembrī pieņēma lēmumu Nr.545 (prot.Nr.23, 5.#) nolemj apstiprināt uzņēmuma "Halcrow Group Limited" sagatavoto Liepājas ūdenssaimniecības attīstības projektu un pieteikumu, nodrošinot Liepājas pilsētas pašvaldības līdzfinansējumu. Savukārt 2004.gada 11.martā līdzīgu lēmumu pieņēma Ventspils pilsētas dome (lēmums Nr.68 protokols Nr.5;1 paragrāfs).

Potenciālo projektu pieteicēju identificēšana notika vadoties pēc Eiropas Savienības direktīvu ieviešanas pārrejas periodiem un pašvaldību finansiālajām iespējām līdzfinansēt projektus. Tomēr, ņemot vērā, ka potenciālo projektu (iesniedzēju) atlases procesu regulē Vides ministrijas iekšējie dokumenti un iespēja iegūt skaidru priekšstatu par projektu atlases procesu no publiski pieejamās informācijas ir ierobežota, kā arī ņemot vērā, ka projektu vadības vadlīnijas nebija apstiprinātas jau sākoties programmēšanas periodam 2004.-2006., secināms, ka potenciālo projektu (iesniedzēju) atlases process nebija pilnīgs.

Transports

VIP/KF investīciju programmu nozares ietvaros apstiprina VIP un ES finansēto projektu komisija, kas izveidota ar Satiksmes ministra rīkojumu³⁸ un darbojas saskaņā ar Satiksmes ministrijas 2002. gada 26. februāra noteikumiem Nr. 11 "Satiksmes nozares valsts investīciju programmas projektu izvērtēšanas kārtība" (SM Noteikumi Nr. 11). Komisija sākotnēji izveidota ar mērķi sadalīt VIP piešķirto finansējumu³⁹ un tās sastāvā *ex officio* iekļauti:

- Satiksmes ministrs (priekšsēdētājs)
- Ministrijas valsts sekretārs (priekšsēdētāja vietnieks)
- Satiksmes ministra padomnieks
- Valsts sekretāra vietnieks (arī starpniekinstitūcijas vadītājs),
- Ministrijas nozaru departamentu vadītāji (autosatiksmes, dzelzceļa, aviācijas, jūrmniecības)
- Investīciju departamenta direktors
- Stratēģiskās plānošanas departamenta Valsts programmu un statistikas nodaļas vadītājs
- Investīciju departamenta investīciju politikas nodaļas vadītājs
- Tranzīta politikas departamenta direktors
- Pasažieru pārvadājumu departamenta direktors

³⁸ Satiksmes ministra 2004. gada 8. aprīļa rīkojums Nr. 77 "Par Valsts Investīciju Programmas un Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu izvērtēšanas komisijas izveidošanu", ar kuru par spēkā neesošu atzīts tāds pats rīkojums, kas izdots 2003. gada 4. novembrī. Attiecībā pret iepriekšējo gadu notikušas nelielas izmaiņas komisijas sastāvā. 2003. gadā komisijā piedalījās: satiksmes ministrs, ministrijas valsts sekretārs un valsts sekretāra vietnieks (arī starpniekinstitūcijas vadītājs), visu ministrijas nozaru departamentu vadītāji, kā arī investīciju un investīciju politikas departamenta vadītājs.

³⁹ Ministru kabineta 2003. gada 7.oktobra noteikumi „Valsts investīciju programmas sagatavošanas, finansēšanas un īstenošanas kārtība” paredz - Eiropas Savienības līdzfinansētie investīciju projekti ir iekļaujami Valsts investīciju programmā (VIP). Satiksmes nozarē, kā norāda Satiksmes ministrijas politikas plānošanas dokumenti (sk. augstāk) nepieciešamo investīciju apjomu un mērķus 2004.-2008. gada periodam nosaka Valsts investīciju programma – Transporta un sakaru nozares stratēģija investīciju jomā. Procesu norisi gan koncepcijas izstrādes gaitā, gan attiecībā uz konkrētiem projektiem koordinē SM Investīciju departaments.

Rīkojums nosaka komisijas kompetenci, uzdodot:

- apstiprināt nozares stratēģiskās plānošanas dokumentus un
- sakārtot nozares projektus prioritārā secībā iekļaušanai VIP un projektus, kuru līdzfinansēšanai tiks piesaistīti ES finansiālā atbalsta līdzekļi

De facto komisija veic arī KF projektu koncepciju (sk. zemāk) izvērtēšanu. Šādu komisijas kompetenci nosaka Procedūra PIETEIKUMS, kas ietverta SM 2005. gada 14. janvāra reglamentā Nr.6 “Projektu īstenošanas rokasgrāmata starpniek institūcijas struktūrvienībām un procedūras.” Komisijas darba procesuālie aspekti (piemēram, lēmumu pieņemšanas kārtība) netiek reglamentēti nedz Noteikumos Nr.11 nedz, nedz Procedūrās, nedz arī kādā citā autoriem zināmā dokumentā.

Projektu izvēles process SM nosacīti iedalāms divos posmos – pirmo posmu raksturo potenciālo projekta iesniedzēju identifikācija un iesniegto projektu koncepciju (ideju) izvērtēšana, un darbs ar potenciālo projekta iesniedzēju, sagatavojot pēc iespējas kvalitatīvāku projekta pieteikumu (saskaņā ar MK noteikumiem, SI sadarbojas ar projekta iesniedzēju un sniedz tam palīdzību projekta sagatavošanas gaitā). Projektu koncepcijas ir ministrijas ietvaros izveidots mehānisms, lai dotu iespēju izvēlēties potenciāli finansējuma raksturam vispiemērotākos projektu ieviešamus. Projekta koncepciju iesniegšanas un izvērtēšanas kārtību nosaka procedūra PIETEIKUMS. Procedūra paredz, ka SI nosūta potenciālajiem projekta pieteicējiem vēstuli, informējot par iespēju iesniegt projekta koncepciju, termiņu un nosacījumiem. Informācija par šādu iespēju, saskaņā ar procedūru tiek ievietota arī SI mājas lapā internetā.

Kārtība, kādā institūcija identificē konkrētus potenciālos projektu iesniedzējus (projektu īpašniekus), ir atkarīga no katras starpniek institūcijas iedibinātās prakses. No intervijām ar SI amatpersonām izriet, ka saskaņā ar SI parasto praksi, potenciālo projekta pieteicēju loku nosaka:

- projektā plānoto aktivitāšu raksturs (piemēram, ar ostām vai lidostām saistītu aktivitāšu ietvaros netiek apzinātas institūcijas, kuras objektīvi nav saistītas ar šāda infrastruktūras uzturēšanu),
- ģeogrāfiskā atrašanās vieta (piemēram, pierobežas josla, upes baseins, transporta koridorā iekļautas teritorijas pārvalde u.tml.),
- potenciālo pieteicēju kapacitāte projekta ieviešanā, ko raksturo, piemēram, pieredze, ieviešot līdzīga rakstura un apjoma projektus, tehnisko un personāla resursu pietiekamība vai kapacitāte, piesaistot papildus materiālos un cilvēkresursus.
- spēja nodrošināt līdzfinansējumu.

Potenciālie pieteicēji identificēti ISPA stratēģijā: BO VAS Latvijas Autoceļu direkcija, VAS Latvijas Dzelzečļš, VAS Starptautiskā lidosta RĪGA, VAS Latvijas Jūras administrācija, Ostu pārvaldes, kā arī pašvaldības.

Lai informētu potenciālos projekta iesniedzējus par iespēju iesniegt projektus KF līdzfinansējuma saņemšanai, Satiksmes ministrija iespējamajiem projektu iesniedzējiem sagatavo vienota parauga vēstuli: “Lai apzinātu potenciālos projektus transporta nozarē, veidojot KF stratēģiju, un nodrošinātu objektīvu projektu atlasī pieteikšanai EK”,⁴⁰ vēstulei pievienota informācija par TINA tīklu Latvijā, kas ģeogrāfiski raksturo potenciāli iesniedzamos projektus.

2003. gada 12. martā SM Investīciju departaments izsūtīja vēstules ar uzaicinājumu līdz 2003. gada 28. maijam iesniegt projektu koncepcijas transporta jomā. Vēstules nosūtītas:

- Pašvaldību savienībai,

⁴⁰LR Satiksmes ministrijas 2003. gada 12. maija vēstule Nr. 12.01-02/64 “Par Kohēzijas fonda projektu pieteikumiem”

- Rīgas Brīvostas pārvaldei,
- Ventspils brīvostas pārvaldei,
- Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldei un
- VAS “Starptautiskā lidosta Rīga”
- Saskaņā ar SM amatpersonu sacīto, uzaicinājumu saņem arī VAS “Latvijas Dzelzceļš” un BO VAS “Autoceļu direkcija”

Saskaņā ar “Providus” rīcībā esošajiem dokumentiem, uz SM aicinājumu atsaucās:

- Liepājas pilsētas dome,
- VAS Starptautiskā lidosta “Rīga”,
- Ventspils pilsētas dome,
- Saldus rajona padome,
- Jelgavas pilsētas dome.

Saskaņā ar Procedūru PIETEIKUMS saņemtās koncepcijas izvērtē VIP/ES komisija. Tomēr no intervijām ar SM ID amatpersonām izriet, ka pirms tam, pamatojoties uz Investīciju departamenta lūgumu, divu nedēļu laikā projektu koncepcijas izvērtē nozaru departamenti. Departamenti argumentēti norāda atbalstāmos projektus, sakārto projektu koncepcijas prioritārā secībā, vadoties no jomas prioritātēm. Vērtējumā norāda uz idejām, kuras potenciāli attīstāmas kā projekti un primāri atbalstāmas, izlietojot KF finansējumu. *De facto* Autosatiksmes⁴¹ un Aviācijas departamentu⁴² atzinumos argumentēti skaidroti lēmuma neatbalstīt pašvaldību sagatavotos projektu pieteikumus. Atteikumi galvenokārt pamatojot argumentējot ar ieceru sekundāro raksturu TINA autoceļu tīkla ietvaros. Aviācijas jomā par prioritāti pirmajam KF plānošanas periodam izvirzāms lidostas “Rīga” skrejceļa pagarināšanas projekts.

2003. gada 26. augustā SM ID izsūtīja vēstuli VAS “Latvijas Dzelzceļš”, BO VAS “Latvijas Autoceļu direkcija”, Liepājas pilsētas domei, Ventspils brīvostas pārvaldei, VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga”” “informācijai par KF stratēģiju ar tajā iekļauto projektu sarakstu, kā arī FM 2003. gada 4. augusta rīkojumu “Par Kohēzijas fonda projektu pieteikumu izskatīšanu Finanšu ministrijā””, lūdzot sākt darbu pie konkrētu projektu sagatavošanas un sagatavotos projektus iesniegt izskatīšanā SM.

2004. gada 28. maija Valsts investīciju programmas un no ES finansēto projektu izvērtēšanas sēdē⁴³, kuru saskaņā ar Procedūru PIETEIKUMS, organizē ID, Komisija nolēma sekojošo:

1. Samazināt KF līdzfinansējuma apjomu projektiem, kas ģenerē ieņēmumus un nav tieši saistīti ar satiksmes (kustības) drošības uzlabojumiem atbilstoši EK izstrādātajai metodikai (Guide to cost-benefit analysis of Investment projects (Structural fund, Cohesion fund/ISPA))
2. VAS “Latvijas Dzelzceļš”, lidostai “Rīga”, Liepājas pilsētas domei un Ventspils Brīvostas pārvaldei, iesniedzot projektu pieteikumus, pievienot atbilstošus aprēķinus; Investīciju departamentam izvērtēt aprēķinu pamatotību.
3. Noteikt maksimālo KF līdzfinansējumu projektam “Sliežu ceļu atjaunošana austrumu-rietumu dzelzceļa posmos” 46.5 milj. EUR apmērā.
4. Pārcelt projektus “TEN – T autoceļu tīkla uzlabojumi, 2. projekts”, “Autoceļa E22 posma Rēzekne-Terehova rekonstrukcija un izbūve” un “Otra sliežu ceļa būvniecība posmā Rīga-

⁴¹ LR SM Autosatiksmes departamenta 2003. gada 25. jūnija vēstule Nr. 13.1-07/568

⁴² LR SM Aviācijas departamenta 2003. gada 19. jūnija vēstule Nr. 14-10/352 “Par projektu koncepciju pieteikumiem Kohēzijas fondam”

⁴³ Komisijas sēdes protokols Nr. 2 (2004).

Krustpils” uz nākamo programmēšana periodu un apstiprināt šajā periodā atbalstāmo projektu sarakstu.

Saskaņā ar Procedūru PIETEIKUMS, projektam, kura koncepcija ir apstiprināta, ID direktors nozīmē projekta koordinātoru, kurš atbalstītā projekta pieteicējam nosūta atzinumu, informējot par turpmāko rīcību un termiņiem.

Saskaņā ar Procedūru, vērtēšanā iesaistītās institūcijas izvēlas projektus, kuru realizēšanas kopsumma nepārsniedz piešķirto KF finansējuma apjomu. Nepieciešamības gadījumā, ja nepieciešamā kopsumma konkrēta projekta realizēšanai pārsniedz pieejamo līdzekļu apjomu, ID organizē papildus komisijas sēdes, lai izvēlētos nākamo prioritāro projektu, kura plānotās izmaksas iekļaujas KF finansējuma apjomam.

Kārtība, kādā SM identificē un izvēlas potenciālos projektu pieteicējus nav pilnībā un vienmērīgi reglamentēta. Vairāki projektu atlases posmi noris saskaņā ar iestādē iedibinātu praksi un struktūrvienībām ir dota būtiska rīcības brīvība procesa norisē (sk. komentāru par VM).⁴⁴ Vienlaikus jāatzīmē, ka pieejamā informācija – iestādes iekšējais regulējums, kas ietverts projektu vadības rokasgrāmātā - ļauj samērā skaidri identificēt procesa būtiskākos posmus, pieņemtos lēmumus un institūciju kompetenci.

2. risks – projektu pieteikumu vērtēšanas/ projektu atlases un atlasītā projekta pieteikuma izskatīšanas procedūra nav pietiekami vai pietiekami skaidri reglamentēta

Vide

Saskaņā ar Vides ministrijas Projektu vadības vadlīnijām vērtēšana notiek trīs posmos:

1. Vides ministrijas Investīciju departamenta Stratēģijas un budžeta nodaļa sadarbībā ar Vides ministrijas departamentiem vērtē projekta pieteicēja iesniegtā aizpildītā sākotnējā projekta pieteikuma dokumentāciju;
2. Investīciju projektu apstiprināšanas komisija (IPAK) vērtē Investīciju departamenta Stratēģijas un budžeta nodaļas sagatavoto sektoru prioritāro projektu sarakstu priekšlikumus un Vides ministrijas departamentu atsauksmes;
3. Vērtēšanā iesaistītās institūcijas vērtē jau sagatavoto projekta pieteikumu atbilstoši pārbaudes lapām Kohēzijas fonda pieteikumiem (KP-PL-x;y).

Pirmajā posmā notiek projekta pieteicēja iesniegto sākotnējā projekta pieteikuma dokumentu izvērtēšana un atlase, **atbilstoši Eiropas Savienības direktīvu īstenošanas plāniem un Investīcijas stratēģijai**. To veic Vides ministrijas Investīciju departamenta Stratēģijas un budžeta nodaļa sadarbībā ar Vides ministrijas departamentiem, kas par iesniegto dokumentāciju sniedz vērtējumu un priekšlikumus Investīciju projektu apstiprināšanas komisijai (IPAK).

Otrajā posmā Investīciju projektu apstiprināšanas komisija (IPAK), saskaņā ar vides ministra 2003.gada 30.decembra rīkojumā Nr.314 „Par Investīciju projektu apstiprināšanas komisijas sastāvu un Darbības reglamentu” noteikto, vērtē Investīciju departamenta Stratēģijas un budžeta nodaļas sagatavoto sektoru prioritāro projektu sarakstu priekšlikumus un Vides ministrijas departamentu

⁴⁴ ID koncepciju izvērtēšanai nozaru departamentos noteikts 2 nedēļu termiņš. Caurlūkotajos gadījumos tikai viens no departamentiem – Aviācijas departaments), iesniedzot atzinumu ID, norāda, ka šāds laika posms nav pietiekams, lai veikti kvalitatīvu koncepcijas izvērtējumu.

atsauksmes un apstiprina projektu prioritāro sarakstu. Investīciju projektu apstiprināšanas komisija (IPAK) veic prioritāro projektu saraksta apstiprināšanu, bet ne vērtēšanu. Būtībā tās darbības nodrošina informācijas apmaiņas funkciju. Pēc Investīciju projektu apstiprināšanas komisijas (IPAK) lēmuma pieņemšanas, par to tiek informēts Vides ministrijas Projekta sagatavošanas departaments un projekta iesniedzējs, nosūtot tam projekta koncepcijas/pieteikuma veidlapu/garantijas veidlapu, kā arī uz Kohēzijas fondiem attiecināmās vadlīnijas.

Atbilstoši vides ministra 2003.gada 30.decembra rīkojumam Nr.314 Investīciju projektu apstiprināšanas komisijas (IPAK) sastāvā *ex officio* ietilpst:

- vides ministrs (komisijas priekšsēdētājs),
- valsts sekretārs,
- valsts sekretāra vietnieki,
- Investīciju departamenta direktors,
- Projektu sagatavošanas departamenta direktors,
- Projekta ieviešanas departamenta direktors,
- Vides aizsardzības departamenta direktors,
- Dabas aizsardzības departamenta direktors,
- Stratēģijas un koordinācijas departamenta direktors,
- Investīciju departamenta Stratēģijas un budžeta nodaļas vadītājs.

Dokumenti nenosaka IPAK lēmumu pieņemšanas noteikumus.

Pēc Investīciju projektu apstiprināšanas komisijas (IPAK) lēmuma pieņemšanas projekta sagatavošanas tehnisko un administratīvo vadību uzsāk Vides ministrijas Projektu sagatavošanas departaments.

Trešajā posmā jau sagatavoto projekta pieteikumu Projektu sagatavošanas departaments, Investīciju departamenta Stratēģijas un budžeta nodaļa, Investīciju departamenta Finanšu vadības nodaļa, Investīciju departamenta Kvalitātes vadības nodaļa un Projektu ieviešanas departaments vērtē atbilstoši **Pārbaudes lapām Kohēzijas fonda pieteikumiem (KP-PL-x;y)**. Projektu pieteikumi tiek sagatavoti, izmantojot standarta Kohēzijas fonda pieteikuma veidlapas, kuras aizpilda projekta pieteicējs. Pārbaudes lapas, kurās minēti vairāki vērtēšanas kritēriji, aizpilda amatpersonas no vērtēšanā iesaistītajām institūcijām, norādot, vai projekts atbilst konkrētajam kritērijam.

Pēc vērtēšanas procesa beigām Vides ministrijā, projekta pieteikuma dokumentus iesniedz vadošai iestādei – Finanšu ministrijai - izvērtēšanai un atzinuma sniegšanai. Ja vadošās iestādes atzinumā minēti trūkumi projekta pieteikuma dokumentos, atzinums tiek nosūtīts projekta pieteicējam trūkumu novēršanai. Pēc visu trūkumu novēršanas vadošā iestāde apstiprina dokumentu tālāko virzību. Tiek sagatavots nepieciešamais dokumentu komplekts skaits. Dokumenti tiek iesniegti vadošai iestādei projekta pieteikuma iesniegšanai Eiropas Komisijai. Ja Eiropas Komisijai rodas piezīmes vai jautājumi, Projektu sagatavošanas departamenta koordinators organizē trūkumu novēršanu. Projekta pieteikums ir apstiprināts ar Eiropas Komisijas lēmuma par finansējuma piešķiršanu pieņemšanu.

Vides ministrijas un tās struktūrvienību rīcība projektu pieteikumu atlasē, kā arī vērtēšanas procedūra detalizēti noteikta Vides ministrijas Projektu vadības vadlīnijās un projekti tiek vērtēti atbilstoši ES direktīvu īstenošanas plāniem un Investīciju stratēģijai. 2003.gada 30.decembra rīkojumā Nr.314 „Par Investīciju projektu apstiprināšanas komisijas sastāvu un Darbības reglamentu” netiek noteikta vērtēšanas procedūra, proti, kritēriji, atbilstoši kuriem Investīciju

projektu apstiprināšanas komisija vērtē tai iesniegtos dokumentus, kas izskaidrojams ar to, ka Investīciju projektu apstiprināšanas komisija (IPAK) nodrošina informācijas apmaiņas funkciju un veic tikai prioritāro projektu saraksta apstiprināšanu, bet ne vērtēšanu. Svarīgi norādīt, ka Satiksmes ministrijā otra posma vērtēšanai – prioritārās secības veidošanai konkrēti kritēriji ir paredzēti.⁴⁵

Transports

Atlasīto projektu pieteikumu izskatīšanas kārtību un iesaistīto institūciju kompetenci nosaka SM Rokasgrāmatā ietvertā procedūra PIETEIKUMS, kā arī SM 2002. gada 26. februāra noteikumi Nr. 11 “Satiksmes nozares Valsts investīciju programmas projektu izvērtēšanas kārtība”.

Procedūra PIETEIKUMS paredz:

- kārtību, kādā pieteikums jāiesniedz ID (projekta koordinators - PK) un iesaistīto amatpersonu un struktūrvienību kompetences projektu atlases gaitā,
- projekta pieteikumam pievienojamos dokumentus,
- veidlapas PPQ-IEI formu apliecinājumam par projekta pieteikuma kvalitāti paraugu.

Savukārt Noteikumi nosaka atlasītā projekta pieteikuma atbilstību kvalifikācijas kritērijiem, kuri ietverti minēto noteikumu pielikumā, ka ID novērtē.⁴⁶ Vienlaikus Noteikumi Nr. 11 nosaka, ka nozaru departamenti, sagatavo sākotnējo lēmumu (atzinumu) par iesniegta projekta prioritāti - “sakārto projektus prioritārā secībā atsevišķā transporta nozarē” vadoties no Noteikumu Nr. 11 2. pielikumā ietvertajiem kvalitātes kritērijiem.⁴⁷ Sagatavotie projektu saraksti un atzinumi tiek iesniegti ID, kas tos iesniedz izvērtēšanai VIP un ES finansēto projektu vērtēšanas komisijai.

Saskaņā ar Procedūru PK saņemto ID projektu nodod izvērtēšanai ES finansēto projektu kontroles nodaļai un nozaru departamentiem. Pieteikumu izvērtē nodaļas Transporta būvju inženieris. Nepieciešamības gadījumā pieteikumu iesniedz novērtēšanai arī dzelzceļa tehniskās inspekcijas ekspertiem. Vienas nedēļas laikā atzinumi un komentāri par projekta tehnisko informāciju iesniedzama KN vadītājam, pievienojot noteikta parauga pārbaudes anketu (PP-KN). KN vadītājs, izvērtējot minēto informāciju, sniedz kopēju ID atzinumu par projektu (arī administratīvo un finanšu daļu). Balstoties uz minēto informāciju, PK aizpilda noteiktas formas pārbaudes anketu (PP-ID). Sagatavoto dokumentu nosūta pieteicējam projekta uzlabošanai.

Komisija “izvērtē projektus un sakārto prioritārā secībā **atbilstoši transporta nozares attīstības nacionālajai politikai**”. Lai to veiktu, komisija izmanto specifiski šim nolūkam izveidotus kritērijus, kas ietverti SM noteikumu Nr. 11 pielikumā. Projekta prioritāte tiek noteikta, balstoties uz nozares departamentu un komisijas piešķirto punktu summu.

Projektu pieteikumu vērtēšanas kārtība SM ir pietiekoši reglamentēta, nosakot ne vien amatpersonu un struktūrvienību kompetences, bet arī kritērijus konkrēta vērtējuma izdarīšanai, tostarp izmantojot vienotas formas pārbaudes lapas, kurās ietverta sīka un vispusīga informācijas par projektu. Tomēr neskaidras ir VIP/ES komisijas kompetences robežas, pieņemot galīgo lēmumu par

⁴⁵ Skatīt arī SM 2002. gada 26. februāra noteikumu Nr. 11 “Satiksmes nozares Valsts investīciju programmas projektu vērtēšanas kārtība”

⁴⁶ Pielikums Nr. 1

⁴⁷ Skatīt arī SM 2002. gada 26. februāra noteikumu Nr. 11 “Satiksmes nozares Valsts investīciju programmas projektu vērtēšanas kārtība” 3. pielikumu “Projektu prioritātes noteikšanas kritēriji iesniegšanai ekonomikas ministrijā”

atbalstāmajiem projektiem. Proti, vai komisija var un, ja var, tad kādā apjomā, mainīt nozaru departamentu pieņemto lēmumu par projektu prioritāru kārtību.

3. risks - Kritēriji nav skaidri, nenodrošina pietiekamu pārliecību par taisnīgu vērtēšanas procesu un izvēlēta pretendenta atbilstību un kapacitāti projekta ieviešanā

Vide

Projektu atlasē kritēriji ir formulēti skaidri, tomēr saturiski daudzi no tiem ir plaši un nekonkrēti. Piemēram, kritērijs – vistiešāk kalpo cilvēku veselības aizsardzībai ir vispārīgs, līdz ar to būtu nepieciešams izmantot palīgrādītājus (*proxy measures*), kas raksturo cilvēku veselības aizsardzības līmeni un nodrošinātu iespējami objektīvu projektu atlasē. Nav skaidrs process, kā kritēriji tiek izvērtēti un kāds lēmums var tikt pieņemts.

Izvērtējot augstāk minētos projektu atlasē kritērijus, secināms, ka visi kritēriji tomēr nenodrošina pilnīgu pārliecību par taisnīgu vērtēšanas procesu.

VM 2003.gada 30.decembra rīkojumā Nr.314 „Par Investīciju projektu apstiprināšanas komisijas sastāvu un Darbības reglamentu”, atšķirībā no transporta sektora, netiek noteikti konkrēti kritēriji prioritārās secības veidošanai, kas skaidrojams ar to, ka Investīciju projektu apstiprināšanas komisija (IPAK) galvenokārt nodrošina informācijas apmaiņas funkciju un veic tikai prioritāro projektu saraksta apstiprināšanu, bet ne vērtēšanu.

Transports

Kritēriji, kurus VIP/ES komisija izmanto, lai izvērtētu projekta pieteikumu noteikti SM noteikumos Nr. 11. Kritēriji, kas ietverti Noteikumos, ir detalizēti un apver gan projekta formālos, gan saturiskos aspektus, kā arī projekta pieteicēja institucionālo un finanšu kapacitāti projekta ieviešanā un ilgtspējas nodrošināšanā. Procedūrā PIETEIKUMS, ietverti noteikumi par to informāciju, kuru, izvērtējot projekta pieteikumu apkopo un analizē KN amatpersona. Nav noteikta kritēriju kopuma – izvērtējums ir galvenokārt balstīts finanšu rādītājiem, administratīvo kritēriju atspoguļojumu projekta pieteikumā.

Noteikts, ka KN amatpersona izvērtē un sagatavo “atzinumu” vai “komentārus” par projekta pieteikuma dokumentācijas tehniskajiem aspektiem. Šāds izvērtējums balstīts uz transporta būvju inženiera atzinumā (Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija). Pastāv noteiktas un vienotas formas pārbaudes lapas projekta administratīvās un finanšu sadaļas, kuras aizpilda projekta koordinators, sagatavojot kopējo atzinumu par iesniegto projektu.

Aplūkotajā iekšējā tiesiskajā regulējumā nav vienotu kritēriju projektu pieteikumu izvērtēšanai, izņemot tos, kuri attiecināmi uz projekta pieteikuma/ pieteicēja atbilstību. Atzinuma vai komentāru saturs ir KN amatpersonas rīcības brīvības joma

SM noteikumos ietverti projektu vērtēšanas kritēriju saturs rada pārliecību, ka, pienācīgi piemērojot, tie nodrošina vispusīgu un objektīvu lēmumu. Projekts tiek izvērtēts dažādos institucionālajos līmeņos, aplūkojot gan projekta lomu, nozīmi un prioritāti konkrētās jomas, gan visas nozares ietvaros.

4. risks - Nav pietiekamu garantiju (tostarp salīdzinot ar citiem projekta īstenošanas posmiem) interešu konflikta novēršanai projektu pieteikumu vērtēšanas posmā

Vide

Vides ministrijas Projekta ieviešanas rokasgrāmata un Projektu vadības vadlīnijas nenosaka īpašus noteikumus interešu konfliktu novēršanai projektu pieteikumu vērtēšanas posmā. Noteikumi, kuri attiecas uz interešu konfliktu novēršanu nav ietverti arī vērtēšanas procesā iesaistīto departamentu reglamentos un nodaļu nolikumos. Amata aprakstos ir iekļauta norāde par darbinieka atbildību par savas darbības un bezdarbības likumību.

Vides ministrijas darbinieki attiecībā uz interešu konfliktu un tā novēršanu sākotnējā posmā vadījās pēc normatīvajos aktos ietvertajām normām, kā arī, piemēram, Ministru kabineta apstiprinātās pretkorupcijas pasākumu novēršanas programmas. Ar 2005.gada 11.maija rīkojumu Nr.178 apstiprinātais Vides ministrijas Ētikas kodeksa 4.3.2.punkts nosaka, ka amatpersona ir patstāvīga un neatkarīga savu pienākumu izpildē, norobežojas no personīgajām interesēm un ārējās ietekmes (citu personu, politisku, reliģisku vai sociālu grupu interesēm, pakļaušanās sabiedrības protestiem vai bailēm no kritikas).

Turklāt 2007.gada 16.maija Vadlīniju risku vadības sistēmas 1.pielikumā, kurā tiek uzskaitīti Vides ministrijas starpniek institūcijā identificētie riski, interešu konflikts netiek minēts, bet korupcija tiek norādīta kā ārējs risks.

Vides ministrijā nepastāv iekšējs dokuments, kurš noteiktu regulējumu interešu konfliktu novēršanai projektu pieteikumu vērtēšanas posmā. Līdz ar to nav iekšējas procedūras, kā attiecīgie darbinieki apliecina interešu konflikta neesamību, tomēr Vides ministrija vadījās pēc ārējiem normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz ierēdņu interešu konflikta novēršanu.

Transports

Uz projektu izvērtēšanu SM struktūrvienībās attiecas vispārējais interešu konfliktu tiesiskais regulējums. Lai arī teorētiski tas regulējums aptver visas būtiskos interešu konfliktu risku faktorus šāda rakstura lēmuma pieņemšanā, tas neizslēdz iespēju, ka politiskas prioritātes var kļūt mazsvarīgākas par politiskām simpātijām. Šaubas par procesa bezpartejiskumu it īpaši attiecas uz pašvaldību iesniegto projektu vērtēšanu, kā arī reģionālu un konkurējošu prioritāšu attīstīšanu, piemēram, reģionālo ostu vai lidostu infrastruktūras attīstība.

Trūkst kritēriju, kas ļautu pārlicināties par objektīvu vērtējumu projekta izvēles sākotnējās stadijās. Tas, kā arī ierobežots informācijas apjoms par investīciju prioritātēm, proti, investīciju plānošanas procesa slēgtais raksturs, rada korupcijas risku.

5. risks Projektu atlases process vai tā daļas nav caurskatāmas pusēm ar nozīmīgām interesēm

Eiropas Kopienas Padomes 1994.gada 16.maija regula Nr.1164/94 un Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumi Nr.298 pēc juridiskās dabas ir ārējie normatīvie akti, kuri ir publiski pieejami.

Vide

Līdztekus vispārējam tiesiskajam regulējumam, jautājumu aplūko arī Projektu vadības vadlīnijas un Projekta ieviešanas rokasgrāmata, kas ir Vides ministrijas darbības iekšēji dokumenti, kuru izplatīšana ārpus Vides ministrijas pieļaujama tikai ar SI vadītāja atļauju. Kritēriji, kuri pamato SI vadītāja lēmumu Projektu vadības vadlīniju un Projekta ieviešanas rokasgrāmatas izplatīšanu ārpus Vides ministrijas nav regulēti.

Projektu atlases procesu nevar uzskatīt par pilnībā caurskatāmu pusēm ar nozīmīgām interesēm, jo apskatāmajā laika periodā ne visi procesu regulējošie dokumenti vai pamata informācija par to saturu bija publiski pieejami.

Transports

Līdzīgi kā Vides ministrijā, arī SM projektu atlases process tiek reglamentēts iekšējos normatīvajos aktos - gan ministrijas noteikumos, gan projektu vadības rokasgrāmatā, kur katru no procesa daļām raksturo noteikts procedūru kopums.

Informācija par rokasgrāmatas saturu, kas raksturo projektu koncepciju un projektu atlasī, nav publiski pieejams vai skaidrots (publiski nav pieejams dokuments, vai informācija par tajā ietvertajām pamatnostādņēm, darbības pamatprincipiem). Kā korekti norāda SM amatpersonas, tā kā procedūra regulēta ministrijas iekšējos normatīvajos aktos, rokasgrāmatas publicēšana nepadarītu to saistošu trešajām pusēm. Vienlaikus, korupcijas risku novēršanas kontekstā būtiskas ir ne vien darbības, ko veic iestāde tās iekšienē, bet arī sabiedrības nostāja, ko nepastarpināti veido arī iestādes komunikācija. Projektu koncepciju un projektu atlases procesa un kritēriju apraksta/skaidrojuma publiska pieejamība var nodrošināt plašāku un vienmērīgāku izpratni par SI lomu, uzdevumiem un konkrētām, darbībām KF līdzekļu apgūvē un mazināt nepamatotas bažas par procesa kvalitāti vai noteiktas amatpersonu grupas objektivitāti.

No brīža, kad projekta koncepciju apstiprina VIP/ES komisija katram projektam tiek iecelts projekta koordinators, kurš sadarbojas ar konkrēta projekta pieteicēju, skaidrojot procesa specifiku, personas tiesības un pienākumus.

Process ir veidots, nodrošinot pārskatāmību iestādes ietvaros, bet nenodrošina tiesiskus vai faktiskus mehānismus, kas ļauj trešajām personām gūt ieskatu par projektu atlases norisi. Dokumenti, to starp vispārīgas vadlīnijas par projektu izvēles pamatprincipiem (piemēram, kritēji, kurus izmanto nozaru departamenti un VIP/ES komisija), nav publiski pieejami vai raksturoti. Projektu izvēle iekļaujas VIP projektu identificēšanai un izvērtēšanai izveidotajā sistēmā, kuras caurskatāmība ierasti tiek uzskatīta par problemātisku un korupcijas riskus veicinošu faktoru

6. risks - Iespējama politiska ietekme projektu pieteikumu atlases posmā ārpus rīcībpolitikas satura noteikšanas un likumā noteiktām skaidrām procedūrām

Vide

KF vides investīciju prioritātes, mērķi un uzdevumi saistās ar Eiropas Savienības vides politikas un direktīvu mērķiem. Vides ministrijas Projektu ieviešanas rokasgrāmatā un Projektu vadības vadlīnijās pietiekami skaidri noteikta projektu atlases kārtība.

Kā jau tika norādīts iepriekš par pamatu projektu pieteikumu atlasei kalpoja Eiropas Savienības direktīvu ieviešanas pārrejas periodi. Atbilstoši pārrejas periodiem prioritāte ir aglomerācijām ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 100 000 (pārrejas periods – 2008.g.), tad aglomerācijām ar cilvēku ekvivalentu no 10 000 līdz 100 000 (pārrejas periods – 2011.g.) un ekvivalentu no 2 000 līdz 10 000 (pārrejas periods – 2015.g.). Šīs nozares prioritātes noteiktas “Vides investīciju stratēģijā 2003.-2006.g”. Turklāt, kā būtisks un daudziem pretendentiem (pašvaldībām) arī salīdzinoši apgrūtināošs pamats projektu pieteikumu atlasei kalpoja pretendentu (pašvaldību) finansiālās iespējas līdzfinansēt projektus, jo atbilstoši Eiropas Savienības regulējumam projektu vai projektu grupas kopējās izmaksas noteikti nevar būt mazākas kā 10 miljoni EUR⁴⁸. Projektu pieteikumu atlasē tika ņemta vērā arī pretendentu gatavība realizēt projektu un ekonomiskais pamatojums. Līdz ar to projektu pieteikumu atlases posmā pretendentiem bija jāizpilda iepriekšminētie, kā arī vēl citi noteiktie kritēriji.

Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka politiskās ietekmes risks varētu pastāvēt gadījumos, kad visus noteiktos kritērijus izpildi vairāki pretendenti un visu projektu pieteikumu finansēšanai līdzekļi nepietiek. Līdz ar to būtu jāizvēlas, kurus pretendētus aicināt un kurus aicināt kā pirmos, apzinoties, ka investīciju apmērs ir ierobežots un visus projektu pieteikumus, lai uzlabotu vides stāvokli atbilstoši Eiropas Savienības prasībām, nav iespējams vienlaicīgi realizēt. Tādējādi, pilnīgas politiskas ietekmes izslēgšana projektu pieteikumu atlases posmā nav iespējama. Tomēr atbilstoši autoru pieejamajai informācijai, šāds risks nav konstatējams.

Transports

Līdzīgi kā vides sektorā, arī transporta jomā KF investīciju prioritātes ir cieši saistītas ar ES noteiktajiem ierobežojumiem un vadlīnijām. Projekta pieteikuma izskatīšanas kārtība un kritēriji ir reglamentēti ar pietiekošu detalizētību un, kā minēts iepriekš, to konsekventas piemērošanas gadījumā, būtu gūti apšaubīt lēmuma objektivitāti. Visi transporta nozares projekti ietveras TINA projektu lokā, teorētiski iespējams, tomēr ar autoru rīcībā esošajām ziņām grūti pamatojams, ka politiska ietekme var noteikt projekta dažādu daļu īstenošanas kārtību). Ņemot vērā to, ka projektu koncepciju vērtēšanas un prioritāro projektu saraksta (*Project pipeline*) process, jo īpaši tajā izmantotie kritēriji nav reglamentēti, nevar izslēgt iespējamību, ka politiski kritēriji var kļūt tik pat nozīmīgi vai būtiskāki par rīcībpolitikas prioritātēm.

Politiskas ietekmes risku projektu koncepciju nevar izslēgt, īpaši sākotnējā projektu koncepciju atlases posmā.

7. risks - informācija par atteikuma iemeslu negatīva lēmuma gadījumā nav pietiekama

Vide

Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumos Nr.298 ietvertās tiesību normas un Vides ministrijas iekšējie dokumenti neparedzēja gadījumus, ka kāds projekta pieteikums varētu tik noraidīts. Tas izskaidrojams ar Projekta ieviešanas rokasgrāmatā minēto, ka strapniekinstitūcija ir uzlikts par pienākumu nodrošināt, lai:

⁴⁸ Regulas (EK) Nr.1164/94 (1994.gada 16.maija) par Kohēzijas fonda izveidi 10.panta 3.punkts un Regulas (EK) Nr.1264/1999 (1999.gada 21.jūnija), kas groza Regulu (EK) Nr.1164/94 par Izlīdzināšanas fonda izveidi, 8.punkts.

- projekta pieteikums atbilstu nozares politikai un Kohēzijas fonda vadlīnijām projektu atlasei;
- nenotiek Kopienas palīdzības pārklāšanās;
- izdevumi, kas iekļauti projekta pieteikumā, ir pieņemami, precīzi un pilnīgi;
- projekta pieteikumam pievienoti nepieciešamie papildus dokumenti atbilstoši Kohēzijas fonda standarta pieteikuma formai.
- Kā arī regulējušajos normatīvajos aktos un dokumentos ietverts princips - ja nepieciešams, tad projekta pieteikums tiek precizēts un atkārtoti iesniegts. Turklāt, atbilstoši regulējumam, atkārtota iesniegšana nav ierobežota ne skaita, ne laika ziņā. Process noris tik ilgi, kamēr projekta pieteikums tiek sagatavots atbilstoši prasībām.

Vienlaikus praksē atteikumu gadījumi ir minimizēti. Vides ministrija ir ieinteresēta konkrētā projekta realizācijā - direktīvu prasību ieviešana ir VM kompetence - un aicina konkrētu personu (pašvaldību) iesniegt projekta pieteikumu un palīdz izstrādāt projektu līdz tas sasniedz nepieciešamo gatavības pakāpi. Ņemot vērā projektu ievērojamo finansiālo apjomu, viens no riskiem ir tāds, ka konkrētais projekts varētu netikt īstenots (un direktīvas ieviešana kavēties), ir saistīts ar pašvaldības ieguldījumu un to spēju sniegt finansiālu atbalstu projekta ieviešanai.

Atteikuma gadījumi ir minimizēti, jo praksē Vides ministrija aicina konkrētu personu (pašvaldību) iesniegt projekta pieteikumu. Turklāt pati Vides ministrija piedalās projekta pieteikuma izstrādē.

Transports

Atteikums nodrošināt līdzfinansējumu no KF līdzekļiem visos gadījumos ir motivēts. SM sagatavotajos atteikumos aplūkoti gan ar rīcībpolitikas/investīciju prioritātēm saistīti, gan ekonomiska rakstura argumenti. Gadījumos, kad iesniegtais projekts neatbilst KF līdzekļu izlietojumam noteiktajām politikas prioritātēm, SM nodrošinājusi paskaidrojumu par iespējamām nākotnes iniciatīvām, kuru ietvaros projekta koncepcija varētu tikt attīstīta un gūt finansiālu atbalstu no valsts budžeta vai ES finanšu līdzekļiem.

Risks nepastāv.

Rīcībpolitikas un investīciju lēmumu atbilstība

1. risks - Ir neskaidra vai tikai netieša loģiskā saikne starp politikas dokumentu un izvēlēto projektu

Vide

Izvērtējot saikni starp politikas dokumentā minētajām prioritātēm un izvēlēto *case study* lietu projektu mērķiem un veicamajām darbībām, secināms, ka abu projektu mērķi un veicamie darbi atbilst politikas dokumentos izvirzītajām prioritātēm.

Pastāv tieša saikne starp politikas dokumentu un izvēlētajiem projektiem.

Transports

Projekti, kas izvēlēti līdzfinansējumam no ISPA/KF līdzekļiem atbilst politikas dokumentā izvirzītajām prioritātēm.

2. risks - nav autoritatīvu pētījumu, kas pamato konkrēto izvēlēto prioritāšu-projektu nepieciešamību

Vide

Jau iepriekš secināts, ka prioritāšu formulēšana galvenokārt tika balstīta uz Latvijas pienākumu izpildīt ES direktīvas konkrētajos vides sektoros un to pamatošanai tika izmantoti pētījumi un citi avoti. Savukārt attiecībā uz projektu izvēles pamatojumu, reducējot šo apskatu uz izvēlētajiem projektiem un to materiāliem, secināms, ka pirms direktīvu prasību izpildes uzsākšanas Rīgā, Daugavpilī, Liepājā un Ventspilī, Vides ministrija īstenoja projektu "Izvērtējuma ziņojumu un papildu dokumentācijas sagatavošana ES likumdošanas ieviešanai ūdenssaimniecības sektorā Rīgā, Daugavpilī, Liepājā un Ventspilī". Tā ietvaros Lielbritānijas firma "Halcrow Water Ltd." 2001.-2002.gadā detalizēti analizēja Eiropas Savienības prasību ieviešanas līmeni īstenoto un realizācijas stadijā esošo investīciju projektu ietvaros, kā arī tika izstrādāta investīciju programma, lai sasniegtu pilnu atbilstību Eiropas Savienības prasībām. Tika veikta arī plānoto projektu finanšu-ekonomiskā analīze. Pēc šī ziņojuma saņemšanas un izvērtēšanas, pašvaldībām bija izvēles iespēja piedalīties vai nepiedalīties projekta realizācijā. Tomēr jāatzīmē, ka šis ziņojums kalpoja nevis par pamatu, lai izvēlētu konkrētos projektus un prioritātes, bet gan tam, lai konstatētu esošo situāciju un darāmos darbus, lai izpildītu direktīvu prasības.

Iemesls tam, ka tieši šajās pilsētās tika izvēlēts veikt šādu pētījumu, bija ISPA Nacionālajā stratēģijā vides sektorā noteiktais, ka ISPA līdzekļu piešķiršanas galvenā prioritāte būs investīcijas Eiropas Savienības likumdošanas ieviešanai ūdens sektorā astoņās lielākajās pilsētās. Savukārt tam par pamatu kalpoja tādi kritēriji kā iedzīvotāju skaits un vietas, kur notekūdeņi tiek ievadīti „jūtīgās” ūdenstilpnēs. Pamatojumā tiek norādīts arī tas, ka Helsinku Komisijas (HELCOM) izstrādātajā Baltijas jūras aizsardzības rīcības programmā trīs lielākās Latvijas pilsētas – Rīga, Daugavpils un Liepāja identificētas kā „karstie punkti”.

Prioritāšu un projektu izvēle tika balstīta gan uz Latvijas pienākumu izpildīt direktīvas konkrētajos vides sektoros, gan uz pētījumiem. ISPA Nacionālajā stratēģijā vides sektorā un Kohēzijas fonda ietvara dokumentā tiek sniegta situācijas analīze katrā konkrētajā prioritārajā sektorā, konkretizējot jomas, kurās īpaši nepieciešama attīstība.

Transports

Transporta infrastruktūras investīciju pamatā ir TINA izvērtējums (pabeigts 1998. gadā)⁴⁹, kura ieviešanā tika novērtēta transporta infrastruktūras atbilstību transporta un kravas plūsmai, kāda ES asociētajās valstīs būtu sagaidāma pēc iestāšanās ES. TINA identificēto infrastruktūras uzlabojumu vai jaunu objektu plānošanas un būves finansēšana ir gan ISPA, gan KF prioritāri atbalstāmo objektu lokā, uz ko norāda arī ES politikas dokumenti transporta jomā (sk. augstāk politikas plānošanas procesa analīzes daļā).

⁴⁹ Sīkāku informāciju par skatīt: http://ec.europa.eu/ten/transport/guidelines/index_en.htm

Saskaņā ar “Balto grāmatu, Eiropas transporta politika 2010.gadam: laiks izlemt”⁵⁰ viena no galvenajām prioritātēm ir arī videi draudzīgu transportlīdzekļu, tostarp dzelzceļa satiksmes attīstības veicināšana. Tādēļ šajā periodā plānots sagatavot projekta “Rail Baltica” tehniski ekonomisko pamatojumu.⁵¹

Prioritāšu un projektu izvēle ir pamatota ar pētījumiem.

⁵⁰Baltā grāmata, Eiropas transporta politika 2010.gadam: laiks izlemt. Aplūkojama:

http://ec.europa.eu/transport/white_paper/index_en.htm

⁵¹ Kohēzijas fonda ietvara dokuments 2004. – 2006. gada finansēšanas periodam, Ibid., 47.lpp

IEPIRKUMS

Pārskats par iepirkumu lietām (case studies)

Projekts "Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta" Nr.2004/LV/16/C/PE/003

Iepirkums 1 Atklāts konkurss „Tehniskais nodrošinājums ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām Liepājā”. Iepirkumu identifikācijas numurs: VIDM 2005/206.

Konkurss	Atklāts konkurss „Tehniskais nodrošinājums ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām Liepājā”. Iepirkumu identifikācijas numurs: VIDM 2005/206.																				
Iepirkuma priekšmets	Iekārtas un aprīkojums, kuras jāpiegādā SIA “Liepājas ūdens”. Iepirkuma priekšmets ir sadalīts 9 (deviņās) iepirkuma daļās: <table border="1"><thead><tr><th>Iepirkuma daļas Nr.</th><th>Nosaukums</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>Cauruļvadu TV apsekošanas iekārta un specializētā automašīna ar aprīkojumu</td></tr><tr><td>2</td><td>Automašīna ar hidrodinamisko aprīkojumu</td></tr><tr><td>3</td><td>Specializētās automašīnas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu uzturēšanai</td></tr><tr><td>4</td><td>Laboratorijas iekārtas</td></tr><tr><td>5</td><td>Ugunsdzēsības hidranti</td></tr><tr><td>6</td><td>Noslēgtaizbīdņi ūdensapgādes sistēmai</td></tr><tr><td>7</td><td>Ūdens skaitītāji</td></tr><tr><td>8</td><td>Datortehnika un programmatūra</td></tr><tr><td>9</td><td>Iekārtas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu uzturēšanai</td></tr></tbody></table>	Iepirkuma daļas Nr.	Nosaukums	1	Cauruļvadu TV apsekošanas iekārta un specializētā automašīna ar aprīkojumu	2	Automašīna ar hidrodinamisko aprīkojumu	3	Specializētās automašīnas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu uzturēšanai	4	Laboratorijas iekārtas	5	Ugunsdzēsības hidranti	6	Noslēgtaizbīdņi ūdensapgādes sistēmai	7	Ūdens skaitītāji	8	Datortehnika un programmatūra	9	Iekārtas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu uzturēšanai
Iepirkuma daļas Nr.	Nosaukums																				
1	Cauruļvadu TV apsekošanas iekārta un specializētā automašīna ar aprīkojumu																				
2	Automašīna ar hidrodinamisko aprīkojumu																				
3	Specializētās automašīnas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu uzturēšanai																				
4	Laboratorijas iekārtas																				
5	Ugunsdzēsības hidranti																				
6	Noslēgtaizbīdņi ūdensapgādes sistēmai																				
7	Ūdens skaitītāji																				
8	Datortehnika un programmatūra																				
9	Iekārtas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu uzturēšanai																				
Izsludināts	2005.gada 5.decembrī																				
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Vides ministrijas 2005.gada 19.oktobra rīkojumu Nr.334.																				
Iepirkumu komisijas sastāvs	<ol style="list-style-type: none">1. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta direktora vietnieks, Projektu tehniskās vadības nodaļas vadītājs (<i>komisijas priekšsēdētājs</i>);2. Atbalsta saņēmēja pārstāvis SIA “Liepājas ūdens” direktors (<i>komisijas priekšsēdētāja vietnieks</i>);3. Vides ministrijas Investīciju departamenta Finanšu vadības nodaļas vecākais referents (<i>Vides ministrijas pārstāvis</i>);4. SIA “Liepājas ūdens” Attīstības daļas vadītāja, Projektu realizācijas grupas vadītāja (<i>atbalsta saņēmēja pārstāve</i>);5. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta Projektu tehniskās vadības nodaļas projektu koordinatore (<i>komisijas sekretāre</i>);6. Eksperte bez balsstiesībām;7. Vides ministrijas Investīciju departamenta Kvalitātes vadības nodaļas pārvaldes vecākais referents (<i>novērotājs</i>).																				

Piedāvājuma izvēles kritēriji	<p>Pēc piedāvājuma noformējuma pārbaudes pārbauda pretendenta atbilstību likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 15.panta piektajā daļā noteiktajam pretendentu vienādu iespēju radīšanas kritērijam un atlasa pretendētus pēc nolikuma 4.1.punktā noteiktajiem pretendentu atlasē dokumentiem, pārbaudot pretendenta atbilstību nolikuma 3.1.punktā noteiktajām pretendentu atlasē prasībām, iepirkuma komisijas locekļiem aizpildot Pretendentu atlasē tabulu. Pretendenti, kuri neatbilst nosacījumam dalībai iepirkuma procedūrā, nav iesnieguši kādu pretendentu atlasē dokumentu vai neatbilst kādai pretendentu atlasē prasībai, piedāvājumi turpmākajā iepirkumu procedūrā nepiedalās.</p> <p>Izvēlas piedāvājumu ar viszemāko cenu no piedāvājumiem par katru iepirkuma daļu, kas atbilst nolikuma prasībām un tehniskajām specifikācijām.</p>																																																				
Iesniegtie piedāvājumi	<p>12 uzņēmumi no Latvijas, Lietuvas un Somijas.</p> <table border="1" data-bbox="528 748 1417 1413"> <thead> <tr> <th>Kārtas Nr.</th> <th>Pretendents</th> <th>Lotes Nr.</th> <th>Piedāvātā cena (EUR bez PVN)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>SIA “Indutek LV”</td> <td>6</td> <td>149 576,27</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>SIA “Liepājas datoru centrs”</td> <td>8</td> <td>123 477,25</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>SIA “E.Tauriņš un partneri”</td> <td>5 un 6</td> <td>177 781,00 un 122 288,36</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>UAB “Bilukas”</td> <td>6</td> <td>143 855,86</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>SIA “Auto Īle un Herbst”</td> <td>3</td> <td>49 538,26</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>SIA “Faneks”</td> <td>4</td> <td>126 290,00</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>UAB “Hidora”</td> <td>1</td> <td>147 000,00</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>SIA “Volvo Truck Latvia”</td> <td>2</td> <td>372 900,00</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>SIA “Sanistal”</td> <td>6 un 9</td> <td>152 788,60 un 289 500,00</td> </tr> <tr> <td>10</td> <td>OY PTV “PAINEHUUHTELU”</td> <td>1</td> <td>155 000,00</td> </tr> <tr> <td>11</td> <td>SIA “JS&J Ūdensmeistars”</td> <td>5 un 6</td> <td>- un -</td> </tr> <tr> <td>12</td> <td>SIA “Belss”</td> <td>8</td> <td>163 855,00</td> </tr> </tbody> </table>	Kārtas Nr.	Pretendents	Lotes Nr.	Piedāvātā cena (EUR bez PVN)	1	SIA “Indutek LV”	6	149 576,27	2	SIA “Liepājas datoru centrs”	8	123 477,25	3	SIA “E.Tauriņš un partneri”	5 un 6	177 781,00 un 122 288,36	4	UAB “Bilukas”	6	143 855,86	5	SIA “Auto Īle un Herbst”	3	49 538,26	6	SIA “Faneks”	4	126 290,00	7	UAB “Hidora”	1	147 000,00	8	SIA “Volvo Truck Latvia”	2	372 900,00	9	SIA “Sanistal”	6 un 9	152 788,60 un 289 500,00	10	OY PTV “PAINEHUUHTELU”	1	155 000,00	11	SIA “JS&J Ūdensmeistars”	5 un 6	- un -	12	SIA “Belss”	8	163 855,00
Kārtas Nr.	Pretendents	Lotes Nr.	Piedāvātā cena (EUR bez PVN)																																																		
1	SIA “Indutek LV”	6	149 576,27																																																		
2	SIA “Liepājas datoru centrs”	8	123 477,25																																																		
3	SIA “E.Tauriņš un partneri”	5 un 6	177 781,00 un 122 288,36																																																		
4	UAB “Bilukas”	6	143 855,86																																																		
5	SIA “Auto Īle un Herbst”	3	49 538,26																																																		
6	SIA “Faneks”	4	126 290,00																																																		
7	UAB “Hidora”	1	147 000,00																																																		
8	SIA “Volvo Truck Latvia”	2	372 900,00																																																		
9	SIA “Sanistal”	6 un 9	152 788,60 un 289 500,00																																																		
10	OY PTV “PAINEHUUHTELU”	1	155 000,00																																																		
11	SIA “JS&J Ūdensmeistars”	5 un 6	- un -																																																		
12	SIA “Belss”	8	163 855,00																																																		
Pretendenta nosaukums, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu	<p>Iepirkumu lotei Nr.1 - OY PTV “PAINEHUUHTELU”; Iepirkumu lotei Nr.2 - SIA “Volvo Truck Latvia”; Iepirkumu lotei Nr.3 - SIA “Auto Īle un Herbst”; Iepirkumu lotei Nr.4 - SIA “Faneks”; Iepirkumu lotei Nr.5 - SIA “E.Tauriņš un partneri”; Iepirkumu lotei Nr.6 - SIA “E.Tauriņš un partneri”; Iepirkumu lotei Nr.8 - SIA “Liepājas datoru centrs”; Iepirkumu lotei Nr.9 - SIA “Sanistal”.</p>																																																				
Noraidīšanas argumentācija	<p>SIA “Induteks LV”, SIA “Sanistal” un UAB “Biluks” tiek norādīts, jo to piedāvājuma cena lotei Nr.6 nebija zemākā. Tas pats attiecas uz SIA “Belss”, kurai nebija zemākā piedāvājuma cena lotei Nr.8. Savukārt attiecībā uz UAB “Hidora” un SIA “JS&J.Ūdensmeistars” tiek norādīti, jo pretendenti nav izpildījuši konkrētus konkursa nolikuma punktus.</p>																																																				

Iepirkums 2 Atklāts konkurss „Būvdarbu līgumu realizācijas atbilstības pārbaude projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta””

Konkurss	Atklāts konkurss „Būvdarbu līgumu realizācijas atbilstības pārbaude projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta””										
Iepirkuma priekšmets	Būvdarbu līgumu realizācijas atbilstības pārbaude projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta”.										
Izsludināts	2006.gada 31.jūlijā										
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Vides ministrijas 2006.gada 26.jūnija rīkojumu Nr.227 un ņemot vērā Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisija lēmumu Nr.4-1.2/06-215 atkārtoti izveidota ar Vides ministrijas 2006.gada 18.decembra rīkojumu Nr.674.										
Iepirkumu komisijas sastāvs	<ol style="list-style-type: none"> 1. SIA “Liepājas ūdens” direktors (<i>komisijas priekšsēdētājs</i>); 2. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta Projektu tehniskās vadības nodaļas pārvaldes vecākais referents (<i>komisijas priekšsēdētāja vietnieks</i>); 3. Vides ministrijas valsts sekretāra vietnieka padomnieks (<i>Vides ministrijas pārstāvis</i>); 4. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta Projektu tehniskās vadības nodaļas projektu koordinatore (<i>komisijas sekretāre</i>); 5. Vides ministrijas Investīciju departamenta Kvalitātes vadības nodaļas pārvaldes vecākā referente (<i>novērotāja</i>). 										
Piedāvājuma izvēles kritēriji	<p>Prasības attiecībā uz pretendenta atbilstību profesionālās darbības veikšanai;</p> <p>Prasības attiecībā uz pretendenta saimniecisko un finansiālo stāvokli;</p> <p>Prasības attiecībā uz pretendenta tehniskajām un profesionālajām spējām.</p> <p>Saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritēriji un to skaitliskās vērtības:</p> <table border="1" data-bbox="507 1285 1442 1505"> <thead> <tr> <th>Kritēriji</th> <th>Maksimālā skaitliskā vērtība</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tehniskais piedāvājums</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Pakalpojuma kopējā cena (bez PVN)</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Maksimāli iespējamais kopējais punktu skaits</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>		Kritēriji	Maksimālā skaitliskā vērtība	Tehniskais piedāvājums	40	Pakalpojuma kopējā cena (bez PVN)	60	Maksimāli iespējamais kopējais punktu skaits	100	
Kritēriji	Maksimālā skaitliskā vērtība										
Tehniskais piedāvājums	40										
Pakalpojuma kopējā cena (bez PVN)	60										
Maksimāli iespējamais kopējais punktu skaits	100										
Iesniegtie piedāvājumi	<p>2 uzņēmumi no Latvijas.</p> <table border="1" data-bbox="600 1581 1347 1729"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Pretendents</th> <th>Piedāvātā cena (EUR bez PVN)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>SIA “Akord A”</td> <td>109 500,00</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Valsts SIA “Vides projekti”</td> <td>101 500,00</td> </tr> </tbody> </table>		Nr.	Pretendents	Piedāvātā cena (EUR bez PVN)	1	SIA “Akord A”	109 500,00	2	Valsts SIA “Vides projekti”	101 500,00
Nr.	Pretendents	Piedāvātā cena (EUR bez PVN)									
1	SIA “Akord A”	109 500,00									
2	Valsts SIA “Vides projekti”	101 500,00									
Pretendenta nosaukums, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu	SIA “Vides projekti”										

Noraidīšanas argumentācija	SIA "Akord A" ieguva mazāku piedāvājuma skaitlisko vērtējumu.
-----------------------------------	---

Iepirkums 3 Atklāts konkurss „Dūņu lauku rekonstrukcija un uzlabojumi priekšattīrīšanas blokā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā”

Konkurss	Atklāts konkurss „Dūņu lauku rekonstrukcija un uzlabojumi priekšattīrīšanas blokā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā”																		
Iepirkuma priekšmets	Veikt būvniecības darbus. Sadalīts divās iepirkuma daļās: <ul style="list-style-type: none"> ° Iepirkumu daļa 1- “Dūņu lauku rekonstrukcija notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā”; ° Iepirkumu daļa 2- “Uzlabojumi priekšattīrīšanas blokā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā”. 																		
Izsludināts	2007.gada 25.aprīlī																		
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Vides ministrijas 2007.gada 16.marta rīkojumu Nr.242 (2007.gada 26.jūnijā grozījumi Nr.401).																		
Iepirkumu komisijas sastāvs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta direktora vietniece (<i>komisijas priekšsēdētājs</i>) (atbilstoši grozījumiem); 2. SIA “Liepājas ūdens” direktors (<i>komisijas priekšsēdētāja vietnieks</i>); 3. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta Projektu tehniskās vadības nodaļas vadītāja vietniece (<i>Vides ministrijas pārstāve</i>); 4. Vides ministrijas Projektu sagatavošanas departamenta Ūdenssaimniecības nodaļas vecākā referente (<i>Vides ministrijas pārstāve</i>); 5. SIA “Liepājas ūdens” Attīstības daļas vadītāja, Projektu realizācijas grupas vadītāja (<i>atbalsta saņēmēja pārstāve</i>); 6. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta Projektu tehniskās vadības nodaļas pārvaldes vecākais referents (<i>komisijas sekretārs</i>); 7. Vides ministrijas Investīciju departamenta Kvalitātes vadības nodaļas vadītājas p.i. (<i>novērotājs</i>). 																		
Piedāvājuma izvēles kritēriji	<ul style="list-style-type: none"> ° Piedāvājuma atbilstība nolikumam; ° Pretendentu atlase; ° Piedāvājuma atbilstības pārbaude. <p>Pēc piedāvājuma atbilstības pārbaudes iepirkumu komisija vērtē piedāvājumus, izvēloties piedāvājumu ar viszemāko cenu.</p>																		
Iesniegtie piedāvājumi	3 uzņēmumi no Latvijas.																		
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Pretendents</th> <th>Iepirkuma daļa Nr.1 Piedāvātā cena (EUR bez PVN)</th> <th>Iepirkuma daļa Nr.2 Piedāvātā cena (EUR bez PVN)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>SIA “Ceļu, tiltu būvnieks”</td> <td>601 000,00</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>SIA “Lemcon Latvija”</td> <td>793 569,00</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>AS “UPB”</td> <td>685 422,51</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Pretendents	Iepirkuma daļa Nr.1 Piedāvātā cena (EUR bez PVN)	Iepirkuma daļa Nr.2 Piedāvātā cena (EUR bez PVN)	1	SIA “Ceļu, tiltu būvnieks”	601 000,00	-	2	SIA “Lemcon Latvija”	793 569,00	-	3	AS “UPB”	685 422,51	-		
Nr.	Pretendents	Iepirkuma daļa Nr.1 Piedāvātā cena (EUR bez PVN)	Iepirkuma daļa Nr.2 Piedāvātā cena (EUR bez PVN)																
1	SIA “Ceļu, tiltu būvnieks”	601 000,00	-																
2	SIA “Lemcon Latvija”	793 569,00	-																
3	AS “UPB”	685 422,51	-																
Pretendenta	Iepirkuma daļa Nr.1 - SIA “Ceļu, tiltu būvnieks”;																		

nosaukums, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu	Iepirkuma daļa Nr.2 – neviens nepieteicās.
Noraidīšanas argumentācija	SIA “Lemcon Latvija” un AS “UPB” tiek norādīti, jo SIA “Ceļu, tiltu būvnieks” piedāvājums bija ar viszemāko cenu.

Projekts “Ūdenssaimniecības attīstība Ventspilī, 2.kārta” Nr.CCI2004/LV/16/C/PE/001

Iepirkums 4 Atklāts konkurss „Aizbīdņu un hidrantu nomaiņa”

Konkurss	Atklāts konkurss „Aizbīdņu un hidrantu nomaiņa”									
Iepirkuma priekšmets	Aizbīdņu (133 gabali) un hidrantu (128 gabali) nomaiņa ūdensvada tīklos									
Izsludināts	2007.gada 20.aprīlī									
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Vides ministrijas 2007.gada 14.aprīļa rīkojumu Nr.236.									
Iepirkumu komisijas sastāvs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta direktora vietnieks, Projektu tehniskās vadības nodaļas vadītājs (<i>komisijas priekšsēdētājs</i>); 2. SIA “Ūdeka” valdes priekšsēdētāja p.i. (<i>komisijas priekšsēdētāja vietnieks</i>); 3. Ventspils pilsētas domes Ekonomikas nodaļas vadītājs (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 4. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta Projektu administratīvās vadības nodaļas pārvaldes vecākais referente (<i>komisijas sekretāre</i>); 5. Vides ministrijas Investīciju departamenta Kvalitātes vadības nodaļas pārvaldes vecākais referents. (<i>novērotājs</i>). 									
Piedāvājuma izvēles kritēriji	<ul style="list-style-type: none"> ° Piedāvājuma atbilstība nolikumam; ° Piedāvājuma atbilstība Tehniskajam projektam un Tehniskajām specifikācijām; ° Piedāvājuma cena. 									
Iesniegtie piedāvājumi	<p>2 uzņēmumi no Latvijas.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Pretendents</th> <th>Piedāvātā cena (EUR bez PVN)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>SIA “Vinbūvserviss”</td> <td>369 753,80</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>SIA “Lokširs”</td> <td>347 485,08</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Pretendents	Piedāvātā cena (EUR bez PVN)	1	SIA “Vinbūvserviss”	369 753,80	2	SIA “Lokširs”	347 485,08
Nr.	Pretendents	Piedāvātā cena (EUR bez PVN)								
1	SIA “Vinbūvserviss”	369 753,80								
2	SIA “Lokširs”	347 485,08								
Pretendenta nosaukums, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu	SIA “Lokširs”									
Noraidīšanas argumentācija	SIA “Vinbūvserviss” neatbilda nolikumā noteiktajām pretendentu kvalifikācijas prasībām (darbības iepriekšējos trīs gadu laikā ir 378 00 EUR, bet nolikums prasa 400 000 EUR), turklāt SIA “Lokširs” piedāvājums ir ar viszemāko cenu.									

Iepirkums 5 Atklāts konkurss „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un būvniecība”

Konkurss	Atklāts konkurss „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un būvniecība”
-----------------	---

Iepirkuma priekšmets	Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un būvniecība saskaņā ar Tehniskajām specifikācijām un Tehniskajiem projektiem. Iepirkumu priekšmets sadalīts 6 iepirkumu daļās.			
Izsludināts	2006.gada 16.martā			
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Vides ministrijas 2007.gada 14.aprīļa rīkojumu Nr.236.			
Iepirkumu komisijas sastāvs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta direktors (<i>komisijas priekšsēdētājs</i>); 2. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta Projektu tehniskās vadības nodaļas vadītājs (<i>komisijas priekšsēdētāja vietnieks</i>); 3. Vides ministrijas Projektu sagatavošanas departamenta direktore (<i>Vides ministrijas pārstāve</i>); 4. Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 5. SIA "Ūdeka" valdes priekšsēdētājs (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 6. Divi eksperti; 7. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta Projektu administratīvās vadības nodaļas pārvaldes vecākā referente (<i>komisijas sekretāre</i>); 8. Vides ministrijas Investīciju departamenta Kvalitātes vadības nodaļas vadītāja vietniece (<i>novērotājs</i>). 			
Piedāvājuma izvēles kritēriji	<ul style="list-style-type: none"> • Piedāvājuma atbilstība nolikumam; • Piedāvājuma atbilstība Tehniskajam projektam un Tehniskajām specifikācijām; • Piedāvājuma cena. 			
Iesniegtie piedāvājumi	5 uzņēmumi no Latvijas un 1 no Lietuvas.			
	Nr.	Pretendents	Iepirkuma daļas numurs	Piedāvātā cena (EUR bez PVN)
	1	SIA Ventspilī "T-VITA"	5	137 3389,83
	2	SIA "Ostas celtnieks"	2	108 5375,67
			3	889279,51
	3	AS "VENCEB"	1	264 7104,55
			2	1130985,67
			3	909985,01
			4	818634,80
			5	1490869,90
			6	1824833,34
	4	PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts"	4	805284,61
	5	AS "BMGS"	1	2089769,30
			5	1270765,34
	6	UAB "KRS"	1	2054934,83
			2	1637600,12
			3	1201994,00
			4	1245429,48
			5	1366242,07
			6	1996893,73

Pretendenta nosaukums, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu	Iepirkumu daļai Nr.1 - AS "BMGS"; Iepirkumu daļai Nr.2 - SIA "Ostas celtnieks"; Iepirkumu daļai Nr.3 - SIA "Ostas celtnieks"; Iepirkumu daļai Nr.4 - PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts"; Iepirkumu daļai Nr.5 - AS "BMGS"; Iepirkumu daļai Nr.6 - AS "VENCEB".
Noraidīšanas argumentācija	SIA Ventspilī "T-VITA" un AS "VENCEB" piedāvājumi attiecīgi daļai Nr.5 un Nr.1., 2., 3., 4., 5. nav ar viszemāko cenu. UAB "KRS" piedāvājumi ir noraidāmi, jo tas nav ņēmis vērā nolikuma 5.pielikuma apjomu tabulu grozījumus un ir sagatavojis piedāvājumu, izmantojot nekoriģētās apjomu tabulas.

Iepirkums 6 Slēgts konkurss „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un tīklu uzturēšanas iekārtu piegāde”

Konkurss	Slēgts konkurss „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un tīklu uzturēšanas iekārtu piegāde”
Iepirkuma priekšmets	Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un tīklu uzturēšanas iekārtu piegāde.
Izsludināts	2005.gada 14.jūlijā
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Vides ministrijas 2005.gada 4.jūlija rīkojumu Nr.231.
Iepirkumu komisijas sastāvs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta direktors (<i>komisijas priekšsēdētājs</i>); 2. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta direktora vietnieks (<i>komisijas priekšsēdētāja vietnieks</i>); 3. Vides ministrijas Projektu sagatavošanas departamenta direktore (<i>Vides ministrijas pārstāve</i>); 4. Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 5. SIA "Ūdeka" valdes priekšsēdētājs (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 6. Divi eksperti; 7. Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta Projektu administratīvās vadības nodaļas pārvaldes vecākā referente (<i>komisijas sekretāre</i>); 8. Vides ministrijas Investīciju departamenta Kvalitātes vadības nodaļas vadītāja vietniece (<i>novērotājs</i>).
Piedāvājuma izvēles kritēriji	<ul style="list-style-type: none"> ° Piedāvājuma atbilstība nolikumam; ° Kandidātu atlases kritēriji; ° Piedāvājuma noformējuma prasības; ° Pretendentiem atlases kritēriji (finanšu vērtēšanas, atbilstības Tehniskajai specifikācijai, Tehniskās atbilstības kritēriji).
Iesniegtie piedāvājumi	3 uzņēmumi no Latvijas. <ol style="list-style-type: none"> 1. AS "Venceb"; 2. SIA "YIT Celtniecība" un AS "YIT Ehitus" filiāle Latvijā (kopā iesniedza piedāvājumu).

<p>Pamatojums slēgta konkursa procedūras piemērošanai</p>	<p>Ņemot vērā lielo iepirkuma dokumentācijas apjomu un tā pavairošanas lielās izmaksas (ap 3500 LVL par vienu nolikuma eksemplāru), kā arī to, ka likums "Par iepirkumu Valsts vai pašvaldību vajadzībām" nosaka, ka Pasūtītājs drīkst pieprasīt samaksu par konkursa nolikumu, taču tā nedrīkst pārsniegt 200 LVL, pasūtītājs pieņēma lēmumu konkursu veikt kā slēgtu. Tas ir, kandidātu atlase ir atklāta un pieejama jebkuram, taču pamatkonkursa nolikums, kurā ietilpst t.sk. Tehniskā specifikācija, rasējumi, cenu tabulas utt. tiks izsniegts tikai kvalificētiem kandidātiem. Tādējādi tiks novērsti neprognozējami un nepamatoti administratīvie izdevumi no valsts budžeta, kas rastos, ja konkurss norisinātos atklāti.</p>
<p>Lēmuma pamatojums, ja pieņemts lēmums izbeigt iepirkuma procedūru, neizvēloties nevienu piedāvājumu</p>	<p>Ņemot vērā 2004.gada 28.decembra Eiropas Komisijas lēmumā par atbalsta piešķiršanu norādīto maksimālo izdevumu apjomu, ko var ņemt vērā, lai aprēķinātu atbalsta apjomu (EUR 21 783 620) un pretendenta AS "Venceb" piedāvājumā norādīto cenu (EUR 25 256 316,04 bez PVN), Iepirkumu komisija konstatē, ka pretendentu finanšu piedāvājumā norādītā cena pārsniedz visa projekta budžetu un informē par to pasūtītāju. Pasūtītājs pēc esošas situācijas izvērtēšanas nolēmj pārtraukt iepirkuma procedūru un paziņo par konkursa izbeigšanu bez rezultāta.</p>

Projekts "TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1.projekts" Nr.2004/LV/16/C/PT/001

Iepirkums 7 Atklāts konkurss „TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1. projekts 5. daļa (E22 – A12 posms Jēkabpils - Varakļāni) būvdarbi”

Konkurss	Atklāts konkurss „TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1. projekts 5. daļa (E22 – A12 posms Jēkabpils - Varakļāni) būvdarbi”
Iepirkuma priekšmets	Būvdarbi (līgums sastāv no divām atsevišķām daļām, līguma A un līguma B).
Līguma summa	95.788.707,33 EUR bez PVN. Iepirkums sadalīts divās daļās: A daļa -31.814.799,08; B daļa - 63.973.908,25.
Izsludināts	2007.gada 13.jūlijā
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Satiksmes ministra 2007.gada 31.maija rīkojumu Nr.80.
Komisijas sastāvā	<ol style="list-style-type: none"> 1. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta Projektu ieviešanas nodaļas vadītāja (<i>komisijas priekšsēdētāja</i>); 2. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta Projektu ieviešanas nodaļas vecākā referente (<i>priekšsēdētājas vietniece</i>); 3. Satiksmes ministrijas Autosatiksmes departamenta Ceļu stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā referente (<i>Satiksmes ministrijas pārstāve</i>); 4. VAS „LVC“ Ražošanas pārvaldes direktors (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 5. VAS „LVC“ Iepirkumu daļas projektu vadītājs (<i>eksperts</i>); 6. Satiksmes ministrijas ES finansēto projektu kontroles nodaļas vecākā referente (<i>novērotāja</i>); 7. Satiksmes ministrijas ID Projektu ieviešanas nodaļas vecākā referente (<i>komisijas sekretāre</i>).
Izvēles kritērijs	Pretendents, kurš atbilst visiem izvirzītajiem noteikumiem, kas iekļauti nolikumā, kuram ir nolikumā minētā kvalifikācija būvdarbu veikšanai, kā arī kura piedāvājums atbilst specifikācijai un ir lētākais.
Nolikumu saņem	13 personas. Latvijas, Lietuvas un Somijas uzņēmēji.
Piedāvājumu iesniedz	3 pretendenti: <ul style="list-style-type: none"> ◦ AS „ABC” (A un B); ◦ PS „Lemmikainen Lemcon” (A un B); ◦ SIA „Saldus ceļinieks” (A).
Pretendenta nosaukums, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu	<ul style="list-style-type: none"> ◦ AS „ABC” - līguma B īstenošanai par līgumcenu 63.973.908,25 EUR; ◦ SIA „Saldus ceļinieks” – līguma A īstenošanai par līgumcenu 31,814,799.08 EUR.
Noraidīšanas argumentācija	PS „Lemmikainen Lemcon” (piesakās un A un B daļu) izslēgts par būvdarbu vadītāja izglītību - nav iesniegti dokumenti par tās atzīšanu Latvijā.

Iepirkums 8 Atklāts konkurss „TEN autoceļu uzlabojumi, 1. projekts, 2. daļa (E67- A1 posms Ādaži - Gauja): būvdarbu uzraudzība”

Konkurss	Atklāts konkurss „TEN autoceļu uzlabojumi, 1. projekts, 2. daļa (E67- A1 posms Ādaži - Gauja): būvdarbu uzraudzība”
Iepirkuma priekšmets	Būvdarbu uzraudzība.
Līguma summa	197 711,00 EUR (Bez PVN)
Izsludināts	2005.gada 7.martā
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Satiksmes ministra 2005. gada 14. janvāra rīkojumu Nr.8.
Komisijas sastāvā	<ol style="list-style-type: none"> 1. Satiksmes ministrijas valsts sekretāra vietnieks (<i>komisijas priekšsēdētājs</i>); 2. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta Projektu ieviešanas nodaļas vecākā referente (<i>komisijas priekšsēdētāja vietniece</i>) 3. Satiksmes ministrijas Autosatiksmes departamenta Ceļu stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā referente (<i>Satiksmes ministrijas pārstāve</i>); 4. VAS „LVC“ Ražošanas pārvaldes direktors (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 5. VAS „LVC“ Iepirkumu daļas projektu vadītājs (<i>eksperts</i>) 6. Satiksmes ministrijas ES finansēto projektu kontroles nodaļas vecākā referente (<i>novērotāja</i>) 7. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta Projektu ieviešanas nodaļas vecākā referente (<i>komisijas sekretāre</i>) (saskaņā ar atsevišķu rīkojumu, uz laiku persona aizstāta ar Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta projektu ieviešanas nodaļas ekspertu).
Izvēles kritērijs	Pretendents, kurš atbilst visiem nolikumā norādītajiem vērtēšanas kritērijiem un kura piedāvājums ir saimnieciski visizdevīgākais. Saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma noteikšanai tiek izveidota īpaša formula, kas iekļauta iepirkuma dokumentācijā.
Nolikumu saņem	3 pretendenti
Piedāvājumu iesniedz	3 pretendenti: <ul style="list-style-type: none"> ° VAS „Ceļu inženieri” ° SIA „Firma L4” ° Personu grupu SIA „PRO VIA” un SIA „ISLIENA V”
Pretendenta nosaukums, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu	Personu grupu SIA „PRO VIA” un SIA „ISLIENA V”
Noraidīšanas argumentācija	Salīdzinot ar personu grupu SIA „PRO VIA” un SIA „ISLIENA V”, pārējie pretendenti atzīti par saimnieciski neizdevīgākiem.

Projekts “Austrumu-Rietumu dzelzceļa koridora iecirkņu sliežu ceļa rekonstrukcija” Nr.2004/LV/16/C/PT/002

Iepirkums 9 Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: sliežu piegāde”

Konkurss	Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: sliežu piegāde”
Iepirkuma priekšmets	Sliežu piegāde.
Līguma summa	20 064 000,00 EUR (bez PVN)
Izsludināts	2005.gada 16. jūnijā
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Satiksmes ministrijas valsts sekretāra vietnieka (starpniekinstitūcijas vadītāja) 2005.gada 12.aprīļa rīkojumu Nr.52.
Komisijas sastāvā	<ol style="list-style-type: none"> 1. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta direktora vietniece (<i>komisijas priekšsēdētājs</i>); 2. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta Projektu ieviešanas nodaļas eksperts (<i>komisijas priekšsēdētāja vietnieks</i>); 3. Satiksmes ministrijas Dzelzceļa departamenta direktors (<i>Satiksmes ministrijas pārstāvis</i>); 4. Latvijas Dzelzceļa Infrastruktūras pārvaldes direktora vietnieks (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 5. Latvijas Dzelzceļa Infrastruktūras pārvaldes Ceļu un būvju ekspluatācijas daļas būvinženieris (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 6. Satiksmes ministrijas ES finansēto projektu kontroles nodaļas vadītāja (<i>novērotāja</i>); 7. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta Projektu ieviešanas nodaļas vecākā referente (<i>komisijas sekretāre</i>).
Izvēles kritērijs	Atbilstošie piedāvājumi tiek salīdzināti pēc cenas.
Nolikumu saņem	5 pretendenti
Piedāvājumu iesniedz	4 pretendenti: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Corus Rail products ◦ ACERALIA Grupo Acelor ◦ SIA “Sigmen” ◦ Veostalpine Schienen GmbH
Pretendenta nosaukums, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu	SIA” Sigmen”
Noraidīšanas argumentācija	Salīdzinoši ar pārējiem pretendentiem SIA” Sigmen” piedāvājums ir ar viszemāko cenu un tiek atzīts par saimnieciski izdevīgāku.

Iepirkums 10 Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: konsultantu pakalpojumi”

Konkurss	Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: konsultantu pakalpojumi”
-----------------	--

Iepirkuma priekšmets	konsultanta pakalpojumi projekta realizācijas gaitā. Dzelzceļa konsultantu pakalpojumi projekta „Sliežu ceļa atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos” Realizācijas laikā no 2005 – 2009.gadam.
Līguma summa	465 000, 00 EUR (bez PVN)
Izsludināts	2005.gada 25.oktobrī
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Satiksmes ministrijas valsts sekretāra vietnieka (starpniekinstitūcijas vadītāja) 2005. gada 7. jūlija rīkojumu Nr.125.
Komisijas sastāvā	<ol style="list-style-type: none"> 1. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta direktora vietniece (<i>komisijas priekšsēdētājs</i>); 2. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta Projektu ieviešanas nodaļas eksperts (<i>komisijas priekšsēdētāja vietnieks</i>); 3. Satiksmes ministrijas Dzelzceļa departamenta direktors (<i>Satiksmes ministrijas pārstāvis</i>); 4. Latvijas Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldes direktora vietnieks (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 5. Latvijas Dzelzceļa Infrastruktūras pārvaldes Ceļu un būvju ekspluatācijas daļas būvinženieris (<i>eksperts</i>); 6. Satiksmes ministrijas ES finansēto projektu kontroles nodaļas vadītāja (<i>novērotāja</i>); 7. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta juriskonsulte (<i>novērotāja</i>); 8. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta Projektu ieviešanas nodaļas vecākā referente (<i>komisijas sekretāre</i>).
Izvēles kritērijs	Saimnieciski izdevīgākais piedāvājums.
Nolikumu saņem	9 pretendenti no Vācijas, Indijas, Spānijas, UK, Dānijas un Latvijas.
Piedāvājumu iesniedz	5 pretendenti no Latvijas Spānijas, Dānijas, Vācijas un Holandes un Latvijas.
Pretendenta nosaukums, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu	Pilnsabiedrība “EPKB-Latvija”
Noraidīšanas argumentācija	Salīdzinot ar pārējiem pretendentiem, pilnsabiedrība “EPKB-Latvija” piedāvājusi viszemāko cenu un tiek atzīts par saimnieciski izdevīgāku.

Iepirkums 11 Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: gulšņu ar elastīgiem sliežu stiprinājumiem piegāde”

Konkurss	Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: gulšņu ar elastīgiem sliežu stiprinājumiem piegāde”.
Iepirkuma priekšmets	481 000 gulšņu ar elastīgiem stiprinājumiem un, ja nepieciešams, 3 mehānisko rokas darbarīku komplektu un trīs mehānisko ierīču komplektu piegāde.
Līguma summa	18 518 500,00 EUR (bez PVN)
Izsludināts	2005.gada 7.septembrī
Iepirkuma komisija	Izveidota ar Satiksmes ministrijas valsts sekretāra vietnieka (starpniekinstitūcijas vadītāja) 2005. gada 12. aprīļa rīkojumu Nr.53.

Komisijas sastāvā	<ol style="list-style-type: none"> 1. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta direktora vietniece (<i>komisijas priekšsēdētājs</i>); 2. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta Projektu ieviešanas nodaļas eksperts (<i>komisijas priekšsēdētāja vietnieks</i>); 3. Satiksmes ministrijas Dzelzceļa departamenta direktors (<i>Satiksmes ministrijas pārstāvis</i>); 4. Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas Kustības drošības daļas vecākais inspektors; 5. Latvijas Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldes direktora vietnieks (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 6. Latvijas Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldes Ceļu un būvju ekspluatācijas daļas būvinženieris (<i>ieviešanas iestādes pārstāvis</i>); 7. Satiksmes ministrijas ES finansēto projektu kontroles nodaļas vadītāja (<i>novērotāja</i>); 8. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta juriskonsulte (<i>novērotāja</i>); 9. Satiksmes ministrijas Investīciju departamenta Projektu ieviešanas nodaļas vecākā referente (<i>komisijas sekretāre</i>).
Izvēles kritērijs	Konkursa nolikuma prasībām atbilstoši piedāvājumi tiek salīdzināti pēc cenām.
Nolikumu saņem	6 pretendenti no Latvijas un Vācijas
Piedāvājumu iesniedz	<p>3 pretendenti</p> <ul style="list-style-type: none"> ° SIA "Stīga BALT"; ° A/S "Swertak"; ° Pfleiderer Infrastructurtechnik GmbH & Co KG, Vācija.
Pretendenta nosaukums, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu	A/S "Swertak".
Noraidīšanas argumentācija	Salīdzinot ar pārējiem pretendentiem, SIA "Swertak" piedāvājums ir ar viszemāko cenu un tiek atzīts par saimnieciski izdevīgāku.

IEPIRKUMU PROCESA ANALĪZE

Iepirkumu procedūru regulējošie normatīvie akti

Saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumiem Nr.298, kas nodrošināja iepirkumu konkursu dokumentācijas, vērtēšanas ziņojumu un līgumu apstiprināšanas kārtību, par iepirkuma procedūru organizēšanu atbild starpniek institūcijas – Vides un Satiksmes ministrijas. Starpniek institūcijas, pamatojoties uz iepriekš minētiem noteikumiem, pēc saskaņošanas ar Vadošo iestādi var deleģēt atsevišķas funkcijas Ieviešanas iestādei, noslēdzot līgumu par projekta īstenošanu, kas paredz Ieviešanas iestādes tiesības un pienākumus.

Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu ietvaros ar iepirkumu saistītās *Pasūtītāja* funkcijas veic Vides un Satiksmes ministrijas, kuras pārstāv atbildīgā amatpersona, kas tiek nozīmēta ar attiecīgās ministrijas rīkojumu. *De facto* pasūtītāja pārstāvji var tikt iesaistīti iepirkumu procesā kā eksperti. Pasūtītāja pārstāvji sagatavo arī iepirkuma procesa dokumentāciju (saskaņā ar līgumu ar SI), to starp tehnisko dokumentāciju.

Iepirkuma procedūra vides un transporta sektoros

Vide

Pamatojoties uz Vides ministrijas 2004.gada 30.aprīļa rīkojumu Nr.125 „Par starpniek institūcijas funkciju izpildes nodrošinājumu no Kohēzijas fonda līdzekļiem finansētajos projektos”, starpniek institūcijas funkcijas vides infrastruktūras un tehniskās palīdzības projektiem pilda Investīciju departaments, Projektu sagatavošanas departaments, Projektu ieviešanas departaments. Saskaņā ar Projektu ieviešanas departamenta reglamentu, iepirkuma dokumentācijas sagatavošanas koordinēšanu, kā arī iepirkuma procedūras norisi Vides ministrijā veic Projektu ieviešanas departaments.

Līgumiem, par kuriem sludinājums publicēts līdz 2004.gada 1.maijam iepirkums, kā arī līgumu slēgšanas procedūra tika organizēta saskaņā ar PRAG nosacījumiem. Iepriekš minētās procedūras apraksts ir pieejams Vides ministrijas izstrādātās rokasgrāmatas “*Implementing agency Project Operational Guide*” 2004.gada 10.februāra versijas piektajā sadaļā.

Pēc 2004.gada 1.maija atbilstoši Eiropas Savienības Pievienošanās līgumam iepirkumam un līguma slēgšanai piemēroja nacionālo likumdošanu, proti, saskaņā ar likumu “Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām”, kā arī tam pakārtotajiem Ministru kabineta noteikumiem.

Iepirkuma veikšanai, saskaņā ar likumu „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” un Latvijas Republikas Ministru kabineta 2003.gada 23.decembra noteikumiem Nr.742 „Iepirkuma komisijas darbības noteikumi” starpniek institūcijas atbildīgā amatpersona izveido, iepirkumā kompetentu, komisiju, kura, ņemot vērā vērtēšanas rezultātus, pieņem lēmumu slēgt iepirkuma līgumu vai izbeigt iepirkuma procedūru.

Transports

Saskaņā ar „Par iepirkumu valsts un pašvaldību vajadzībām” un atbilstoši KF procedūrām iepirkuma procesu nodrošina starpniekinstitūcijas (SI) kā pasūtītāja izveidotā iepirkumu komisija. SI Investīciju departaments sagatavo priekšlikumus iepirkuma komisijas sastāvam katram iepirkumam.

Iepirkumu komisijas locekļi ir ministrijas amatpersonas un atbalsta saņēmēja vai ieviešanas iestādes amatpersonas, priekšsēdētājs – starpniekinstitūcijas pārstāvis. Starpniekinstitūcijas projekta koordinators veic komisijas sekretāra funkcijas. Investīciju departaments, Kontroles nodaļa, Juridiskais departaments un citi iesaistītie nozaru departamenti izvērtē un apstiprina iepirkuma komisijas sastāvu, vīzējot rīkojuma par iepirkuma komisijas izveidošanu projektu.

No pasūtītāja puses kā neatkarīgs novērotājs bez balss tiesībām piedalās starpniekinstitūcijas Kontroles nodaļas pārstāvis. Komisija izvērtē un apstiprina iepirkuma dokumentāciju, tai skaitā līguma projektu, izvērtē iesniegtos piedāvājumus un pieņem lēmumu par iepirkuma procedūras rezultātu. Atbilstoši normatīvo aktu prasībām un, ja nepieciešams, iepirkuma dokumentācijas izstrādei un piedāvājumu izvērtēšanai tiek pieaicināti neatkarīgi eksperti. Iepirkumu komisijas lēmumu apstiprina vai pamatotos gadījumos atceļ starpniekinstitūcijas vadītājs, balstoties uz novērotāja ziņojumu un/vai eksperta slēdzienu. Paziņojumu par galīgā lēmumu pieņemšanu publicē Iepirkumu uzraudzības birojs. Iepirkuma līgumu vīzē starpniekinstitūcijas vadītājs pirms tā parakstīšanas no ieviešanas iestādes puses un projekta izpildītāja puses.

Identificētie riski un to novērtējums

Tabula 6 Iepirkuma procedūra. Riski un to novērtējums

<i>Risks</i>	<i>Vērtējums, riska klātbūtne</i>	
	<i>Vides ministrija</i>	<i>Satiksmes ministrija</i>
Iepirkuma procedūra/regulējums:		
1. Tiesiskais regulējums negarantē procedūrā iesaistīto personu objektivitāti un neieinteresētību, efektīvu atklāto korupcijas risku novēršanu (vienīgā barjera – personas integritāte)	Riska nav	Jā, risks ir (vidēja)
2. Iepirkuma procedūra starpniekinstitūcijas ietvaros nav pietiekami un pietiekami skaidri reglamentēta.	Jā, risks ir (zema)	Jā, risks ir (vidēja)
3. Būtiski lēmumi par projekta īstenošanā izmantojamajām tehnoloģijām vai nepieciešamajiem tehniskajiem normatīviem tiek pieņemti vienpersoniski vai necaurskatāmi	Riska nav	Jā, risks ir (augsta)
4. Nepietiekams laika posms piedāvājuma sagatavošanai.	Jā, risks ir (zema)	Riska nav
5. Nepietiekama (neefektīva) informācijas aprīte un pieejamība par izsludināto konkursu.	Riska nav	Riska nav
Iepirkuma dokumentācija:		
6. Nenotiek vai nav iespējama iepirkuma tehniskās dokumentācijas satura un ekonomiskā pamatojuma pārbaude <u>pirms iepirkuma procedūras uzsākšanas.</u>	Riska nav	Jā, risks ir (vidēja)
7. Nenotiek iepirkuma dokumentācijas kontrole, nodrošinoties pret	Riska nav	Riska nav ⁵²

⁵² Pamatojoties uz dokumentiem un iekšējo tiesisko regulējumu

vispārīgiem vai neprecīziem formulējumiem.		
8. Iepirkuma procedūrā ir būtiski posmi, kas nav pietiekami dokumentēti.	Jā, risks ir (vidēja)	Riska nav
9. Grozījumi konkursa nolikumā (ja tādi ir) ir motivēti un pamatoti	Jā, risks ir (vidēja)	Riska nav
10. Iepirkumu komisijas gala lēmums nav pienācīgi motivēts	Riska nav	Riska nav
Vērtēšanas kritēriji:		
11. Neprecīzi (vispārīgi) vērtēšanas kritēriji	Riska nav	Riska nav
12. Vērtēšanas kritēriji nav zināmi iepriekš vai tiek mainīti iepirkuma gaitā tādā veidā, kas ierobežo konkurenci/vienlīdzību	Riska nav	Riska nav
Eksperti:		
13. Nav skaidra mehānisma ārēju (neatkarīgu) ekspertu iesaistīšanu iepirkumu komisijās	Jā, risks ir (vidēja)	Jā, risks ir (vidēja)
14. Nav noteikumu, kas raksturo situācijas, kad iepirkuma specifikas, sarežģītības, apjoma (vai citu apsvērumu dēļ) pieprasa ārēju (neatkarīgu) ekspertu iesaistīšanu iepirkumu komisijās	Jā, risks ir (vidēja)	Jā, risks ir (vidēja)
Konkurence:		
15. Iepirkuma dokumentu, tehnisko specifikāciju saturs nenodrošina vienlīdzīgas iespējas visiem iespējamiem pretendentiem	Riska nav	Jā, risks ir (vidēja) ⁵³
16. Netiek veicināta konkurence, īpaši veicinot starptautisku komersantu dalību iepirkumu konkursos	Riska nav	Riska nav
Līgumu slēgšana:		
17. Nav vai nav pietiekamu kontroles mehānismu, lai konstatētu līguma neatbilstību nolikumam un piedāvājumam	Riska nav	Jā, risks ir (zema)
18. Viegli izdarāmas izmaiņas līguma noteikumos vai izpildē.	Riska nav	Riska nav

1. risks. Tiesiskais regulējums negarantē procedūrā iesaistīto personu objektivitāti un neieinteresētību, efektīvu atklāto korupcijas risku novēršanu

Vide

Katram iepirkumam tiek veidota jauna iepirkumu komisija. Vides ministrijas atbildīgā amatpersona lūdz projekta atbalsta saņēmēju nominēt pārstāvjus Iepirkuma komisijai, norādot nominēto pārstāvju amatu un pievienojot CV. Balstoties uz nominēto pārstāvju atbilstību iepirkuma specifikai, Projektu koordinators (PID) sagatavo piedāvājumu Iepirkuma komisijas sastāvam, ko iesniedz apstiprināšanai starpniek institūcijas atbildīgai amatpersonai, vadītājam. Iepirkuma komisija sastāv no komisijas priekšsēdētāja, komisijas priekšsēdētāja vietnieka, komisijas locekļiem un komisijas sekretāra.

Komisijas sastāvā tiek iekļauti:

- Vides ministrijas pārstāvji;
- nominētie Atbalsta saņēmēja pārstāvji;

⁵³ Izvērtējums attiecas tikai uz aplūkotajiem iepirkumu procesiem, ņemot vērā pretendentu jautājumu būtību, kā arī sūdzības par iepirkuma procesa norisi vai komisijas lēmumu.

- eksperti;
- novērotājs no Kvalitātes vadības nodaļas.

Lielākoties komisijas priekšsēdētājs ir VM pārstāvis. Komisijas sekretārs, novērotājs un eksperti nav komisijas balsstiesīgie locekļi. Pēc SI atbildīgās amatpersonas iepirkuma komisijas sastāva apstiprinājuma Projektu ieviešanas departamenta projekta koordinators sagatavo rīkojumu par iepirkuma komisijas izveidi, izmantojot Vides ministrijas apstiprināto rīkojuma formu.

Atbilstoši likuma “Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 23.panta trešajai daļai, iepirkuma komisijas loceklis vai iepirkuma veikšanai pilnvarotā persona nevar vienlaikus pārstāvēt pasūtītāja un pretendenta intereses, kā arī nevar būt saistīts ar pretendentu, tāpēc komisijas loceklis paraksta apliecinājumu, ka nav tādu apstākļu, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka viņš ir ieinteresēts konkrēta pretendenta izvēlē vai darbībā.

Es, apakša parakstīties/usies, apstiprinu, ka esmu iepazinies/usies ar visu informāciju, kas attiecas uz konkursu „Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta” piegādes komponente (Identifikācijas nr. -), un apliecinu, ka nav tādu faktu vai apstākļu, kuru dēļ es būtu ieinteresēts/a kāda konkrēta pretendenta izvēlē vai darbībā.

Ja vērtēšanas procesā izrādīsies, ka šādi apstākļi eksistē, vai ir izveidojušies, es nekavējoties pārtraukšu savu darbību iepirkumu komisijas darbā.

Būdam/a iepirkumu komisijas loceklis/e, darbošos tikai savu pilnvaru ietvaros, nenonākot interešu konfliktā.

Aņņemos līdz iepirkuma procedūras gala rezultāta paziņošanai neizpaust informāciju par piedāvājuma saturu un vērtēšanas procesu.

Apliecinu, ka visa konfidencialā informācija, kas nonāks manā rīcībā iepirkuma vērtēšanas laikā tiks izmantota tikai piedāvājuma vērtēšanai.

Šo apliecinājumu katrs komisijas loceklis iesniedz komisijas sekretāram. Sekretārs to pievieno attiecīgajam komisijas sēdes protokolam (Ministru kabineta noteikumu Nr.742, 23.-25.punkts). Pēc rīkojuma parakstīšanas un iereģistrēšanas VM kancelejā, rīkojuma vīzētais eksemplārs paliek kancelejā, bet rīkojuma otro oriģinālo eksemplāru PID projektu koordinators ievieto attiecīgā konkursa reģistrā. Nevīzētā rīkojuma kopijas tiek izsūtītas visām komisijā iekļautajām personām. Ja šāds apliecinājums nav parakstīts, komisijas loceklis nedrīkst piedalīties turpmākajā komisijas darbā. Apliecinājumu paraksta:

- pēc piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām, ja ir atklāts konkurss un cenu aptauja;
- pēc kandidātu atlases pieteikumu iesniegšanas termiņa beigām, ja ir slēgts konkurss;
- līdz sarunu uzsākšanai, ja ir sarunu procedūra.

Būtiski, ka neviens normatīvais akts nesatur jēdziena “saistīts ar pretendentu” skaidrojumu⁵⁴, atšķirībā no pašlaik spēkā esošā Publiskā iepirkuma likuma (23.panta pirmā daļa), kurš uzskaita gadījumus, kad komisijas loceklis un eksperts ir saistīts ar kandidātu vai pretendentu .

Analizējot konkrētu iepirkuma procedūru norisi šī ziņojuma sagatavošanas gaitā, atklātajā konkursā „Dūņu lauku rekonstrukcija un uzlabojumi priekšattīrīšanas blokā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās

⁵⁴ Vides ministrijas 2007.gada 30.oktobra vēstule Nr.4.4.1-03/5268.

Liepājā” visi iepirkuma komisijas locekļi apliecinājumu parakstīja, bet pieaicinātā eksperte, kuras līdzdalība iepirkumu dokumentu un piedāvājumu vērtēšanā bija minimāla, iepriekš minēto apliecinājumu neparakstīja. Lai arī šādi gadījumi nav sistemātiski, arī katrs atsevišķi tie pierāda, ka šādu apliecinājumu funkcija ir drīzāk informatīva kā tieši preventīva attiecībā uz interešu konfliktu novēršanu iepirkuma komisiju darbībā.

Jāatzīmē, ka VM iepirkumu komisijas locekļu kandidātiem lūdz iesniegt CV, kurus izvērtē, sagatavojot un apstiprinot rīkojumu par iepirkumu komisijas izveidi. Komisijas loceklis paraksta apliecinājumu, ka nav tādu apstākļu, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka viņš ir ieinteresēts konkrēta pretendenta izvēlē vai darbībā. Ja šāds apliecinājums nav parakstīts, komisijas loceklis nedrīkst piedalīties turpmākajā komisijas darbā. Iepirkuma komisijā kā neatkarīgs novērotājs tiek iekļauts Kvalitātes vadības nodaļas pārstāvis. Tomēr Iepirkumu komisijas locekļu atbilstības pārbaude izvirzītajām kvalifikācijas un neatkarības prasībām netiek dokumentēta.⁵⁵ Tādējādi šis process ir necaurskatāms un netiek nodrošināts apliecinājums tam, ka no Vides ministrijas puses ir veiktas visas nepieciešamās un iespējamās darbības, lai novērstu šī riska iespēju. Turklāt iespējamo komisiju locekļu interešu konfliktu pārbaude nesniedz tālāk par iesniegto CV izvērtēšanu. Netiek veiktas papildus darbības, lai pārbaudītu CV sniegtās informācijas atbilstību patiesajai situācijai, piemēram, pārrunu ceļā.

Attiecībā uz ekspertu piesaistīšana ir noteikta likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 23.pantā, kā arī Ministru kabineta noteikumos Nr.742. Proti, 23.panta otrā daļa nosaka, ja tiek slēgts būvdarbu līgums un cenu aptaujas gadījumā paredzamā līgumcena ir lielāka par 10 000 latu, komisijā iekļauj ne mazāk kā trīs locekļus un komisija par ekspertu bez balsstiesībām pieaicina vismaz vienu sertificētu būvinženieri, kas izsaka komisijai neatkarīgu profesionālu viedokli. Būvdarbu konkursa vai sarunu procedūras gadījumā komisijā iekļauj vismaz piecus locekļus un komisija par ekspertu bez balsstiesībām pieaicina vismaz vienu sertificētu būvinženieri, kas izsaka komisijai neatkarīgu profesionālu viedokli. Pretēji Eiropas Komisijas audita ziņojumā secinātajam, Vides ministrija uzskata, ka minētā tiesību norma nosaka, ka gadījumā, ja nepieciešams, iepirkuma komisija piedāvājumu vērtēšanā var pieaicināt arī citus ekspertus.

Ne likums, ne arī tam pakārtotie tiesību akti publiskā iepirkuma jomā nenoteic to, ka šiem ekspertam jābūt no Ekonomikas ministrijas apstiprinātā ekspertu saraksta. Turklāt pēc Vides ministrijas domām šī pieaicinātā eksperta viedokļa neatkarību un sniegtā atzinuma pamatotību neietekmē viņa piedalīšanās tehnisko specifikāciju sagatavošanā. Tehnisko specifikāciju pārzināšana ir atzīstama par priekšrocību, jo nodrošina precīzu tehnisko piedāvājumu atbilstības iepirkuma procedūrās noteiktajām prasībām izvērtēšanu.⁵⁶ Ekspertus varēja pieaicināt (1) atbilstoši likuma noteikumiem no Ekonomikas ministrijas apstiprinātā saraksta un (2) atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.742 36.punktam, ja piedāvājumu vērtēšanā komisija uzskata par nepieciešamu pieaicināt papildus ekspertu. Ja ekspertu izvēlas no Ekonomikas ministrijas apstiprinātā saraksta, tad tas savā ziņā jau dod zināmas garantijas par eksperta kvalifikāciju un neatkarību, jo, lai ekspertu iekļautu šajā sarakstā, ekspertam ir jāatbilst noteiktiem kritērijiem. Tomēr jānorāda, ka arī tas nenovērš interešu konflikta iespējamību.

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.742 23.punktam, arī eksperts paraksta apliecinājumu, ka nav tādu apstākļu, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka viņš ir ieinteresēts konkrēta pretendenta izvēlē vai

⁵⁵ SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojuma gala versijas “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums” 9.lpp.

⁵⁶ Vides ministrijas 2007.gada 30.oktobra vēstule Nr.4.4.1-03/5268.

darbībā. Turklāt pēc Vides ministrijas domām par būtisku nav atzīstams pārkāpums, ka eksperts pirms atzinuma sagatavošanas neparaksta apliecinājumu par to, ka nav tādu apstākļu, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka viņš ir ieinteresēts konkrētā pretendenta izvēlē vai darbībā, ja pēc būtības pieaicinātais eksperts nav atradies interešu konfliktā.⁵⁷ Savukārt, ja ekspertu izvēlas ārpus šī saraksta, būtu jānotiek papildus pārbaudēm par eksperta kvalifikāciju un neatkarību. Tomēr šobrīd nav mehānismu, kā sistemātiski dokumentēt veiktās pārbaudes par ekspertu objektivitāti un kompetenci attiecīgā atzinuma sniegšanai. Sekojot veselā saprāta principiem, ka komisija visticamāk aicina tikai tādu ekspertu, kurš ir kompetents konkrētajā jautājumā, pretējā gadījumā šāda eksperta klātbūtne nav lietderīga, tomēr šis pamatojums netiek dokumentēts, līdz ar to netiek nodrošināts atklātums.

Transports

Izvērtējot iepirkumu procesa īstenošanu Satiksmes ministrijā KF projektu ietvaros, jāuzsver trīs būtiskākie šī riska elementi. Netika pietiekami nodrošināta iepirkumu procedūru dokumentācijas sagatavotāju neatkarība un interešu konfliktu pārvaldīšana. Komisijas locekļu interešu konfliktu identificēšanas un novēršanas mehānismi nav pietiekami, proti, nepārlicina, ka interešu konflikts var tikt efektīvi novērsts. Netika pilnvērtīgi nodrošināt to ekspertu neatkarība, kuri var tikt aicināti vai, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, jāaicina līdzdarboties iepirkuma procedūrā.

Interesu konflikta novēršanas mehānisms iepirkumu komisiju dalībniekiem ir identisks jau iepriekš raksturotajam (sk. iepriekšējo sadaļu). Iekļaujot to iepirkumu komisijas sastāvā, persona paraksta apliecinājumu „par informācijas neizpaušanu, konfidencialitātes ievērošanu un pieejamību”, vienlaikus arī apliecinot iespēju pilnībā līdzdarboties komisijas darbā un nodrošināt pienācīgu ierobežotas pieejamības informācijas, kas ir komisijas locekļu rīcībā, drošību, lai nodrošināt godīgu konkurenci starp potenciālajiem iepirkuma dalībniekiem. Vienlaikus persona apliecina gatavību piedalīties komisijā visā tās darbības laikā. SM izveidotās projektu vadības rokasgrāmatas procedūra „KOMISIJA” nosaka arī kārtību, kādā informācija par iepirkuma komisijas locekļiem, kuri nav valsts amatpersonas, bet par tādiem kļūst, iekļaujot iepirkuma komisijas sastāvā, tiek iesniegta kontrolējošai institūcijai. Savukārt pirms piedāvājumu atvēršanas (komisijas sēdes laikā) komisijas locekļi un pieaicinātās personas paraksta apliecinājumu „par komisijas locekļu neieinteresētību”, apliecinot, ka nav tādu apstākļu, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka komisijas loceklis vai persona, kas līdzdarbojas komisijas darbā „ir ieinteresēts konkrēta pretendenta izvēlē vai darbībā”.

Es, VĀRDS UZVĀRDS, piedaloties iepirkuma komisijā valsts iepirkumam IEPIRKUMU RAKSTUROJOŠĀ INFORMĀCIJA., kā KOMISIJAS DALĪBNIEKA STATUSS.

Apliecinu, ka nav tādu faktu vai apstākļu, kuru dēļ es būtu ieinteresēta kāda konkrēta pretendenta izvēlē vai darbībā, vai arī esmu saistīta ar to.

Ja vērtēšanas procesā izrādīsies, ka šādi apstākļi eksistē, vai ir izveidojušies, es nekavējoties pārtraukšu savu darbību iepirkumu komisijas darbā.

Būdamā iepirkumu komisijas locekle, darbošos tikai savu pilnvaru ietvaros, nenonākot interešu konfliktā.

Aņņemos līdz iepirkuma procedūras gala rezultāta paziņošanai neizpaust informāciju par piedāvājuma saturu un vērtēšanas procesu.

⁵⁷ Vides ministrijas 2007.gada 30.oktobra vēstule Nr.4.4.1-03/5268.

Apliecinu, ka visa konfidenciālā informācija, kas nonāks manā rīcībā iepirkuma vērtēšanas laimā tiks izmantota tikai piedāvājuma vērtēšanai.

Visiem iepirkumu komisijas dalībniekiem, neatkarīgi no atsevišķa apliecinājuma parakstīšanas, darbojoties iepirkuma komisijā ir saistoši likumā „Interesu konflikta novēršana valsts amatpersonu darbībā” (turpmāk arī - Likums) noteiktie ierobežojumi.

Procedūra „KOMISIJA” paredz arī to, ka visiem komisijas locekļiem un ekspertiem, kas iesaistās iepirkuma procedūrā, jāiesniedz SI savs CV. Tomēr dokumentā nav kritēriju vai norāžu uz kritērijiem komisijas potenciālo locekļu objektivitātes risku izvērtēšanai. Lai arī Procedūras paredz vairākkārtīgu sagatavotā rīkojuma projekta kontroli, tā netiek dokumentēta. Uz minēto kā nepilnību, kas ir būtiska arī korupcijas risku novēršanas kontekstā, savā ziņojumā norāda arī neatkarīgi auditori.⁵⁸ Uz risku, kas saistīts ar pieaicināto ekspertu interešu konfliktu, norāda arī SM Risku vadības grupa (procedūra „RISKS”), ierosinot nodrošināt ekspertu rotāciju un kontrolēt apliecinājumu par neieinteresētību apstiprināšanu, kā arī vērtētāju subjektivitāti, norādot uz nepieciešamību pirms apstiprināšanas rūpīgi izvērtēt pasūtītāja deleģēto pārstāvju, kā arī citu komisijas locekļu objektivitāti, pieaicināt neatkarīgu ārvalstu ekspertu un nodrošināt novērotāju no Kontroles nodaļas.

SI ietvaros pastāvošie un Likumu papildinošie interešu konfliktu pārvaldības mehānismi tieši attiecas tikai uz komisijas darbu, sākot no piedāvājumu atvēršanas brīža, bet neattiecas uz laika posmu, kad komisija veic iepirkuma dokumentācijas pārbaudi/labojumus pirms iepirkuma uzsākšanas, jo uz šo laika posmu attiecas tikai aizliegums izpaust komisijas locekļa rīcībā esošu informāciju (ko cita starpā aizliedz arī Likums), kas nenovērš, un, ievērojot augstāk minēto, neļauj pārliecināties par komisijas dalībnieka saistību ar kādu no iespējamajiem pretendentiem. Kritiski vērtējams objektivitātes apliecinājuma, teksts, kas nenosaka viennozīmīgus pieturas punktus, kas ļautu precizēt aizliegtās „ieieinteresētības” saturu, atstājot plašas interpretācijas iespējas.⁵⁹

Pie alternatīviem interešu konflikta kontroles, tiesa gan *post factum*, mehānismiem minams arī iepirkuma procesa informācijai pievienots noteiktā kārtībā sagatavots novērotāja atzinums, kas tiek sagatavots saskaņā ar SM 2007. gada. 29. maija kārtību Nr. 21 „Iepirkuma procedūras ziņojuma un iepirkuma līguma sagatavošanas kārtība.”⁶⁰ Atzinums tiek iesniegts SM valsts sekretāram, tam pievienota noteiktā kārtībā sagatavota un standartizēta pārbaudes lapa. Pārbaudes lapā ietvertie jautājumi var norādīt uz būtisku korupcijas risku klātbūtni konkrētā iepirkuma procesā. Novērotājs par konstatētu pārkāpumu iestādes vadītājam var ziņot jebkurā brīdī. Novērotāja atzinums tiek sagatavots tūlīt pēc tam, kad iepirkumu komisija pieņēmusi lēmumu, bet iepirkuma līgums vēl nav

⁵⁸ Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums. Ziņojuma gala versija. Ernst&Young, 2006. gada 31. marts, 9.lpp.

⁵⁹ Jāatzīmē, ka laika posmā no 2004. gada līdz šī pētījuma veikšanas brīdim, apliecinājuma teksts ir būtiski pilnveidots, uz ko norāda arī pētījuma ietvaros aplūkoto iepirkuma procedūru dokumenti, ietverot virkni precīzu kritēriju, kas ļauj identificēt ne vien tiesiski aizliegtas, bet arī ētiski nepieņemamas situācijas, kurās iepirkumu komisijas locekļa objektivitāte un līdz ar to arī konkursa procedūras atbilstība tiesību normām, var tikt apšaubīta. Kā norāda SM amatpersonas, ziņojumā raksturotais apliecinājums tika veidots, pamatojoties uz likuma “Interesu konfliktu novēršana valsts amatpersonu darbībā” normām, un šajā laika posmā nepastāvēja reglamentēts ieieinteresētības definējums.

⁶⁰ Šī kārtība aizstāj SM 2005. gada 17. februāra Reglamenta Nr.9 procedūru „Pieteikumu/piedāvājumu iesniegšana un vērtēšana iepirkumu komisijā”.

ticis noslēgts, tādejādi iestādes vadītājs, var rīkoties, lai novērstu iespējami koruptīvu rīcību vai tās sekas.⁶¹

2. risks Iepirkuma procedūra iestādes ietvaros nav pietiekami un pietiekami skaidri reglamentēta

Vide

2004.gada 24.maija Vides ministrijas Kohēzijas fonda Projektu ieviešanas rokasgrāmatā un Projektu vadības vadlīnijās noteiktā iepirkumu procedūra nav pietiekami un pietiekami skaidri reglamentēta, uz ko norāda arī auditu un pārbažu ziņojumi. Tā, no auditu un pārbažu ziņojumiem attiecībā uz iepirkumu procedūras reglamentāciju konstatējams, ka ieteikums izstrādāt iepirkuma organizēšanas procesu reglamentējošus dokumentus jāīsteno līdz 2006.gada 1.martam. Šim ieteikumam piešķirta augsta prioritāte.⁶² Šī (2004. gada) dokumenta redakcija nosaka procesa kārtību, bet visaptveroši neatklāj katra procesa posma būtību un saturu. Vienlaikus, analizējot iekšējās kontroles sistēmas aprakstus (Projektu ieviešanas rokasgrāmatu un Projektu vadības vadlīnijas), būtiski pieminēt, ka katra atjaunotā un papildinātā redakcija satur izvērstāku un skaidrāku iepirkumu procedūras reglamentāciju Vides ministrijas ietvaros, kas norāda uz to, ka SI ietvaros tiek veikta regulāra risku analīze un reāli pasākumi tās novēršanai, kā arī audita ieteikumu ieviešanai. Tādejādi 2004.gadā iepirkumu procedūra, salīdzinot ar nākošo gadu aktualizētajām Projektu ieviešanas rokasgrāmatas un Projektu vadības vadlīniju redakcijām, nebija pietiekami reglamentēta Vides ministrijas iekšējos dokumentos.

No SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojuma “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums”⁶³ konstatējams, ka Vides ministrijai ir ieteicams izstrādāt detalizētākas prasības un vadlīnijas iepirkumu procesa veikšanai Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu ietvaros, lai apvienotu finanšu memoranda/Eiropas Komisijas lēmuma, regulu un Latvijas Republikas tiesību aktu prasības par iepirkuma veikšanu un pilnveidotu šajā procesā esošo risku pārvaldību un kontroli. Jāpilnveido arī veikto pārbažu dokumentēšana.⁶⁴

Raksturojot tiesisko regulējumu un citas KF realizācijā iesaistītajām institūcijām saistošas normas, papildus ārējiem normatīvajiem aktiem periodā no 2004.-2006.gadam, iepirkumu procedūru Vides ministrijas ietvaros noteica arī iekšējie dokumenti:

- 2004.gada 24.maija Vides ministrijas Kohēzijas fonda Projektu ieviešanas rokasgrāmata un Projektu vadības vadlīnijas,
- aktualizētās 2005.gada 10.jūnija Projekta vadības vadlīnijas,
- 2006.gada 9.oktobra Iekšējās kontroles sistēmas rokasgrāmata,

⁶¹ SM amatpersonar norāda arī uz sekojošo: jāņem apstākļi, ka jebkurš iepirkuma komisijas loceklis, eksperts vai novērotājs arī iepirkuma komisijas darbības laikā var ziņot valsts sekretāram vai citai personai par iespējamo vai esošo korupciju vai tās risku.

⁶² 2005.gada 28.decembrī Vides ministrijas valsts sekretāra apstiprinātais Audita ieteikumu ieviešanas grafiks (audita lieta Nr.7A-2005/10/SA).

⁶³ SIA “Ernst&Young Baltic” izvērtējumu veica par laika periodu no 2005.gada 13.decembra līdz 2006.gada 20.februāra.

⁶⁴ SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojuma gala versijas “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums” 10.lpp.

- 2004.gada 22.janvārī saskaņotais Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamenta reglaments. Reglamenta 2.4. un 2.5.punkts noteica, ka Projektu ieviešanas departamenta viens no galvenajiem uzdevumiem ir koordinēt iepirkuma dokumentācijas sagatavošanu Eiropas Savienības līdzfinansētajiem projektiem, nodrošinot to kvalitātes atbilstību Eiropas Savienības, finansētāju un Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām, kā arī koordinēt pašu iepirkumu procedūras norisi.

Turklāt iepirkumi tiek veikti, ievērojot:

- Starp Finanšu ministriju, Valsts kasi un Vides ministriju 2004.gada 16.jūlijā noslēgto līgumu „Līgums par kārtību, kādā īsteno un uzrauga no Kohēzijas fonda līdzekļiem finansētos vides infrastruktūras un tehniskās palīdzības projektus”,
- Starp Vides ministriju, pašvaldību, ieviešanas iestādi un atbalsta saņēmēju noslēgto līgumu par projekta īstenošanu⁶⁵, kā arī pamatojoties uz darba uzdevumu un tehnisko specifikāciju, kuri nosaka pušu atbildības sadalījumu KF projektu realizācijas (tostarp sagatavošanas) gaitā.

Transports

MK noteikumu Nr. 298 14. punkta trešā daļa paredz, ka starpniekinstitūcija sagatavo un iesniedz vadošajā iestādē KF vadības un kontroles sistēmas aprakstu. Satiksmes ministrijas KF projektu ieviešanas iekšējās kontroles sistēmas apraksts ietverts SM 2005. gada 14. janvāra reglamentā Nr. 6⁶⁶ “Projektu īstenošanas rokasgrāmata starpniekinstitūcijas struktūrvienībām un procedūras. Versija Nr. 01” (turpmāk arī - Reglaments). Dokuments ietver šādu informāciju:

- kontaktinformāciju par KF vadībā iesaistītajām institūcijām;
- par KF vadībā iesaistīto institūciju funkcijām starpniekinstitūcijas ietvaros;
- par KF vadības un kontroles procesiem, tostarp, par iepirkuma procesa organizāciju un norisi.

Saskaņā ar reglamentu Nr.6, Kohēzijas fonda projektu administratīvās, finanšu un tehniskās vadības nodrošināšanai starpniekinstitūcijā ir izstrādātas šādas procedūras, kas tieši attiecas uz iepirkumu procesu.⁶⁷ Reglamentā ietvertās procedūras aptver iepirkuma gaitu, sākot no iepirkuma izsludināšanas līdz iepirkuma līguma apstiprināšanai:

Tabula 7 KF projektu vadības un sistēma Satiksmes ministrijā

Procedūra	Nosaka	Iesaistīti
-----------	--------	------------

⁶⁵ Attiecībā uz *case study* : līguma par projekta “Ūdenssaimniecības attīstību Ventspilī, II kārtā” īstenošanu 5.nodaļa un līguma par projekta “Ūdenssaimniecības attīstību Liepājā, II kārtā” īstenošanu 5.nodaļa.

⁶⁶ Reglaments atceļ 2004. gada 20. janvāra rīkojumu Nr. 18 „Par labojumiem ISPA projektu iekšējās kontroles sistēmas aprakstā”. Savukārt minēto reglamentu ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 2007. gada maijam, atceļ virkne SM Kārtību, kas atsevišķi raksturo katru no kontroles sistēmas elementiem un pieņemtas saskaņā ar KF vadības likumu un Valsts pārvaldes iekārtas likumu.

⁶⁷ Pārskata periodā iekšējās kontroles sistēmā pavisam bija iekļautas 19 procedūras, tostarp arī tādas, kas uz iepirkumu procesu attiecas netieši, piemēram, procedūras “DOKUMENTU APGROZĪBAS SHĒMA”, “RISKI”.

<p>Informatīvais paziņojums un iepirkumu izsludināšana (IEP-IZSLUDINĀŠANA)</p>	<p>IEI sagatavo un iesniedz PIN informatīvo ziņojumu par nākamajā gadā projekta (un kopumā visos projektos) ietvaros plānotajiem iepirkumiem un Projekta ieviešanas plānu.⁶⁸ Kārtību, kādā konkursa nolikums tiek nosūtīts publiskošanai LV, IUB Kompetenci vīzēt konkursa nolikumu Pienākumu IEI sagatavot un iesniegt ID (un PK) paziņojumu par konkursu un konkursa nolikuma projektu Kārtību un kompetences, informācijas publiskošanai par dažādām iepirkumu procedūrām Apmaksas kārtību par sludinājumu izvietojumu (atbalsta saņēmējs).</p>	<p>PK⁶⁹ (SI (PIN)) IEI Atbalsta saņēmējs SI vadītājs (valsts sekretāra vietnieks) (veto) ⁷⁰</p>
<p>Iepirkuma komisijas izveidošana (IEP- KOMISIJA)</p>	<p>Kārtību, kādā tiek nominēti iepirkuma komisijas locekļi, novērotāji/eksperti. Iepirkuma komisijas skaitlisko sastāvu (min. 3, sākot no 10.000 Ls - 5) atkarībā no plānotās iepirkuma summas un rakstura. Ja plānoto būvdarbu līgumā paredzamā cena pārniedz 500000 Ls, komisijā pieaicina nozares ekspertus no Ekonomikas ministrijas apstiprinātā saraksta Rīkojuma par iepirkuma komisiju sagatavošanas un vīzēšanas kārtību Komisijas locekļu pienākumu parakstīt apliecinājumu par konfidencialitāti un informācijas izpaušanu līdz izsludināšanai un apliecinājuma saturu Kārtību, kādā komisijas locekļi tiek iekļauti valsts amatpersonu sarakstā Kārtību, kādā komisijas locekļi tiek informēti par komisijas izveidošanu</p>	<p>PK IEI KN (veto) ID direktors JD (veto) SI vadītājs (veto) Personāla daļa PIN vadītājs</p>
<p>Paziņojuma par iepirkuma izsludināšanu un nolikuma apstiprināšanu, skaidrojumi un nolikuma izplatīšana (IEP- NOLIKUMS)</p>	<p>Kārtību, kādā IEI sagatavo un iesniedz SI konkursa nolikuma projektu Kārtība, kādā konkursa nolikuma projektā tiek veikti labojumi un papildinājumi, iesaistot IEI Komisijas kompetenci sagatavot un veikt labojumus nolikuma projektā bez IEI iesaistīšanas Komisijā iesaistīta neatkarīgā novērotāja kompetenci un ieteikumu juridisko raksturu, procedūru novērotāja iebildumu izskatīšanai Dokumentu juridisko statusu (klasifikācija) Kārtību, kādā ieinteresētajām personām tiek izsniegts konkursa nolikums Kārtību, kādā ieinteresētās personas tiek informētas par citu iepirkuma procedūru uzsākšanu</p>	<p>IEI Komisija Komisijas sekretārs Komisijas priekšsēdētāja Neatkarīgais novērotājs SI vadītājs Riska vadības grupa⁷¹</p>

⁶⁸ Plāns tiek aktualizēts SI iknedēļas ES projektu koordinācijas sanāksmēs, kur konkrētu projektu norisi apspriež visi

⁶⁹ Projekta koordinators tiek nozīmēts katram KF projektam no brīža, kad VIP/ES projektu komisija apstiprina projekta koncepciju. Projekta koordinators ir nodaļas vecākais referents.

⁷⁰ Ja kāda no amatpersonām/institūcijām, kas apzīmēta ar (veto) atsakās vīzēt sagatavoto rīkojumu, procedūra ir jāsāk no sākuma, neatkarīgi no saskaņošanas stadijas.

⁷¹ Riska vadības grupa darbojas saskaņā ar SM izstrādātajām KF projektu vadības rokasgrāmatā ietvertajām Procedūrām, kas nosaka grupas darbības mērķi un kompetenci. Grupu izveido ministrs, izdodot rīkojumu

<p>Ieinteresēto personu sanāksmes un vietas apskates organizēšana, atbildes uz jautājumiem un konkursa nolikuma grozījumi (IEP-SANĀKSME&</p>	<p>Kārtību un gadījumus, kādā tiek organizēta vietas apskate Kārtību, kādā tiek organizēta ieinteresēto personu sanāksme gadījumos, kad tas nepieciešams Kārtību, kādā tiek sniegtas atbildes un ieinteresēto personu jautājumiem par konkursa nolikumu Kārtību, kādā Komisija sadarbojas ar IEI, sniedzot skaidrojumus par konkursa nolikumu Kārtība, kādā tiek sagatavoti grozījumi nolikumā, ja to pieprasa sagatavotās atbildes raksturs Kārtību, kādā informāciju grozījumiem nolikumā paziņo IUB</p>	<p>Komisija Komisijas sekretārs IEI</p>
<p>Pieteikumu/piedāvājumu iesniegšana un vērtēšana iepirkumu komisijā (IEP-IESNIEGŠANA&VĒRTĒŠANA)</p>	<p>Kārtību, kādā SI pieņem pretendentu pieteikumus un informācijas konfidencialitātes noteikumus attiecībā uz iesniegtajiem pieteikumiem līdz to atvēršanas brīdim Kārtību, kādā komisijas sēdē notiek pieteikumu/piedāvājumu atvēršana Komisijas locekļu un ekspertu objektivitātes un informācijas konfidencialitātes/atklāšanas apliecinājuma tekstu, parakstīšanas kārtību Komisijas locekļu kompetenci/pienākumus sēdes gaitā Kārtība, kādā tiek protokolēta komisijas sēde, kurā tiek atvērti piedāvājumi Kārtība, kādā nepieciešamības gadījumā pretendentam tiek izsniegta sēdes protokola kopija Kārtību, kādā notiek pieteikumu noformējuma pārbaude slēgtā konkursā (slēgta komisijas sēde) Kārtību, kādā tiek pieprasīta papildus informācija par pieteikumu no pieteikuma iesniedzēja Prasību pieņemt motivētu lēmumu par atlases rezultātiem Kārtība, kādā komisija uzdod jautājumus pretendentam (ja pieteikuma noformējuma, pretendenta atlasei, tehniskā piedāvājuma atbilstības, piedāvājuma vērtēšanai nepieciešama papildu informācija) vai pieprasa papildu ziņas par iesniegtajiem dokumentiem Kārtību, kādā notiek pretendentu atlase, tehniskās atbilstības vērtēšana un finanšu piedāvājumu salīdzināšana un rīcību gadījumos, kad piedāvājumā konstatētas aritmētiskas kļūdas Kārtību, kādā piedāvājuma noformējuma pārbaudei, pretendentu atlasei, tehnisko piedāvājumu atbilstības pārbaudei un piedāvājumu vērtēšanai un salīdzināšanai komisija pieaicina ekspertu. Eksperta tiesības. (Neregulē eksperta atzinuma juridisko raksturu)⁷² Kārtību, kādā komisija rīkojas, ja vairāku piedāvājumu galīgais novērtējums ir vienāds Kārtību, kādā komisijas sēdes tiek protokolētas Kārtību, kādā piedāvājuma noformējuma pārbaudes, pretendentu atlases, tehnisko piedāvājumu vērtēšanas noslēguma protokolus, eksperta ziņojumu un novērotāja ziņojumu apstiprina SI vadītājs.</p>	<p>Komisijas sekretārs Komisijas priekšsēdētājs Komisija SI vadītājs (veto)</p>

⁷² Nepilnība, iespējams, ir novērsta ar vēlākiem grozījumiem Reglamentā. Nepilnība ir novērsta SM 2007. gadā no jauna izveidotajās un apstiprinātajās vadlīnijās, kas reglamentē iepirkuma procesu. Jaunajā dokumentā noteikts, ka eksperta atzinums nav komisijai saistošs.

<p>Kandidātu atlases un noslēguma protokols un iepirkuma līguma parakstīšana (IEP-PROTOKOLS&LĪGUMS)</p>	<p>Kārtība, kādā tiek sagatavots un apstiprināts kandidātu atlases protokols un paziņojums par lēmuma pieņemšanu Kārtība, kādā SI vadītājs pieņem un apstiprina lēmumu par konkursa rezultātu – atceļ vai apstiprina komisijas lēmumu, SI vadītāja kompetence Kārtība, kādā ar lēmumu par kandidātu <u>izslēgšanu</u> un paziņojumu par lēmuma pieņemšanu tiek iepazīstināti kandidāti, un lēmuma paziņošana IUB Kārtība, kādā sagatavo un apstiprina vai atceļ konkursa noslēguma protokolu un paziņojumu par lēmuma pieņemšanu. SI vadītāja tiesības Kārtība, kādā paziņojumu par konkursa iznākumu (pretendentu noraidīšanas detalizētu pamatojumu un paziņojumu par lēmuma pieņemšanu) nosūta visiem konkursa pretendentiem un informē IUB Kārtība, kādā tiek organizēta konkursa noslēguma protokola apstiprināšana un lēmuma nodošana publicēšanai – IUB, LV un ES Oficiālajā Vēstnesī. Kārtība, kādā komisija iesniedz pasūtītāja pilnvarotajam pārstāvim (ID direktoram) noslēguma protokolu un tā pielikumus glabāšanai saskaņā ar KF dokumenti aprītei noteikto procedūru</p> <p>PK sagatavotā iepirkuma līguma projekta kontrole: KN vadītājs, ID direktors un ID juriskonsults (pienākums pārbaudīt līguma atbilstību konkursa nolikumam un komisijas noslēguma protokolam, vīzēt vai nodot PK precizēšanai) KN un ID juriskonsulta vīzēta lēmuma nodošana ID direktoram apstiprināšanai, IEI un atbalsta saņēmējiem – saskaņošanai Saskaņotā līguma parakstīšana</p> <p>Līguma vizēšana – SM valsts sekretārs un IEI (ja SM nav labuma saņēmējs), SM valsts sekretārs (ja SM ir labuma saņēmējs) Komisijas rīcība un kompetence, ja konkursa uzvarētājs atsakās vai neparaksta parakstīt līgumu Informācijas aprīte pēc līguma parakstīšanas Nodrošinājuma atgriešanas kārtība pretendentiem</p>	<p>Komisijas sekretārs Komisijas priekšsēdētājs SI vadītājs ID direktors</p> <p>Komisijas sekretārs ID (juriskonsults) KN vadītājs ID direktors</p> <p>Komisijas sekretārs IEI Valsts sekretārs</p> <p>PK (doc. aprīte) ID direktors (doc. aprīte)</p>
---	---	--

Kopumā SI izveidotā vadības un kontroles sistēma detalizēti raksturo iepirkuma procedūras norisi KF finansēto projektu ietvaros. Regulējums aptver visus procesa posmus, precīzi, lai arī ne vienmēr sistēmiski un viendabīgi, raksturo procesa gaitu un iesaistītās amatpersonas/struktūrvienības. Ir nodrošināts pietiekošs un sabalansēts iekšējās kontroles mehānismu kopums iepirkuma procedūras gaitā, piemēram, iekļaujot KN un ID pārstāvjus, arī atvēlot iespēju (sk. zemāk) sniegt neatkarīgu ekspertīzi.

Dokumenti ne vienmēr (nevienmērīgi) ar apmierinošu precizitāti definē amatpersonu kompetenci, īpaši, kontrolējot iepirkuma komisijas un PV sagatavotos lēmumus un dokumentēšanas prasības. Neatkarīgi auditori⁷³ norāda arī uz nepieciešamību veidot sistēmu, kas ļauj kontrolēt iepirkuma dokumentācijas atbilstību ne vien LR tiesību aktiem, bet arī EK lēmuma vai finanšu memoranda prasībām, kā arī ES regulas noteikumiem par attiecināmajām izmaksām (sk. augstāk), vienlaikus auditori norāda, ka “iepirkuma procesa veikšanai KF finansēto projektu ietvaros trūkst vienotu detalizētu nosacījumu, kas apvienotu finanšu memorandā jeb EK lēmumā, ES regulās, kā arī LR

⁷³ Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums. Ziņojuma gala versija. Ernst&Young, 2006. gada 31. marts, 8.-12.lpp.

tiesību aktos noteiktās prasības iepirkuma procesa veikšanai, nepieciešamajām kontrolēm un šo darbību dokumentēšanai”.⁷⁴

3. risks Būtiski lēmumi par projekta īstenošanā izmantojamajām tehnoloģijām vai tehniskajiem normatīviem tiek pieņemti vienpersoniski (necaurskatāmi)

Vide

Starpniekinstitūcija sadarbībā ar atbalsta saņēmēju nodrošina darba uzdevuma un tehnisko specifikāciju izstrādi. Tos iekļauj konkursa nolikumā, bet konkursa nolikumu apstiprina iepirkuma komisija.⁷⁵ Iepirkumu dokumentācija, tai skaitā, tehniskās specifikācijas, tiek izstrādātas Vides ministrijai sadarbojoties ar atbalsta saņēmēju un izpildītāju, ievērojot konkrētas jomas ietvaros noteiktos tehniskos standartus (piemēram, būvniecības noteikumus) un saderību ar esošajām tehnoloģijām. Vides ministrija veic arī izstrādāto dokumentu pārbaudi. Procesa noslēgumā, visus iepirkumu dokumentus izskata un apstiprina Iepirkumu komisija, kurā ietilpst arī pieaicinātie eksperti. Līdz ar to attiecībā uz iepirkumu dokumentiem netiek pieņemti vienpersoniski lēmumi.

Ja iepirkuma priekšmets atbilst jomas ietvaros noteiktiem standartiem, tehniskās specifikācijas un darba uzdevumu veido atbilstoši standartiem (likuma “Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 13.¹pants). Līdz ar to izvēlētajām tehnoloģijām un normatīviem jāatbilst šiem standartiem. Tomēr pastāv gadījumi, kad tehniski nav iespējams panākt iepirkuma priekšmeta atbilstību standartiem, vai, piemērojot šā panta pirmajā daļā minētos standartus, pasūtītajam būtu jāiegādājas preces, kas nav savietojamas ar tā rīcībā esošajām precēm, kuras tas paredzējis lietot kopā ar iegādājamām precēm.

Transports

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 298 34. punktu starpniekinstitūcija organizē iepirkuma procesu KF projekta ietvaros, tostarp „nodrošina iepirkumu dokumentācijas izstrādi.”⁷⁶ Vienlaikus, atbilstoši šo noteikumu 13. punktam, pēc saskaņošanas ar vadošo iestādi SI var deleģēt atsevišķas šajos noteikumos minētās funkcijas ieviešanas iestādei, slēdzot līgumu par projekta īstenošanu.

Saskaņā ar starp SM kā SI un IEI – VAS „Latvijas Dzelzceļš” un VAS „Latvijas Valsts ceļi” noslēgtajiem sadarbības līgumiem⁷⁷ par KF projektu īstenošanu dzelzceļa un autoceļu nozarēs, iepirkuma dokumentācijas sagatavošana ir viena no funkcijām, ko SI deleģē IEI. Līguma ar VAS „LDz” 4. daļas „Iepirkuma organizēšana” 4.5. un turpmākie punkti paredz, ka „LDz” sagatavo un iesniedz izvērtēšanai un apstiprināšanai SI iepirkuma dokumentāciju, kas sagatavota atbilstoši LR normatīvajiem aktiem. LDz par pašu līdzekļiem pēc SI vadītāja pieprasījuma un vienlaicīgi ar iepirkuma dokumentācijas izstrādi nodrošina attiecīgā iepirkuma tirgus izpēti un iesniedz SI pārskatu par tās rezultātiem. Dokumentu izstrādei, saglabājot pilnu atbildību par sagatavotās dokumentācijas saturu un kvalitāti, IEI var iesaistīt (to nodot) konsultantus. IEI „izvērtē un ir

⁷⁴ Nepilnībā ir novērstas 2007. gada nogalē izveidotajā – atjaunotajā – procedūru kopumā.

⁷⁵ 2005.gada 10.jūnijā apstiprinātās Vides ministrijas Kohēzijas fonda Projektu vadības vadlīnijas 17.lpp.

⁷⁶ MK Noteikumu Nr. 298 34. punkta pirmais apakšpunkts.

⁷⁷ Sadarbības līgums par Kohēzijas fonda projektu īstenošanu dzelzceļa nozarē, noslēgts 2005. gada 9. jūnijā; Sadarbības līgums Kohēzijas fonda projektu īstenošanu autoceļu nozarē, noslēgts 2005. gada 14. jūnijā

atbildīga par izstrādāto projekta dokumentāciju kopumā – administratīvo, tehnisko un finanšu daļu [..].”

Līdzīgi noteikumi ietverti arī sadarbības līgumā (4. daļas 4.5 un turpmākie punkti) autoceļu nozarē, paredzot, ka LVC sagatavo un iesniedz SI projekta iepirkuma dokumentāciju, t.sk. iepirkuma līgumu, kas sagatavots atbilstoši spēkā esošajiem LR normatīvajiem aktiem. LVC pēc SI vadītāja pieprasījuma vienlaicīgi ar iepirkuma dokumentācijas izstrādi nodrošina attiecīgā iepirkuma tirgus izpēti un iesniedz SI pārskatu par izpētes rezultātiem. Identiski LDz, arī LVC dokumentu izstrādi var nodot konsultantiem, kontrolējot un saglabājot atbildību par izstrādāto dokumentu saturu.

Neviens no līgumiem nenosaka IEI atbildību par iepirkuma komisijas sastāvā deleģēto personu objektivitāti, vai IEI rīcību, sagatavojot iepirkuma dokumentāciju.⁷⁸ Abi sadarbības līgumi ietver īpašu atrunu par līguma puses rīcību interešu konflikta vai potenciāla interešu konflikta situācijā, nosakot, ka „IEI nekavējoties ziņo SI par jebkuru situāciju, kura rada vai var radīt interešu konfliktus projekta īstenošanas procesā un sniedz priekšlikumus to novēršanai”. Tomēr SI pārstāvji norādīja, ka līdz šim neviens šāds ziņojums nav ticis saņemts.

SI ietvaros izveidotās Risku vadības grupas identificēto risku dokumentācijas sagatavošanas posmā: „Iepirkuma dokumenti orientēti uz konkrētu pretendentu”, kā iespējamo risinājumu norādot nepieciešamību „nodrošināt iepirkuma procedūras neatkarīgu efektivitāti.” Tomēr, izvērtējot tiesiskajā regulējumā, SI procedūrās un deleģējuma līgumos ietverto regulējumu, nav iespējams gūt pārlicību, ka pastāvošie mehānismi ir pietiekami šī riska novēršanai un procedūras “neatkarīgas efektivitātes” nodrošināšanai. Vienlaikus jāatzīmē, ka šis arguments vērtējams kopskatā ar ziņojumā ietvertajiem empīriskajiem datiem. Kā norāda SI pārstāvji, ziņas par iepirkuma procedūru uzvarētājiem, kas norāda uz daudzveidīgu pretendentu un uzvarētāju loku SI organizētajos iepirkumos.

Procesa daļa - procedūras, kas saistītas ar iepirkuma dokumentācijas, it īpaši tehniskās dokumentācijas, izstrādi - nav caurskatāma. Vienlaikus jāatzīmē, ka iepirkuma dokumentācijas izstrādē vai kontrolē SI ietvaros nepastāv risks, ka būtiski lēmumi tiek pieņemti vienpersoniski. Visus lēmumus iepirkuma procesa ietvaros pieņem iepirkumu komisija.

4. risks - Nepietiekams laika posms piedāvājuma sagatavošanai

Vide

Šis risks saistās ar to, vai pretendentam ir pietiekams laiks sagatavot pieteikumu, atbilstoši iepirkumu komisijas dotajiem skaidrojumiem (atbildēm uz jautājumiem). Atbildot uz pretendentu jautājumiem, projektu ieviešanas departamenta lietvedis nodrošina ieinteresēto personu jautājumu reģistrāciju un nodod to attiecīgās Iepirkuma komisijas priekšsēdētājam.

Saņemot ieinteresēto personu jautājumus par konkursu, Iepirkuma komisijas priekšsēdētājs, pamatojoties uz MK noteikumu Nr.742 16. un 17. punktu, sasauca Iepirkuma komisijas sēdi, lai sagatavotu atbildes.

⁷⁸ Vienlaikus būtiski uzsvērt, ka pētījuma ietvaros PROVIDUS neaplūko kvalitātes kontroles mehānismus, kas SI uzraudzīti top IEI, un ir iespējams, ka kādā no dokumentiem ticis ietverts šādu situāciju detalizētāks regulējums.

Pēc Iepirkuma komisijas sēdes, bet ne vēlāk kā 3 darba dienu laikā pēc jautājumu saņemšanas dienas, Iepirkuma komisijas sekretārs rakstiski noformē atbildes uz iesniegtiem jautājumiem. Atbildes uz jautājumiem par konkursu noformē kā „Papildu informāciju”, ko pirms nosūtīšanas ieinteresētajām personām paraksta Iepirkuma komisijas priekšsēdētājs.

Iepirkuma komisijas sekretārs nosūta vēstules ar Papildu informāciju visiem konkursa nolikuma saņēmējiem pa faksu un pa pastu, kā arī pievieno vēstules kopiju pārējām konkursa nolikuma kopijām.

Pa faksu saņemtos apstiprinājumus no ieinteresētajām personām par Papildus informācijas saņemšanu Iepirkuma komisijas sekretārs ievieto attiecīgā konkursa reģistrā.

Ne vēlāk kā 6 darba dienas pirms piedāvājumu atvēršanas Iepirkumu komisija var rīkot ieinteresēto personu sanākumi un pēc ieinteresētās personas pieprasījuma nodrošina preču piegādes vietas, pakalpojumu sniegšanas vietas vai būvlaukuma apskati.

Projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta” Nr.2004/LV/16/C/PE/003 atklātajā konkursā „Tehniskais nodrošinājums ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām Liepājā” 2005.gada 19.decembrī un 2006.gada 5., 12., 13, 18, 23. un 25.janvārī tika organizētas Iepirkumu komisijas sēdes, kurā formulētas atbildes uz pretendentu jautājumiem. Ņemot vērā, ka piedāvājumu atvēršanas datums ir 2006.gada 1.februāris, secināms, ka no pēdējās sēdes līdz beigu termiņam bija atlikušas tikai sešas dienas.

Ņemot vērā konkursa izsludināšanas datumu un beigu termiņu, kā arī iepirkumu komisijas sniegto atbilžu laikus un pretendentu apliecinājumus par skaidrojuma saņemšanu, secināms, ka pretendentiem bija pietiekams laiks piedāvājumu sagatavošanai. Turklāt, pretendentiem minētie paskaidrojumi nosūtīti arī pa faksu.

Projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta” iepirkumos “Dūņu lauku rekonstrukcija notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā” iepirkumā “Uzlaboājumi priekšattīrīšanas blokā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā” pēdējā atbilde uz jautājumiem tika formulēta 2007.gada 15.jūnija sēdē. Ņemot vērā, ka piedāvājumu atvēršanas datums ir 2007.gada 20.jūnijs, secināms, ka no pēdējās sēdes līdz beigu termiņam bija atlikušas tikai piecas dienas.

Projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Ventspilī, 2.kārta” Nr.CCI2004/LV/16/C/PE/001 atklātajā konkursā „Aizbīdņu un hidrantu nomaiņa” pēdējā atbilde uz jautājumiem tika formulēta 2007.gada 25.maija sēdē. Ņemot vērā, ka piedāvājumu atvēršanas datums ir 2007.gada 29.maijs, secināms, ka no pēdējās sēdes līdz beigu termiņam bija atlikušas tikai četras dienas.

Atklātajā konkursā „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un būvniecība” pēdējā atbilde uz jautājumiem tika formulēta 2006.gada 26.aprīļa sēdē. Ņemot vērā, ka piedāvājumu atvēršanas datums ir 2006.gada 8.maijs, secināms, ka bija pietiekams laika posms pilnīgai piedāvājuma sagatavošanai. Ņemot vērā, ka konkurences palielināšanai ir mēģinājumi iepirkumu procesam piesaistīt starptautiskus uzņēmumus, tik īss laiks pēc atbilžu saņemšanas līdz iesniegšanas dienai varētu apgrūtināt to līdzdalību iepirkumos.

Transports

SM gadījumā, pamatā tiek piemērots princips, ka, ja, atbildot uz pretendentu jautājumiem, tiek sniegts būtisks informācijas apjoms, kas *de facto* būtiski ietekmē iepirkuma priekšmeta raksturojumu, tiek lemts par pieteikuma iesniegšanas termiņa pagarināšanu.

5. risks *Nepietiekama (neefektīva) informācijas aprīte un pieejamība par izsludināto konkursu*

Vide

Konkursa izsludināšanas kārtību nosaka gan ārējie normatīvie, gan Vides ministrijas iekšējie dokumenti (piemēram, Projektu vadības vadlīnijas). Trīs darba dienu laikā pēc sēdes, kurā iepirkuma komisija ir apstiprinājusi konkursa nolikumu, Iepirkuma komisijas sekretārs atbilstoši izvēlētai iepirkuma procedūrai un saskaņā ar konkursa nolikumu sagatavo paziņojumu par iepirkumu atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.235.

Atkarībā no izvēlētas iepirkuma procedūras – atklāts konkurss, slēgts konkurss vai sarunu procedūra (likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 22. pants), iepirkuma komisijas sekretārs Iepirkumu uzraudzības biroja mājas lapā izvēlas un aizpilda paziņojuma veidlapu par iepirkuma izsludināšanu, sagatavo pavadvēstuli paziņojumam par iepirkumu. Pavadvēstuli novīzē iepirkuma komisijas priekšsēdētājs un ID direktors. Paziņojumu par paredzamo iepirkumu pārbauda arī Projektu tehniskās vadības nodaļas projekta koordinators, Projektu administratīvas vadības nodaļas programmu koordinators, Investīciju departamenta Finanšu vadības nodaļa un Kvalitātes vadības nodaļa, aizpildot apstiprināto Pārbaudes lapu PL-47 „Paziņojums par iepirkumu”.

Paziņojums par paredzamo iepirkumu kopā ar pavadvēstuli tiek nosūtīts Iepirkumu uzraudzības birojam un laikraksta „Latvijas Vēstnesis” redakcijai. Nepieciešamības gadījumā iepirkuma komisijas sekretārs nosūta Iepirkumu uzraudzības birojam paziņojumu par iepirkumu elektroniski. Pēc paziņojuma par iepirkumu nosūtīšanas Iepirkumu komisijas sekretārs ievieto pavadvēstules vīzēto eksemplāru attiecīgā konkursa reģistrā. Turklāt visiem konkursa pretendentiem tiek izsniegts nolikums, par ko pretendentu pārstāvji parasta apliecinājumu.

Aplūkoto iepirkumu procedūru ietvaros Vides ministrija Iepirkuma uzraudzības birojam 2005.gada 30.novembrī nosūtīja vēstuli Nr.4.4-07/5079 „Paziņojums par iepirkuma procedūras uzsākšanu”, pievienojot sludinājuma formu. Projekta koordinators, Kvalitātes vadības nodaļas un Finanšu vadības nodaļas, kā arī Projekta administrators aizpilda Pārbaudes lapu par paziņojumu. Informāciju par iepirkuma konkursu tika izsludināta arī TED. Turklāt visiem konkursa pretendentiem tika izsniegts nolikums, par ko pretendentu pārstāvji parasta apliecinājumu. Šī procedūra attiecās iepirkumiem, kas veikti vairāku projektu ietvaros.⁷⁹

⁷⁹ Projekti:

Projekts “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta”

- ° atklāts konkurss „Tehniskais nodrošinājums ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām Liepājā”,
- ° atklāts konkurss „Būvdarbu līgumu realizācijas atbilstības pārbaude.

Projekts “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta”

- ° atklāts konkurss „Dūņu lauku rekonstrukcija un uzlabojumi priekšattīrīšanas blokā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā”.

Projekts: “Ūdenssaimniecības attīstība Ventspilī, 2.kārta”

Transports

Informācija par konkursu likumā “Par iepirkumu valsts un pašvaldību vajadzībām” noteiktā kārtībā izziņota IUB mājas lapā un TED. Saskaņā ar Procedūru „NOLIKUMS”, piedāvājumi tiek publicēti arī SM mājas lapā. Nav ziņu par papildu informatīvajiem pasākumiem par konkursa izsludināšanu. Gan piedāvājums, nolikums un tā grozījumi tiek izziņoti Procedūrā noteiktā kārtībā ar publikācijām – IUB, TED un Latvijas Vēstnesī, SM mājas lapā. Procedūra, līdzīgi VM, nosaka kārtību, kādā saskaņojams informācijas saturs, kā arī kompetences ciktāl tās attiecas uz praktisku informācijas izplatīšanu gan likumā noteiktajām, gan ministrijas identificētajām institūcijām.

SM ar iepirkuma procesa norisi saistīto risku izvērtējumā nepietiekama informācijas aprīte saistīta ar konkurences trūkumu. Meklējot risinājumus, ieteikts papildināt paziņojumus ar tulkojumiem svešvalodās (krievu valodu papildus latviešu un angļu valodai), kā arī paplašināt informācijas izplatīšanu, ietverot arī, piemēram, vēstniecības. Saskaņā ar SI amatpersonu sacīto, šis risinājums ir ticis īstenots.

6. risks - Nenotiek vai nav iespējama iepirkuma tehniskās dokumentācijas un ekonomiskā pamatojuma satura pārbaude pirms iepirkuma procedūras uzsākšanas.

Vide

Aplūkojot konkrētus iepirkumus, redzams, ka praksē iepirkuma tehniskās dokumentācijas satura pārbaudei netiek pieaicināts neatkarīgs eksperts par konkrētā iepirkuma jomu un ka iepriekš minētās darbības veic iepirkumu komisija. Vides ministrija saņem ieviešanas iestādes sagatavoto tehnisko dokumentāciju (darba uzdevumu un tehniskās specifikācijas (t.sk. tehnisko projektu)) un uz standarta iepirkuma dokumentācijas pamata sagatavo pilnu iepirkuma dokumentāciju, kuru iepirkumu komisija pārbauda, pielietojot pārbaudes lapas. Visbeidzot, lai arī saskaņā ar Vides ministrijas 2005.gada 19.oktobra rīkojumu Nr.334, iepirkumu procesā bez balsstiesībām pieaicina ekspertu, aplūkotajos gadījumos, eksperts nepiedalās komisijas sēdēs un komisija pati veic dokumentu izvērtēšanu.

Savukārt atklātajā konkursā „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un būvniecība” iepirkuma tehniskās dokumentācijas satura pārbaudei netiek pieaicināts neatkarīgs eksperts par konkrētā iepirkuma jomu. Divi eksperti tiek pieaicināti iepirkuma dokumentu un piedāvājumu vērtēšanā. Vienu no ekspertiem iesaka pašvaldības SIA “Ūdeka” ar 2006.gada 9.marta vēstuli Nr.12-18/214.

Ir paredzēti mehānismi, kā vērtētāju loku papildināt ar nozares ekspertiem. Tomēr aplūkoto iepirkumu ietvaros netiek piesaistīta neatkarīga ekspertīze iepirkuma tehniskās dokumentācijas novērtēšanai.

-
- ° atklāts konkurss „Aizbīdņu un hidrantu nomaiņa”,
 - ° atklāts konkurss „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un būvniecība”.

Transports

Procedūra NOLIKUMS paredz, ka iebildes par IEI sagatavotā nolikuma saturu iepirkuma komisijai pirms nolikuma apstiprināšanas var iesniegt ES finansēto projektu KN pārstāvis. Nolikumu izskata, labo un apstiprina iepirkuma komisija. Vienlaikus, iepirkumu komisijas galvenais uzdevums ir nodrošināt iepirkuma procedūras atbilstību normatīvajiem aktiem, savukārt iepirkuma dokumentācija nereti ir saistīta ar sarežģītām tehniskām niansēm, kuru pārbaude ne vienmēr var būt komisijas kompetences lokā.

Procedūra (IESNIEGŠANA UN VĒRTĒŠANA) paredz, ka iepirkumu komisija, vērtējot pretendentu pieteikumus, veic “tehnisko piedāvājumu atbilstības [konkursa nolikumam] pārbaudi”. Tomēr Procedūra sīkāk neaplūko, ko ietver šāda pārbaude. Vienlaikus noteikts, ka tehnisko piedāvājumu atbilstības pārbaudei iepirkumu komisija “var pieaicināt ekspertu”. Piedāvājumu tehniski – ekonomisko aspektu kontrolei trūkst vienotas pārbaudes struktūras un dokumentēšanas nosacījumu. SI norāda, ka vienotu prasību noteikšanu būtiski apgrūtina fakts, ka katram konkursam (iepirkuma priekšmetam) ir sava specifika.

Uz nepilnībām iepirkuma sagatavošanā, uzsverot, ka “SI izveidotās iepirkuma dokumentācijas pārbaudes pirms iepirkuma izsludināšanas nav pietiekamas, lai gūtu pārlicību par iepirkuma priekšmeta un plānoto izmaksu atbilstību finanšu memoranda, EK lēmuma un regulu prasībām, kā arī pretendentu kvalifikācijas prasību atbilstību iepirkuma priekšmeta izpildei”, norāda arī neatkarīgie auditori,⁸⁰ un iesaka “izveidot iepirkuma dokumentācijas pārbaudes mehānismus, kas ietvertu obligātos pārbaudes jautājumus katra iepirkuma gadījumā. [...] Pārbažu veikšanā iesaistīt ministrijas pastāvīgās struktūrvienības, paredzot atbildību par kvalitāti un rezultātu”

Aplūkotie iepirkumu procesi norāda uz aktīvu iepirkumu komisijas darbu, gan labojot, gan skaidrojot tehnisko specifikāciju un citu dokumentu saturu iespējamiem pretendentiem. Tā, redzams, ka atklātajā konkursā „TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1. projekts 5. daļa (E22 – A12 posms Jēkabpils - Varakļāni) būvdarbi” komisija veic iepirkuma tehniskās dokumentācijas pārbaudi. Komisija precizē vienību cenas, ņemot vērā CSP noteikto būvniecības izmaksu indeksu, kā arī nosaka, iepirkuma cenas noteikšanas kārtību. Atklātā konkursa „TEN autoceļu uzlabojumi, 1. projekts, 2. daļa (E67- A1 posms Ādaži - Gauja): būvdarbu uzraudzība”, 2005. gada 5. aprīlī komisija izdara grozījumus noteikumos, kas attiecas uz vērtēšanas kritērijiem, kuri nolikumā attiecināmi uz būvuzraugu palīgiem, grozījumi motivēti ar nepieciešamību precizēt kritērijus piedāvājuma vērtēšanai, kas atvieglotu saņemto pieteikumu vērtēšanu. Komisija nosaka, ka būvuzraugi netiks vērtēti.

Attiecībā uz konkursu „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: sliežu piegāde”, nolikumu un tehnisko specifikāciju izskata un apstiprina iepirkumu komisija.⁸¹ Komisijas protokolā norādīts, ka specifikācijas izskatīšanas pamatā ir tajā ietvertās informācijas salīdzināšana ar standartā noteiktajām prasībām un noteiktajiem uzrādāmajiem rādītājiem un lielumiem, komisija konstatē, ka tehniskajā specifikācijā nav norādīti visi nepieciešamie rādītāji atbilstoši standartam.⁸² Viens no pretendentiem, uzdodot jautājumu norādīja: “*The technical*

⁸⁰ Sk. Ernst & Young, Ibid., 11.lpp.

⁸¹ Protokols Nr. 10. 23. maijs

⁸² Kā norāda SM amatpersonas “Likums noteic, ka tehniskās specifikācijas un darba uzdevumu iepirkuma komisija veido atbilstoši standartiem. Ja kāda informācija trūkst piedāvājumā, tad piemērojami tāpat ir tie noteikumi, kas paredzēti standartā.”

specification for fastenings is prescriptive and is written in favour of a particular fastening sytem."⁸³ Pretendenta ieskatā prasības neatbilst projekta/objekta raksturam – “*not high attenuation*”⁸⁴. Tādejādi tās ierobežo konkurenci. Savukārt cits jautājums norāda, ka izgatavošanas materiāla prasības atbilst konkrētam produktam un tādejādi ierobežo konkurenci. Komisijas atbildē norādīts, ka reaģējot uz jautājumu konkursa nolikumā tiks izdarīti grozījumi.

Secinājumu par korupcijas riska iespējamību attiecībā uz iepirkuma procedūras (dokumentācijas) sagatavošanu uzsvērusi arī SM Risku vadības grupa, izvērtējot iepirkuma procedūras riskus, tā norāda uz diviem, kuri ir būtiski arī izvērtējot korupcijas risku. Pirmkārt - izpētē (dokumentācijas sagatavošanas laikā) netiek paredzēti visi darbi, kas līdz ar to sadārdzina projektu izmaksas. Kā risinājumu SM nosaka nepieciešamību „piesaistīt neatkarīgu ekspertu, kas izvērtē tehniski ekonomisko pamatojumu.” Otrkārt - neprecīzas vienības cenu prognozes. Norādot uz nepieciešamību izvērtēt cenu izmaiņas pirms iepirkuma procedūras uzsākšanas un iesakot risinājumu – neatkarīgi pētījumi pirms darba [iepirkuma procedūras] uzsākšanas.⁸⁵

Iepirkuma ekonomisko pamatojumu un tehniskās dokumentācijas pārbaudi pirms sagatavošanas gaitā veic iepirkumu komisija. Neatkarīgu ekspertu pieaicināšana nav parasta prakse.

7. risks - Nenotiek iepirkuma dokumentācijas kontrole, nodrošinoties pret vispārīgiem vai neprecīziem formulējumiem

Vide

Sagatavoto konkursa nolikumu Iepirkuma komisija saskaņo ar Vides ministrijas Projektu ieviešanas departamentu, Tehniskās vadības nodaļu, Administratīvās vadības nodaļu, Investīciju departamenta, Finanšu vadības nodaļu un Kvalitātes vadības nodaļu. Tiek izmantotas noteiktas formas pārbaudes lapas, kurās ietverti kritēriji, kas raksturo, piemēram, nolikumā ietvertos noteikumus, tehnisko specifikāciju, līguma projektu, pieteikuma formu, kā arī izdevuma tāmi. Tiek vērtēts arī tas, vai ir izpildīti iepirkumu nolikumā norādītie nosacījumi. Nepieciešamības gadījumā komisija lemj par iepirkuma dokumentācijas grozīšanu, nodrošinoties pret vispārīgiem vai neprecīziem formulējumiem un tādejādi novēršot šī riska iespējamību.

Skatot iepirkuma dokumentāciju projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta” atklātajā iepirkumu konkursā „Tehniskais nodrošinājums ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām Liepājā”, redzams, ka ir notikusi iepirkuma dokumentācijas kontrole. 2005.gada 2.novembra sēdē pati Iepirkuma komisija uzsāk konkursa nolikuma dokumentācijas izvērtēšanu. Tiek precizēti, papildināti, aizstāti, dzēsti, pārveidoti konkursa dokumentācijas punkti. Protokolā tiek norādīts, kas tiek mainīti nolikuma noteikumi, tomēr netiek norādīta šo izmaiņu argumentācija. Tajā pašā projektā 2005.gada 10.novembra sēdē komisija turpina skatīt konkursa dokumentāciju, papildinot to. Komisijas sekretārs saskaņo nolikuma redakciju ar Finanšu vadības nodaļu un Projektu ieviešanas departamenta juristu. Pēc saskaņošanas 2005.gada 25.novembrī sasauca sēdi un komisijas locekļi vēlreiz izskatīja iepirkumu dokumentus. Ņemot vērā, ka komisijas locekļiem nav iebildumu, komisija apstiprina konkursa nolikumu un nolemj uzsākt iepirkuma procedūras veikšanu (protokols Nr.3).

⁸³ Elastīgo stiprinājumu tehniskā specifikācija faktiski norāda uz vienu konkrētu stiprinājuma veidu. Tādejādi tiek ierobežota brīva konkurence.

⁸⁴ Tehnisks termins, kas raksturo sliežu materiāla mehāniskās īpašības.

⁸⁵ 2004./2005. gada periodā šī riska iespējamība novērtēta kā “paaugstināta”

Pārējos aplūkotojos iepirkumu procesos dokumenti satur atsauci uz izmaiņu faktu, tomēr nesniedz pietiekamu, pat minimālu, informāciju par izdarīto izmaiņu sasturu vai, cita starpā, diskusiju būtību. Atklātā konkursa „Būvdarbu līgumu realizācijas atbilstības pārbaude projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta” 2006.gada 6.jūlija sēdē Iepirkuma komisija uzsāk konkursa nolikuma dokumentācijas izvērtēšanu. Protokolā tiek norādīts tikai tas, ka konkursa nolikumu attiecīgie punkti jāizsaka redakcijā, kura nodrošinātu iepirkuma procedūras atbilstību normatīvo aktu prasībām un ļautu nodrošināt veiksmīgu iepirkuma veikšanu un projekta mērķu sasniegšanu. Protokols kopsummā sastāv no vienas lapaspuses. No protokola neizriet, kādi lēmumi pieņemti. Konkursa nolikums tiek apstiprināts 2006.gada 12.jūlija sēdē (protokols Nr.2). Līdzīgi arī projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta” atklātajā konkursā par būvniecības darbu veikšanu saskaņā ar tehniskajām specifikācijām un pirmsprojektu, iepirkumā “Dūņu lauku rekonstrukcija notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā” un “Uzlabojumi priekšattīrīšanas blokā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā” un projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Ventspilī, 2.kārta” atklātajā konkursā „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un būvniecība” komisijas nolēmj mainīt nolikuma noteikumus, nenorādot pamatojumu, kā arī vienlaicīgi nolēmj apstiprināt nolikumu.

Tādejādi, apkopojot augstāk minēto, risks novērtējams kā iespējams. Dokumentācijas kontrole notiek un to īsteno iepirkumu komisija un pieaicinātais eksperts, tomēr iepirkuma procedūras norisi atspoguļojošajos dokumentos netiek ietvertas pietiekamas ziņas par kontroles gaitu. No aplūkotajiem gadījumiem nav iespējams iegūt informāciju par to, kādos gadījumos (ar kādu motivāciju) iepirkumu komisijas darbā tiek iesaistīti neatkarīgi eksperti.

Transports

Norādot uz riskiem, kas saistīti ar neprecīziem formulējumiem, tostarp pretendentu vērtēšanas kritērijiem, iepirkuma procedūrās, šādu risku identificējusi SM Risku vadības grupa. Lai novērstu šo risku, ieteikts izstrādāt paraugnolikumu, t.sk. iepirkuma līguma projektu darbu, piegāžu un pakalpojumu vajadzībām, kā arī piesaistīt ekspertus IEI sagatavotā nolikuma izvērtēšanas. Raugoties uz specifisku iepirkumu norisi, ir redzams, ka IEI sagatavotā dokumentācija visnotaļ bieži sastopas ar pretendentu kritiku par sagatavoto iepirkuma dokumentāciju, lai arī fakts, ka pretendenti izsaka kritiku par SI apstiprināto dokumentu, nav tieši saistāms ar sagatavotās dokumentācijas kvalitāti, uzmanība jāpievērš gadījumiem, kad saņemtie komentāri prasa būtiskus (nereti arī šauri specifiskus un tehniskus) uzlabojumus. Vienlaikus jāatzīmē, ka, salīdzinot ar VM, SM iepirkumu komisiju sēdes tikušas detalizēti dokumentētas. Tostarp protokolos ietverta detalizēta informācijas par sēdes gaitā notikušajām diskusijām, kuras ir pamatā vēlāk veiktajiem grozījumiem konkrēta iepirkuma dokumentos.

Atklātā konkursā „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: konsultantu pakalpojumi” Iepirkumu komisija pārbauda sagatavoto nolikumu un lemj par tajā nepieciešamajām izmaiņām - par nepieciešamību lūgt LDz (pasūtītāju) papildināt nolikumu, sagatavojot/ precizējot konsultanta darba uzdevumu un kritērijus ekspertu iesniegto piedāvājumu vērtēšanai. Komisija diskutē par prasībām pretendentu atlasei, pieļaujamo darba apjomu, kuru pretendents drīkst nodot apakšuzņēmējiem. Tiek definētas atsevišķas prasības projekta vadošajam un tehniskajam personālam. Komisija diskutē par iespējamiem piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem. Iepirkumu komisija pārbauda nolikumu un lemj par nepieciešamajām izmaiņām. Nolikumu izskata un Procedūrās noteiktā kārtībā apstiprina komisijas vadītājs.

Arī atklātā konkursā „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: gulšņu ar elastīgiem sliežu stiprinājumiem piegāde” iepirkumu komisija skata nolikumu Procedūrā noteiktajā kārtībā, tomēr, no pretendentu iesniegtajiem jautājumiem izriet, ka šajā gadījumā tās darbs nav nodrošinājis to, ka nolikumā tiek iekļauts arī tāds tehniskais risinājums, kurš atbilst ne tikai jau esošajam standartam Latvijā, bet arī citiem savietojamajiem tehniskajiem risinājumiem, ciktāl tas attiecas uz gulšņa augstumu zem sliežu pēdas. Grozījumus rosinājis arī LDz (pasūtītāja) pārstāvis, neatkarīgi no pretendentu jautājumiem, informējot, ka ir nepieciešams precizēt tehnisko specifikāciju – prasības sliežu paliktņu materiāla tehniskajiem rādītājiem. Priekšlikumus izmaiņām tehniskajā specifikācijā gatavo LDz tehniskie speciālisti.

Atklātajā konkursā „TEN autoceļu uzlabojumi, 1. projekts, 2. daļa (E67- A1 posms Ādaži - Gauja): būvdarbu uzraudzība” komisija aplūko un maina līguma parakstīšanas datumu, apgrozījuma daļu, kas pierāda pretendenta kompetenci, nodrošinājuma summu, apstiprina pielikumā piedāvāto darba uzdevumu, kā arī saīsina darbu izpildes laiku no 25 uz 12 mēnešiem. Saskaņā ar komisijas protokolos ietvertu argumentāciju⁸⁶, pamatojoties uz mazo potenciālo pretendentu interesi par konkursu, komisija (2006. gada 1. aprīlī) izdara grozījumus, kas pamatoti ar konkurences veicināšanas apsvērumiem. Tiek svītrotā nepieciešamība komercsabiedrību grupai pirms pieteikšanās konkursā veidot pilnsabiedrību, kā arī palielināta apakšuzņēmējiem nododamās uzraudzības daļu.

Dokumentācijas kontrole tiek īstenota iepirkumu komisijā un tās norise tiek labi dokumentēta iepirkumu komisijas darba protokolos. Lai gan arī SM veikts risku izvērtējums norāda uz nepieciešamību pievērst pastiprinātu uzmanību dokumentācijas kvalitātei un izvērtēt iespējas piesaistīt dokumentu sagatavošanas procesā nozares ekspertus, aplūkotās iepirkumu procedūras nesniedz ieskatu par to vai un kādā veidā minētais tiek īstenots.

8. risks Iepirkuma procedūrā ir būtiski posmi, kas nav pietiekami dokumentēti

Vide

Kopumā vērtējot, sākot no iepirkuma komisijas izveides brīža līdz gala lēmuma pieņemšanas brīdim visi iepirkuma posmi ir dokumentēti, iepirkuma procedūra ir pārskatāma un saprotama, iepirkuma procesu fiksējošie dokumenti ir izsmeljoši un detalizēti raksturo dažādu posmu norisi. Pretendentiem izvirzītās prasības skaidri ietvertas konkursa nolikumā un tam pievienotajos dokumentos. Iepirkumu komisijai iesniegtie pretendentu jautājumi un komisijas sniegtās atbildes ietvertas protokolos. Atbildes pamatotas ar iepriekš sagatavotiem iepirkuma dokumentiem, tajos esošām kļūdām, kā arī normatīvajiem aktiem. Komisijai iesniegtie pretendentu jautājumi un komisijas sniegtās atbildes ietvertas protokolu pielikumos. Komisija, sagatavojot atbildes pievērs pastiprinātu uzmanību pretendentu kļūdām vai nepamanītajam iepirkuma nolikumā vai tam pievienotajām tehniskajās specifikācijās. Skaidrojumi nosūtīti visiem pretendentiem, saskaņā ar likumā noteikto prasību, ievērojot vienlīdzības principu.

Vienlaikus, atšķirībā no citām iepirkumu procedūrām, iepirkumu komisijas protokolos netiek detalizēti atspoguļotas komisijas lēmumu argumentācija. Protokoli atspoguļo tikai komisijas

⁸⁶ SM pārstāvji norāda, ka šāda rīcība varētu tikt saistīta ne tikai ar konkurences apsvērumiem, bet arī ar faktu, ka spēkā stājas “Publisko iepirkumu likums”

paveikto. Vadošās institūcijas audita ziņojumā norādīts, ka uz 2006.gada 3.aprīli Vides ministrijā nebija izstrādātas vienotas prasības ekspertu atzinumu sagatavošanai. Noslēguma protokolam pievienotie atzinumi no dažādiem ekspertiem atšķiras pēc formas un satura, kas traucē trešajai personai pārlicināties par pretendentu piedāvājumu novērtēšanas norisi un izsekot eksperta secinājumu atbilstībai.⁸⁷

Risks vērtējams, ka daļēji iespējams.

Transports

Iepirkuma procedūra ir pietiekami dokumentēta (komisijas sēdes). Dokumenti nodrošina pietiekamu pārskatu par procesa norisi.

Šis risks nav konstatēts

9. risks - Grozījumi konkursa nolikumā ir motivēti un pamatoti

Vide

Grozījumi iepirkuma konkursa nolikumā tiek atspoguļoti iepirkumu komisijas protokolos. Tomēr aplūkotie protokoli satur tikai ziņas par grozījumu saturu, bet neietver veikto grozījumu argumentāciju, kā arī nesatur atsauci uz dokumentiem, kuros šis pamatojums ir izklāstīts.

Konkrētā argumentācija parādās pretendentiem adresētajās vēstulēs, ar kurām tie tiek informēti par veiktajiem grozījumiem, tomēr šim pamatojumam būtu jāparādās arī vai nu protokolos, vai arī protokolos būtu jābūt atsaucei uz šīm vēstulēm.

Konstatēta šī riska klātbūtne.

Transports

Konkrētu, šī ziņojuma sagatavošanas gaitā aplūkotu iepirkumu dokumentācija liecina, ka grozījumu būtība tiek sīki analizēta komisijas sēdēs, diskusijas parasti tiek atspoguļotas sēžu protokolos:

Atklātajā konkursā „TEN autoceļu uzlabojumi, 1. projekts, 2. daļa (E67- A1 posms Ādaži - Gauja): būvdarbu uzraudzība” Komisija lēmusi par diviem grozījumiem konkursa nolikumā, grozot nepieciešamību pretendentiem – komersantu grupai – dibināt pilnsabiedrību pirms pieteikuma iesniegšanas. Grozīts tas darbu apjoms, kuru uzņēmējs, ar kuru tiek noslēgts līgums, var nodot apakšuzņēmējam. Saskaņā ar grozījumiem, apjoms mainīts no 35% uz 50%. Grozījumu motivācija – konkurences veicināšana.

Atklātajā konkursā „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: sliežu piegāde” nolikums tiek grozīts pēc iepirkuma izsludināšanas, pamatojoties uz vienu no iespējamo pretendentu jautājumiem un bažām par nepamatotu konkurences ierobežojumu, tiek izdarīti

⁸⁷ Finanšu ministrijas Iekšējā audita departamenta 2006.gada 7.jūlija ziņojums “ Par Kohēzijas fonda finansēto projektu iepirkumu procesu uzraudzības, līgumu slēgšanas un ziņošanas sistēmas auditu Vides ministrijā” Nr.15-4-01/658 10.punkts.

grozījumu par sliežu garumu, pieļaujot alternatīvu nolikumam jau paredzētajā, proti, 25 un 50 m. Atklātajā konkursā „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: konsultantu pakalpojumi” komisija izdara grozījumus IEI sagatavotajā konkursa nolikumā. Motivācija un diskusiju būtība ir atspoguļota komisijas sēžu protokolos. Komisijas diskusija saturs tiek atspoguļots protokolā detalizēti tad, ja diskusija izšķir būtisku jautājumu. Komisija negroza nolikumu attiecībā uz iepirkuma tehniskiem aspektiem. Iepirkumu komisija izdara grozījumus konkursa nolikumā. Argumentācija ir atspoguļota konkursa nolikumā. Savukārt atklātajā konkursā „TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1. projekts 5. daļa (E22 – A12 posms Jēkabpils - Varakļāni) būvdarbi” konkursa nolikums tiek grozīts, pamatojoties uz IUB skaidrojumu par atlaidēm, kas saskaņā ar komisijas lēmumu un tam sekojošiem grozījumiem tiktu piešķirtas pretendētājam, kurš piesakās uz abu līģumu, A un B, īstenošanu. Saskaņā ar IUB skaidrojumu, ja konkursā paredzēta iespēja iesniegt piedāvājumus par abām iepirkuma daļām, tad nav pieļaujams, ka par tādu piedāvājumu, kas aptver abas daļas, tiek pieļautas atlaides, jo šāda prakse nenodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem. Tiek pieņemts lēmums izslēgt normu par iespēju piedāvāt cenu atlaides.⁸⁸

Šis risks nav konstatēts

10. risks Iepirkumu komisijas gala lēmums nav pienācīgi motivēts

Vide

Lēmumi un argumenti tiek apkopoti iepirkumu komisijas noslēguma protokolā. Tajā tiek norādīta argumentācija gan attiecībā uz lēmumiem par iepirkuma līģumu slēgšanu, gan arī uz noraidītajiem piedāvājumiem. Turklāt katram pretendētājam tiek nosūtīta vēstule par konkursa rezultātiem, tādējādi gan nodrošinot iespēju iepazīties ar komisijas lēmumu un tā argumentāciju, gan radot iespēju komisijas lēmumu argumentēti apstrīdēt IUB.

Projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta” atklātā konkursā „Tehniskais nodrošinājums ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām Liepājā” lēmumi un argumenti tiek apkopoti Iepirkumu komisijas noslēguma protokolā (2006.gada 15.februāra protokols). Tajā tiek norādīta skaidra argumentācija gan attiecībā uz lēmumiem par iepirkuma līģumu slēgšanu, gan arī uz noraidītajiem piedāvājumiem. Piemēram, attiecībā uz SIA “Induteks LV”, SIA “Sanistal” un UAB “Biluks” tiek norādīts, ka to piedāvājuma cena lotei Nr.6 nebija zemākā. Tas pats attiecas uz SIA “Belss”, kurai nebija zemākā piedāvājuma cena attiecībā uz lotei Nr.8. Savukārt attiecībā uz UAB “Hidora” un SIA “JS&J.Ūdensmeistars” tiek norādīti konkrēti konkursa nolikuma punkti, kurus pretendenti nav izpildījuši, atklājot sīkāk konkrēto nepilnību. Līdz ar to secināms, ka gala lēmums tiek pienācīgi motivēts. Turklāt Iepirkumu komisijas darba noslēguma protokolu pārbauda ar pārbaudes lapām.⁸⁹

Arī atklātajā konkursā „Būvdarbu līģumu realizācijas atbilstības pārbaude projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta”” lēmumi un argumenti tiek apkopoti iepirkumu komisijas noslēguma protokolā (2006.gada 22.decembra protokols). Tajā tiek norādīta skaidra argumentācija gan attiecībā uz lēmumiem par iepirkuma līģumu slēgšanu, gan arī uz noraidītajiem piedāvājumiem. Konkrētajā gadījumā kā izšķirošais pamatojums slēgt iepirkuma līģumu ar valsts SIA “Vides projekti” tiek norādīts rezultāts, kas tiek izskaitļots ar formulas palīdzību.

⁸⁸ Protokols Nr. 3, 19. jūnijs

⁸⁹ SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojuma gala versijas “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums” 9.lpp.

Atklātajā konkursā „Dūņu lauku rekonstrukcija un uzlabojumi priekšattīrīšanas blokā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā” 2007. gada 20.jūnija protokolā Nr.4 un 28.jūnija protokolā Nr.5 minētie lēmumi un argumenti tiek apkopoti Iepirkumu komisijas noslēguma protokolā (2007.gada 29.jūnija protokols). Tajā tiek norādīta skaidra argumentācija gan attiecībā uz lēmumiem par iepirkuma līgumu slēgšanu, gan arī uz noraidītajiem piedāvājumiem. Konkrētajā gadījumā kā izšķirošais pamatojums slēgt iepirkuma līgumu ar valsts SIA “Ceļu, tiltu būvnieks” tiek norādīts, ka tā piedāvājums bija ar viszemāko cenu. Visus pārējos vērtēšanas kritērijus pretendenti izpildīja vienlīdz labi.

Projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Ventspilī, 2.kārta” atklātajā konkursā „Aizbīdņu un hidrantu nomaiņa” 2007. gada 29.maija protokolā Nr.4 un 4.jūnija protokolā Nr.5 minētie lēmumi un argumenti apkopoti 2007.gada 8.jūnija Iepirkuma procedūras ziņojumā. Tajā tiek norādīta skaidra argumentācija gan attiecībā uz lēmumiem par iepirkuma līgumu slēgšanu, gan arī uz noraidītajiem piedāvājumiem. Konkrētajā gadījumā tiek norādīts, ka SIA “Vinbūvserviss” neatbilda nolikumā noteiktajām pretendentu kvalifikācijas prasībām (darbības iepriekšējos trīs gadu laikā ir 378 00 EUR, bet nolikums prasa 400 000 EUR) un turklāt SIA “Lokširs” piedāvājums ir ar viszemāko cenu, līdz ar to ar SIA “Lokširs” nolemts slēgt iepirkuma līgumu par piedāvājuma cenu EUR (bez PVN) 347 458,08.

Atklātā konkursa „Ūdensvada un kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un būvniecība” protokolā Nr.14 un protokolā Nr.15 minētie lēmumi un argumenti apkopoti 2006.gada 23.maija Iepirkuma noslēguma protokolā. Tajā tiek norādīta skaidra argumentācija gan attiecībā uz lēmumiem par iepirkuma līgumu slēgšanu, gan arī uz noraidītajiem piedāvājumiem. Konkrētajā gadījumā tiek norādīts, ka SIA Ventspilī “T-VITA” un AS “VENCEB” piedāvājumi attiecīgi daļai Nr.5 un Nr.1., 2., 3., 4., 5. nav viszemāko cenu, līdz ar to tie ir noraidāmi. Savukārt UAB “KRS” piedāvājumi ir noraidāmi, jo tas nav ņēmis vērā nolikuma 5.pielikuma apjomu tabulu grozījumus un ir sagatavojis piedāvājumu, izmantojot nekorrigētās apjomu tabulas.

Šis risks nav konstatēts.

Transports

Līdzīgi kā vides jomā, arī transporta sektorā iepirkumu gala lēmumi ir pienācīgi dokumentēti un argumentācija noraidītajiem projektiem izsmeljoša.

Šis risks nav konstatēts.

Vērtēšanas kritēriji

11. risks - Neprecīzi (vispārīgi) vērtēšanas kritēriji

Vide

Vērtēšanas kritēriji ir definēti precīzi. Visi kritēriji tehniskā piedāvājuma vērtēšanai ir ietverti tabulā, kas pievienota konkursa nolikumam. Piedāvājumu vērtēšanas laikā katrs komisijas loceklis

aizpilda un paraksta piedāvājumu vērtēšanas tabulas, kurā novērtē katru piedāvājumu atsevišķi. Izmanto vērtēšanas skalu: jā/nē. Savukārt atklātajā konkursā „Būvdarbu līgumu realizācijas atbilstības pārbaude projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta”” nolikumā minētā vidējā galīgā vērtējuma formula precīzi norādīta un paskaidrota.

Šis risks nav konstatēts.

Transports

Šo kritēriju vislabāk aplūkot, raugoties uz konkrētām iepirkumu lietām un komisijas diskusijām par konkursa nolikumu, kā arī analizējot pretendentu uzdoto jautājumu būtību.

Atklātajā konkursā „TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1. projekts 5. daļa (E22 – A12 posms Jēkabpils - Varakļāni) būvdarbi” pieteikumam izvirzītās formālās prasības un pretendenta atbilstības kritēriji ir definēti precīzi. Visi kritēriji ir obligāti. Novērtēšana var tikt īstenota, pamatojoties uz pretendenta iesniegto dokumentu esamību/ neesamību, kā arī to saturu. Jautājumos, kuros nepieciešams konstatēt faktu, komisija pieņem lēmumu, balsojot. Piemēram, konkrētā iepirkuma gaitā, izlemjot vai pretendenta viena veida darbu kopapjoms atbilst nolikumā noteiktajam. Kā liecina protokols, komisija lemj, ka pretendenta apakšuzņēmējs un pretendents ir saistītās personas nodokļu likumdošanas izpratnē, tādejādi to kopīgu veikto darbu apjoms kvalificē tos dalībai atklātā konkursā.⁹⁰ Saņemts viens jautājums par ietvertajiem (par būvdarbu vadītāja palīga kvalifikācijas un pieredzes prasībām – vai nolikumā ietvertās prasības attiecas arī uz būvdarbu vadītājiem?). Visi kritēriji tehniskā piedāvājuma vērtēšanai ir ietverti tabulā, kas pievienota konkursa nolikumam. Tie aptver darba organizāciju, kvalifikāciju, tehnikas un būvmateriālu pieejamību, Satiksmes organizācijas specifikācija darbu laikā, kvalitātes nodrošināšanas sistēmas atbilstību Specifikācijā noteikto prasību izpildei, darbu veikšanas grafika atbilstību Specifikācijai, naudas plūsmu atbilstību līgumā (projektā) noteiktajām prasībām.

Atklātajā konkursā „TEN autoceļu uzlabojumi, 1. projekts, 2. daļa (E67- A1 posms Ādaži - Gauja): būvdarbu uzraudzība” pretendentam izvirzītie kvalifikācijas kritēriji aptver vispārīgas prasības (kas saglabājas nemainīgas viesiem iepirkuma procesiem):

- komersanta maksātspēju,
- nodokļu parādus,
- nozarē saistošo normatīvu pārkāpumu,
- kas noteiktas ar likumu un kuru pārkāpums atzīts likumā noteiktā kārtībā,
- notiesājošs spriedums nodarījumā, kas saistīts ar līdzdalību noziedzīgā organizācijā, korupcijā, krāpniecību finanšu jomā, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.
- Komersanta reģistrācija likumā noteiktā kārtībā

Specifiskās prasības:

- pēdējo trīs gadu laikā, vai vēlāk, ja komersants dibināts vēlāk, vidējais finanšu apgrozījums autoceļu būvuzraudzībā vai projektēšanā pārsniedz 100% no piedāvātās līguma cenas. To apliecina izpildīto līgumu cenas bez PVN.
- Likumā noteiktā kārtībā nav apliecināts, ka uzņēmējs izmaksājis darba algas, nenomaksājot likumā noteikto nodokļu summu, trīs gadu laikā no piedāvājuma atvēršanas dienas.

Tehniskais un finanšu piedāvājums veido līdzvērtīgas kopējā vērtējuma īpatsvara daļas.

⁹⁰ Protokols Nr. 9, 27. jūlijs

Tā pat kā citos konkursos, atklātajā konkursā „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: sliežu piegāde” vērtēšanas kritēriji ir ietverti nolikumā. (formālie, pretendenta atbilstības, tehniskie kritēriji). Pretendenta atbilstības kritēriji visumā sasaucas ar tiem, kuri aplūkoti iepriekš – iepirkumos autoceļu nozarē. Nolikums precizē arī piedāvājuma tehnisko parametru novērtēšanas kritērijus:

- atbilstība tehniskās specifikācijas prasībām
- Ražotāja kvalitātes vadības sistēma atbilst nolikuma prasībām
- Garantijas noteikumi un laiks atbilst nolikuma prasībām

Piegādes noteikumi atbilst nolikuma prasībām

Atklātajā konkursā „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: konsultantu pakalpojumi” formālie un pretendenta atbilstības kritēriji pamatā nemainās (sk. augstāk), mainās specifiskie kritēriji - konsultantam tiek prasīta pieredze vismaz vienā līdzīga rakstura un sarežģītības rakstura projektā pēdējo trīs gadu laikā. Tehniskās (kompetences un kvalifikācijas kritēriju vērtēšanas tabulas) ir ietvertas iepirkumu dokumentācijā un paredz, ka:

Organizāciju un metodoloģiju izvērtē pēc šādiem kritērijiem:

1. Tehniskā pieeja un metodoloģija
2. Darba plāns
3. Organizācija un personāls

Eksperti tiek vērtēti, aplūkojot:

1. Kvalifikācija un prasmes
2. Vispārējā profesionālā pieredze
3. Specifiskā (iepirkuma būtībai nepieciešamā) profesionālā pieredze

Organizācijas vērtējums veido 35%, bet ekspertu vērtējums 65% no kopējā vērtējuma. Individuālas vērtējuma tabulas ir pievienotas sēdes protokolam un norāda uz atšķirīgiem vērtējumiem. Tehniskā piedāvājuma īpatsvars kopējā vērtēšanas sistēmā – 60%, bet pārējos 40% veido formālo un pretendenta atbilstības kritēriju vērtējums.

Šis risks nav konstatēts.

12. risks - Vērtēšanas kritēriji nav zināmi iepriekš vai tiek mainīti iepirkuma gaitā tādā veidā, kas ierobežo konkurenci/vienlīdzību

Vide

Vērtēšanas kritēriji ir noteikti iepirkuma konkursa nolikumā. Pretendenti ar tiem var iepazīties, saņemot nolikumu. Nepieciešamības gadījumā iepirkuma komisijas priekšsēdētājs sasauc komisijas sēdi, lai sagatavotu nepieciešamos grozījumus konkursa nolikumā. Iepirkuma komisijas sekretārs sagatavo paziņojumu par iepirkumu, norādot veiktos grozījumus konkursa nolikumā un piedāvājumu iesniegšanas termiņu saskaņā ar likuma „Par iepirkumiem valsts un pašvaldību vajadzībām” 24.panta 4.punktu. Iepirkumu komisijas sekretārs sagatavo pavadvēstuli paziņojumam par grozījumiem konkursa nolikumā. Pavadvēstuli vīzē iepirkuma komisijas priekšsēdētājs un Investīciju departamenta direktors.

Paziņojumu par grozījumiem konkursa nolikumā pārbauda Projektu tehniskās vadības nodaļas projekta koordinators, Projektu administratīvās vadības nodaļas programmu koordinators, Finanšu vadības nodaļa un Kvalitātes vadības nodaļa, aizpildot apstiprināto Pārbaudes lapu – PL-50 „Grozījumi/ papildinājumi iepirkuma dokumentācijai”. Pārbaudīto Paziņojumu Iepirkuma komisijas sekretārs kopā ar pavadvēstuli nosūta Iepirkumu uzraudzības birojam un laikraksta „Latvijas Vēstnesis” redakcijai (skat. sadaļu „Paziņojums par iepirkumu”) saskaņā ar likuma „Par iepirkumiem valsts un pašvaldību vajadzībām” 25.panta 6.punktu.

Iepirkuma komisijas sekretārs sagatavo vēstuli par grozījumiem konkursa nolikumā, kuru paraksta Iepirkuma komisijas priekšsēdētājs. Pēc vēstules parakstīšanas, Iepirkuma komisijas sekretārs nosūta parakstīto vēstuli visām ieinteresētajām personām pa faksu un pa pastu, ka arī pievieno vēstules kopiju par grozījumiem konkursa nolikumā neizsniegto konkursa nolikuma kopijām saskaņā ar likuma „Par iepirkumiem valsts un pašvaldību vajadzībām” 24.panta 4.punktu.

Projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta” atklātajā konkursā „Tehniskais nodrošinājums ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām Liepājā” nolikuma I nodaļas 5.apakšnodaļa nosaka piedāvājuma atvēršanas, vērtēšanas un izvēles kritērijus, kā arī 2006.gada 15.februāra iepirkumu komisijas noslēguma protokolā. 2005.gada 2.novembra sēdē notika konkrēta noteikuma izmaiņa, kas attiecas uz vērtēšanas kritēriju. **Tomēr, tāpat kā citi grozījumi nolikumā, tie protokolā netiek argumentēti.** Līdz ar to trešajām personām, iepazīstoties ar konkrēto protokolu, nav skaidrības par motīviem kāpēc veiktas konkrētās izmaiņas. Pārējā procedūra tika veikta atbilstoši noteiktajai procedūrai.

Šis risks nav konstatēts.

Transports

Vērtēšanas kritēriji vienmēr ir zināmi iepriekš un ietverti konkursa nolikumā.

Atklātajā konkursā „TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1. projekts 5. daļa (E22 – A12 posms Jēkabpils - Varakļāni) būvdarbi pretendentu vērtēšanas kritēriji ir iekļauti nolikumā. Kritēriji netiek mainīti iepirkuma procedūras gaitā. Vērtēšanas kritēriju tabula ir atklāta konkursa nolikuma pielikums. Nolikuma pielikumā ir arī tehnisko piedāvājumu vērtēšanas tabula.

Pretendentam izvirzītie kvalifikācijas kritēriji aptver vispārīgas prasības (kas saglabājas nemainīgas viesim iepirkuma procesiem):

- komersanta maksātspēju,
- nodokļu parādus,
- nozarē saistošo normatīvu pārkāpumu,
- kas noteiktas ar likumu un kuru pārkāpums atzīts likumā noteiktā kārtībā,
- notiesājošs spriedums nodarījumā, kas saistīts ar līdzdalību noziedzīgā organizācijā, korupcijā, krāpniecību finanšu jomā, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.
- Reģistrācija likumā noteiktā kārtībā,
- visas nepieciešamās licences pretendenta apakšuzņēmējiem un pašam pretendentam.
- Būvdarbu vadītājiem ir atbilstoši būvprakses sertifikāti/apliecinājums par ārvalstīs iegūtas kvalifikācijas atzīšanu Latvijā.⁹¹

⁹¹ Komisija lemj par Somu uzņēmēja dokumentos norādītā būvdarbu vadītāja kvalifikācijas atbilstību nolikumā ietvertajām prasībām par izglītības dokumentu formu (Latvijas institūcijās noteiktā kārtībā atzīti ārvalstu izglītības

Iepirkumam specifiskās kvalifikācijas prasības:

- Līgumā B un ceļu būvdarbos iesaistītajiem būvdarbu vadītājiem – vismaz piecu gadu pieredze ceļu vai tiltu būvdarbu vadīšanā.
- Pretendenta īstenoto un pēdējo 3 gadu laikā pieņemtais ceļu vai tiltu būvdarbu apjoms ir vismaz 30% no līguma summas.
- Nav iesniegti vairāki piedāvājumi, nav pārkāpts apakšuzņēmējiem uzticamo darbu apjoms (70% no piedāvājuma cenas)
- Ja pretendents ir personu grupa, tajā ietilpstošās personas nav iesniegušas atsevišķus piedāvājumus.

Atklātajā konkursā „TEN autoceļu uzlabojumi, 1. projekts, 2. daļa (E67- A1 posms Ādaži - Gauja): būvdarbu uzraudzība” Detalizēti vērtēšanas kritēriji ir iekļauti nolikumā. Tos veido A (organizāciju raksturojošie) un B (personālu) raksturojošie. Nolikums detalizē vērtēšanas kārtību – kritēriju pielietojamību - , nosaka to, kādos gadījumos piedāvājums tiek noraidīts tehnisko (kvalifikācijas) kritēriju nepietiekamības dēļ. Vērtēšanas kritēriju tabula un interpretācija par vērtējumu sistēmas piemērošanu ir konkursa nolikuma pielikums. Tādejādi kritēriji izveidoti pirms iepirkuma procedūras uzsākšanas un ir publiski pieejami ikvienai ieinteresētai personai.

Pretendentu tehniskās atbilstības (kvalifikācijas) izvērtēšana notiek saskaņā ar iepriekšizveidotu un konkursa nolikuma pielikumā ietvertu tabulu. Saskaņā ar minēto, pēc iepriekš izveidotas skalas tiek vērtēta pretendenta:

- izglītība
- līgumu skaits pēdējos 5 gados
- līgumu apjoms naudas izteiksmē pēdējos piecos gados (kas noteikts 10.000 EUR)

Izraugāma persona ar augstāko vērtējuma kopsummu.

Atklāta konkursa „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: konsultantu pakalpojumi” pieteikumu vērtēšanas kritēriji ir iekļauti iepirkuma nolikumā un iepirkuma procedūras gaitā netiek grozīti, tomēr komisija sniedz atbildes uz pretendentu jautājumiem, labojot kļūtas un precizējot izpratni par konkrētiem punktiem. Tehniskās prasības ir iekļautas nolikumā un to vērtēšanas kritēriji ir iepriekš zināmi pretendentiem. Trīs līmeņu vērtēšana: pieteikuma atbilstība formālajām prasībām, pretendenta atbilstības pārbaude un tehniskā piedāvājuma pārbaude. Visi kritēriji ir ietverti nolikumā.

Arī konkursā “Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: gulšņu ar elastīgiem sliežu stiprinājumiem piegāde” kritēriji ir ietverti konkursa nolikuma. Konkrētajā gadījumā prasīts, lai piegādātājs:

- spētu pierādīt vidējo finanšu apgrozījumu pēdējo trīs gadu laikā, kas nav mazāks kā 2 milj. EUR
- Pretendents ir veicis ne mazāk kā 60.000 piegādājamo vienību piegādi pēdējo trīs gadu laikā
- Pretendents ir gulšņu ražotājs vai ražotāja pārstāvis

[Minēto apliecinātie] dokumenti ir iesniegti atbilstoši nolikuma prasībām. Prasības/kritēriji tiek mainīti iepirkuma gaitā, reaģējot uz jautājumiem un sūdzībām, kurus iesniedz potenciāli pretendenti, kā arī pēc komisijas (pēc pasūtītāja iniciatīvas). Par izmaiņām likumā noteiktā kārtībā tiek informēti visi pretendenti.

dokumenti). Komisija vienojas, ka diploma atzīšana ir nepieciešama, jo konkrētā profesija Latvijā ir reglamentēta. Pretendents tiek atzīts par neatbilstošu (Protokols Nr. 10, 31.jūnijs)

Šis risks nav konstatēts.

13. risks - Nav skaidra mehānisma ārēju (neatkarīgu) ekspertu iesaistīšanu iepirkumu komisijās

Vide

Kārtība, kādā iepirkumu komisijas darbā tiek iesaistīti eksperti, ir noteikta likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 23.pantā, kā arī Ministru kabineta noteikumos Nr.742. Kā iepriekš jau tika minēts, ekspertus varēja pieaicināt (1) atbilstoši likuma noteikumiem no Ekonomikas ministrijas apstiprinātā saraksta un (2) atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.742 36.punktam, ja piedāvājumu vērtēšanā komisija uzskata par nepieciešamu pieaicināt papildus ekspertu. Likums nosaka konkrētus gadījumus, kad eksperts komisijas darbā ir jāiesaista un atstāj tiesības pašai komisijai lemt par ekspertīzes piesaistīšanu, ja tā minēto uzskata par nepieciešamu. Tomēr nav konkrēta dokumentēta mehānisma, kā eksperts tiek pieaicināts, kā arī netiek dokumentētas ekspertu pārbaudes, proti, vai eksperta zināšanas atbilst konkrētā iepirkuma priekšmetam. Gan atbalsta saņēmēja deleģētās personas, gan eksperts iesniedz CV. Saskaņā ar Procedūru KOMISIJA, ja būvdarbu apjoms pārsniedz 500.000Ls, iepirkuma komisijā jāaicina piedalīties (bez balsstiesībām) vismaz divus neatkarīgus ekspertus.

Aplūkojot konkrētas iepirkumu procedūras, jāsecina, ka iepirkumu komisijas darbā kā eksperti visbiežāk tiek pieaicināti atbalsta saņēmēja pārstāvji, pamatojoties uz atbalsta saņēmēja atbildīgās amatpersonas lūgumu. **Vienā no aplūkotajiem gadījumiem komisijas darbā iesaistīts arī neatkarīgs eksperts. Nav pamatojuma konkrētā eksperta iesaistīšanai komisijas darbā.**

Projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta” atklātajā konkursā „Tehniskais nodrošinājums ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām Liepājā” ar Vides ministrijas valsts sekretāra vietnieces, Investīciju departamenta direktores 2005.gada 19.oktobra rīkojumu Nr.334 kā eksperte bez balsstiesībām tika pieaicināta SIA „Liepājas ūdens” laboratorijas vadītāja. Iepriekš minētā eksperte iekļauta komisijas sastāvā pēc SIA ”Liepājas ūdens” lūguma (2005.gada 12.oktobra vēstule Nr.1.-5./33). Pamatojumā minēts – lai nodrošinātu kvalitatīvu piedāvājumu izvērtējumu laboratorijas aprīkojumam. Turklāt, SIA „Liepājas ūdens” direktors Andis Dejus deleģē komisijā sevi un Sandru Deju. (2005.gada 24.augusta vēstule Nr.1.-5./26) kā atbalsta saņēmēja pārstāvjus, proti, iepirkuma dokumentu sagatavotājinstitūcijas pārstāvjus. Gan atbalsta saņēmēja deleģētās personas, gan eksperts iesniedz CV. Atklātā konkursā „Dūņu lauku rekonstrukcija un uzlabojumi priekšattīrīšanas blokā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Liepājā”” eksperts netika iesaistīts. Turklāt šādam lēmumam netiek sniegts pamatojums. Turklāt, Ventspils pilsētas dome deleģē komisijā Ventspils pilsētas domes Ekonomikas nodaļas vadītāju un pašvaldības SIA “Ūdeka” valdes priekšsēdētāju p.i. (2007.gada 13.aprīļa vēstule Nr.1.-09./1276). Iepriekš minētās deleģētās personas iesniedz CV.

Projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Ventspilī, 2.kārta” atklātajā konkursā „Aizbīdņu un hidrantu nomaiņa”.tika iesaistīti divi eksperti. Netika sniegts pamatojums par konkrētu ekspertu izvēli. Kā jau tika minēts, tad vienu no ekspertiem ieteica pašvaldības SIA “Ūdeka” ar 2006.gada 9.marta vēstuli Nr.12-18/214. Iepriekš minētās deleģētās personas iesniedz CV. 2006.gada 24.maija atzinumā eksperts sniedz atzinumu, ka piedāvājumos darba veikšanas tehniskie risinājumi atbilst konkursa prasībām.

Konstatēta šī riska klātbūtne.

Transports

Par eksperta iesaistīšanas komisijas darbā lemj iepirkumu komisija. Nav vienotas, dokumentētas kārtības, kas reglamentē ekspertīzes piesaistīšanas formālos aspektus, kā arī kvalifikācijas (izņemot prasību attiecībā uz būvniecības darbiem piesaistīt ekspertus no ekonomikas ministrijas apstiprinātā saraksta) un objektivitātes izvērtējumu (ar interešu konfliktu novēršanu saistītie riski sīkāk aplūkoti iepriekšējās sadaļās).⁹²

De facto kā neatkarīgais eksperts/ novērotājs visās iepirkumu komisijās tiek iesaistīts SM ES finansēto projektu kontroles nodaļas pārstāvis. Nav piesaistīti citi, piemēram, nozares tehniskie eksperti, izņemot pasūtītāja (LDz un LVC) deleģētos. Tikai vienā no aplūkotajiem gadījumiem, komisija lemj par papildu ekspertīzes piesaistīšanu no pasūtītāja puses. Proti, atklātā konkursā „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: sliežu piegāde” komisijas darbā nedz izvērtējot nolikuma saturu pirms iepirkuma izsludināšanas, nedz piedāvājuma izvērtēšanas gaitā nepiedalās neatkarīgi nozares eksperti. Komisija pieņem lēmumu uzaicināt uz komisijas sēdēm LDz projektu vadītāju, kurš ir KF projekta, kura ietvaros tiek veikts iepirkums, vadītājs un pārzina projekta ieviešanas specifiku (projekta vadītājs, kā norāda SI amatpersonas, allaž piedalās komisijas darbā kā eksperts).

Konstatēta šī riska klātbūtne.

14. risks - Nav noteikumu, kas raksturo situācijas, kad iepirkuma specifikas, sarežģītības, apjoma (vai citu apsvērumu dēļ) pieprasa ārēju (neatkarīgu) ekspertu iesaistīšanu iepirkumu komisijās

Vide

Vajadzība pēc eksperta varētu rasties atkarībā no iepirkumu komisijas locekļu zināšanām, pieredzes un paša konkursa specifikas. Tomēr nav dokumentētu kritēriju/ieteikumu ekspertu iesaistīšanai. Netiek atklāti gadījumi, kad eksperta klātbūtne būtu vēlama vai obligāta. Lēmumu par minēto pieņem iepirkumu komisija ziņā ir atstāts jautājums par eksperta piesaisti.

Kā norādīts auditorfirmas “Ernst&Young Baltic” ziņojumā, starpniek institūcijām ir pieejams nozares speciālistu atbalsts vai arī resursi ārējo ekspertu piesaistei ar projektu ieviešanu saistīto tehnisko jautājumu izskatīšanai un pārbaudēm, kas arvien vairāk tiek izmantots.⁹³

Konstatēta šī riska klātbūtne.

⁹² Komentējot iespēju izstrādāt pamatprincipus, kuri liecina par nepieciešamību iesaistīt iepirkumu komisijas darbā papildu ekspertīzi SI amatpersonas norāda: “Nav iespējams pat formāli noteikt kuros gadījumos eksperts ir jāpiesaista un kuros ne. Viss atkarīgs no iepirkumu komisijas locekļu kvalifikācijas un zināšanām, pieredzes, kā arī iepirkuma sarežģītības pakāpes.”

⁹³ SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojuma gala versijas “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums” 9.lpp.

Transports

Projektu vadības rokasgrāmatā ietvertās procedūras KOMISIJA un NOLIKUMS⁹⁴ nosaka kritērijus, kas raksturo gadījumus, kad ārēju nozares ekspertu līdzdalība komisijā (tikai piedāvājuma vērtēšanā) ir obligāta. Procedūras nosaka, ka, ja tiek slēgts būvdarbu līgums un paredzamā līgumcena ir lielāka par 500 000 latu, komisija par ekspertiem bez balsstiesībām pieaicina vismaz divus sertificētus dažādu specialitāšu būvinženierus no Ekonomikas ministrijas apstiprinātā saraksta, un tie izsaka komisijai (vērtēšanas gaitā) neatkarīgu profesionālu viedokli. Ja nepieciešams, iepirkuma komisija piedāvājumu vērtēšanā var pieaicināt arī citus ekspertus.

Procedūras neļauj izprast eksperta (vai kā eksperts allaž kvalificējas pasūtītāja, IEI, pārstāvis iepirkuma komisijā?), bet jo īpaši neatkarīga (neatkarība - no kā?) eksperta jēdziena saturu gan attiecībā uz dalību, gan līdzdalību iepirkuma komisijā, t.i., saņemot komisijas uzaicinājumu un ne vienmēr raksturo eksperta sagatavotā ziņojuma juridisko raksturu.

Neskaidra ir arī eksperta loma komisijā. Proti, vai tā robežojas tikai ar dokumentācijas un pieteikumu tehnisku analīzi, sniedzot komisijai padziļinātu ieskatu sarežģītākos tehniskos jautājumos, vai arī eksperta kompetence aptver arī citus iepirkuma procesa norises aspektus, kas varētu ietekmēt gala lēmumu par konkrēta pretendenta piedāvājuma izvēli. Vienlaikus, jāatzīmē, ka eksperta pieaicināšana *per se* negarantē procesa kvalitāti, ja netiek pienācīgi nodrošināts tas, ka personas lēmums atbilst sabiedrības interesēm, proti, to neietekmē personiskas vai mantiskas intereses, kas minētos mērķus varētu apdraudēt.⁹⁵

Konstatēta šī riska klātbūtne.

Konkurences veicināšana

15. risks - Iepirkuma dokumentu, tehnisko specifikāciju saturs nenodrošina vienlīdzīgas iespējas visiem iespējamiem pretendentiem

Vide

Saskaņā ar auditorfirmas “Ernst&Young Baltic” secināto, iepirkuma komisijai iespēju robežās nepieciešams veikt pilnvērtīgu iepirkuma dokumentācijas pārbaudi, lai pārlicinātos (1) par iepirkuma priekšmeta un plānoto izdevumu atbilstību finanšu memoranda vai Eiropas Komisijas lēmuma prasībām, (2) par regulu noteikto ierobežojumu ievērošanu attiecībā uz attiecināmajām izmaksām, (3) par pretendentu kvalifikācijas prasību pārbaudi attiecīgā iepirkuma priekšmeta izpildei, (4) par plašākas konkurences pretendentu vidū nodrošināšanu.⁹⁶

⁹⁴ Neiepazīstoties ar papildu informāciju, piemēram, SM Risku vadības grupas sagatavoto risku analīzi.

⁹⁵ Kā ilustratīvu piemēru šeit var minēt kritērijus, kuri tiek piemēroti, izvērtējot korupcijas riskiem īpaši pakļautu amatu kandidātus, ņem vērā ziņas (*evaluation of any noticable problems*): apsūdzības krimināllietās, kas saistītas ar koruptīviem nodarījumiem, dienesta izmeklēšana par personas darbību saistībā ar koruptīviem nodarījumiem, būtiskas parādsaistības vai nestabila finanšu situācija, sociālas problēmas (alkohols, narkotikas, azartspēles u.c.), citas ziņas, kas rada saprātīgas bažas par personas objektivitāti (saistīta ar krimināli sodītām personām u.c.). Avots: Rekomendācijas pie *Federal Government Directive Concerning the Prevention of Corruption in the Federal Administration*. Sk. saiti uz šo dokumentu sadaļā “Avoti”

⁹⁶ SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojuma gala versijas “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums” 10.lpp.

Saskaņā ar likuma „Par iepirkumu valsts un pašvaldību vajadzībām” 12. un 13.pantu un līgumu starp Vides ministriju un atbalsta saņēmēju par projekta īstenošanu, starpniekinstitūcija sadarbībā ar atbalsta saņēmēju nodrošina darba uzdevuma un tehnisko specifikāciju izstrādi. Ja nepieciešams, starpniekinstitūcija darba uzdevuma un tehnisko specifikāciju sagatavošanai piesaista izpildītāju, kuru izvēlas iepirkuma procedūras kārtībā, saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Atsevišķos gadījumos iespējams, ka darba uzdevuma un tehnisko specifikāciju sagatavošanu starpniekinstitūcija deleģē atbalsta saņēmējam saskaņā ar līgumu starp Vides ministriju un Atbalsta saņēmēju par projekta īstenošanu.

Darba uzdevuma un tehnisko specifikāciju izstrādi izpildītājs (konsultants) veic saskaņā ar Vides ministrijas apstiprināto iepirkumu stratēģiju un noslēgto līgumu starp izpildītāju un sarpniekinstitūciju ciešā sadarbībā ar atbalsta saņēmēju. Atbalsta saņēmējs nodrošina darba uzdevuma un tehnisko specifikāciju izstrādei nepieciešamos datus un tehniska rakstura informāciju. Projektu ieviešanas departamenta projekta koordinators sadarbībā ar atbalsta saņēmēju veic izstrādāto dokumentu atbilstības pārbaudi Finanšu memorandam/ Eiropas Komisijas lēmumam un projekta koncepcijai, kā arī sniedz komentārus par iesniegto dokumentu versijām, lai nodrošinātu dokumentu kvalitāti sekmīga iepirkuma veikšanai un projekta mērķa sasniegšanai.⁹⁷

Tāpat iepirkuma dokumentu izstrāde notiek savstarpēji sadarbojoties Vides ministrijai, atbalsta saņēmējam un izpildītājam (konsultantam). Projektu ieviešanas departamenta projekta koordinators sadarbībā ar atbalsta saņēmēju veic izstrādāto dokumentu atbilstības pārbaudi Finanšu memorandam/ Eiropas Komisijas lēmumam un projekta koncepcijai, kā arī sniedz komentārus par iesniegto dokumentu versijām. Līdz ar to secināms, ka šādam sadarbības un uzraudzības procesam pēc iespējas vajadzētu nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem iespējamiem pretendentiem. Iepirkumu dokumentu pārbaudēs būtu jāveic ne tikai iekļautās informācijas pilnīguma, atbilstības standarta formātam un pareizības pārbaude, bet arī dokumentos iekļautās informācijas saturiskā analīze.

Šī riska klātbūtne nav konstatēta.

Transports

Situācija SM visumā sasaucas ar analīzi par VM procedūrām, kas saistītas ar tehniskās dokumentācijas izstrādi. Tiesa, iepirkumu dokumentāciju saskaņā ar sadarbības līgumu (sk. augstāk) veic IEI. Praksē sarežģītu iepirkumu gadījumā – īpaši piegāžu un būvdarbu gadījumā – nereti tiek saņemti pretendentu jautājumi un iebildes par tehnisko specifikāciju saturu, tostarp par konkurenci ierobežojošiem noteikumiem. Minētais var liecināt par nepietiekami kvalitatīvu IEI darbu un tā kontroli SI ietvaros (visi gadījumi, kad šādi komentāri un jautājumi saņemti šī ziņojuma sagatavošanā aplūkoto iepirkumu procedūru ietvaros, raksturoti augstāk, norādot arī uz komisijas rīcību, reaģējot uz minēto).

Konstatēta šī riska klātbūtne⁹⁸

⁹⁷ 2005.gada 10.jūnijā apstiprinātās Vides ministrijas Kohēzijas fonda Projektu vadības vadlīnijas 15.-16.lpp.

⁹⁸ Šis secinājums jāvērtē kopskatā ne tikai ar šī pētījuma ietvaros apkopotajiem empīriskajiem datiem par konkrētu procedūru norisi, bet arī saistībā ar jau iepriekš aplūkoto risku, kas raksturo iepirkuma dokumentācijas sagatavošanas posmu – tā kvalitāti un caurskatāmību.

16. risks Netiek veicināta konkurence, īpaši veicinot starptautisku komersantu dalību iepirkumu konkursos

Vide

Auditorfirmas “Ernst&Young Baltic” ziņojumā par iepirkuma procesu starpniekinstitūcijās norādīts, ka galvenās bažas Kohēzijas fondu projektu veiksmīgā īstenošanā izraisa attiecīgās nozares tirgus riski, kas galvenokārt var samazināt konkurences līmeni un tādejādi paaugstināt projektu izmaksas. Rekomendēts, ka Vides ministrijai un vadošajai iestādei ir/būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība tirgus risku identificēšanai un to kontrolei.⁹⁹

Analizējot iepirkumu procesu redzams, ka iespēju robežās tiek veikti pasākumi konkurences veicināšanai, iepirkumu konkursos piesaistot starptautiskus komersantus. Iepirkumu konkursi tiek izsludināti arī Starptautiskā serverī (*Publications Office - Publications.eu.int*). Vides ministrija ir arī vērsusies gan pie ārvalstu vēstniecībām, kā arī profesionālajām organizācijām.¹⁰⁰ Tomēr jānorāda, ka dokumentus parasti var iesniegt tikai latviešu valodā, kas savā ziņā apgrūtina ārvalsts uzņēmumu piedalīšanos.

Šī riska klātbūtne nav konstatēta.

Transports

Kā viens no iepirkuma procesa riskiem identificēts (SM RVG, arī Ernst&Young audita ziņojums) fakts, ka pieaugot projekta ietvaros veicamo darbu (īpašu būvdarbu apjomam) Latvijas uzņēmēji varētu nebūt spējīgi izpildīt visus vajadzīgos darbus, lai izvairītos no izmaksu sadārdzināšanās, nepieciešams veicināt starptautisku konkurenci. Kā būtisks riska faktors norādīta nepietiekama informācijas aprīte un pieejamība par izsludināto konkursu, ierosinot publicēt sludinājumu SM mājas lapā, kas ir iekļauts arī Procedūrā IZSLUDINĀŠANA, saradoties PK un Sabiedrisko attiecību nodaļai.

Papildus tam ierosināts tulkot sludinājumu krievu un angļu valodā, izsūtīt piedāvājumu iespējami ieinteresēto valstu vēstniecībām, piemēram, Krievijas un Baltkrievijas vēstniecībām un veikt vienreizējos pasākumus – informēt par iepirkumiem SM Interneta lapā arī angļu valodā. Tiesa, no autoru rīcībā esošās dokumentētās informācijas to, vai šādas ierosmes tiek īstenotas, nav iespējams noskaidrot un praksē tas atkarīgs no finanšu un administratīvo resursu pieejamības institūcijas ietvaros. Saskaņā ar SI amatpersonu sniegto informāciju par izsludinātajiem konkursiem tiek nosūtīta e-pasta informācija vēstniecībām.

Atsevišķos gadījumos tiek pieļauta piedāvājuma iesniegšana angļu valodā, tādejādi novēršot šķēršļus, kas saistīti ar valodas barjeru.

⁹⁹ SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojuma gala versijas “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums” 9.lpp.

¹⁰⁰ Piemēram, Vides ministrijas 2007.gada 20.marta vēstule Nr.4.4.2-01/1205 un 2007.gada 3.aprīļa vēstule Nr.4.4.2-01/1488.

Šī riska klātbūtne nav konstatēta.

Līgums

17. risks - Nav vai nav pietiekamu kontroles mehānismu, lai konstatētu līguma neatbilstību nolikumam un piedāvājumam

Vide

Iepirkumu līgumu sagatavošana notiek pamatojoties uz iepirkuma dokumentācijā iekļauto līguma projektu, nemainot līgumā paredzēto tiesību un pienākumu apjomu abām līgumslēdzēju pusēm, taču iepirkumā līgumā tiek noteikti būtiskāki saistību jautājumi – izpildītājs kā līguma saistību pildītājs juridiskā izpratnē un tiesību ieguvējs iepirkuma procedūras izpratnē, līguma finansiālie nosacījumi un līguma izpildes nosacījumi.¹⁰¹

Ne agrāk kā 7 darba dienas pēc paziņojuma par lēmuma pieņemšanu publicēšanas iepirkuma uzraudzības biroja mājas lapā komisijas sekretārs nodod Projektu ieviešanas departamenta projektu koordinātoram, noslēguma protokolu un visu izvēlēto pretendentu piedāvājumu oriģinālus un kopijas. Koordinātors, sadarbojoties ar komisijas sekretāru un ņemot vērā iepirkuma komisijas pieņemto lēmumu par konkursa rezultātiem, sastāda iepirkuma līgumu, izmantojot iepirkuma līguma veidni.

Projektu ieviešanas departamenta projekta koordinātors, sadarbojoties ar komisijas sekretāru, sastāda līgumu 3 eksemplāros un organizē tā saskaņošanu ar Projektu ieviešanas departamenta juristu un Iepirkuma Komisijas priekšsēdētāju. Iepirkuma līgumu pārbauda Projektu tehniskās vadības nodaļas Projekta koordinātors, Projektu administratīvās vadības nodaļas programmu koordinātors, Investīciju departamenta Finanšu un vadības nodaļa un Kvalitātes vadības nodaļa, izmantojot pārbaudes lapu Nr. PL_53 „Līgums”. Iepirkuma līgumu vīzē Projektu ieviešanas departamenta projektu koordinātors, Projektu ieviešanas departamenta jurists, Iepirkuma komisijas priekšsēdētājs, Investīciju departamenta Finanšu un vadības nodaļa un Kvalitātes vadības nodaļa. Tādējādi kontroles mehānisms līguma neatbilstībai nolikumam un piedāvājumam ir vērtējams, kā pietiekams.

Kontroles mehānisms līguma neatbilstībai nolikumam un piedāvājumam ir vērtējams kā pietiekams. Riska klātbūtne nav konstatēta.

Transports

Kohēzijas fondu projektu vadības rokasgrāmatā ietvertā procedūra PROTOKOS&LĪGUMS nosaka kompetences un kārtību, kādā SI (konkrēti - projekta koordinātors) sagatavo, vīzē un saskaņo iepirkuma līguma projektu. PK sagatavoto iepirkuma līguma projektu pārbauda KN vadītājs, ID juriskonsults (abiem pienākums pārbaudīt līguma atbilstību konkursa nolikumam un komisijas noslēguma protokolam, tiesa, nav norādīts, kādi ir kritēriji līguma atzīšanai par atbilstošu, tomēr, kā norāda SI amatpersonas, praksē šāds kritērijs ir dokumentu pilnīga saturiska atbilstība).

¹⁰¹ SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojuma gala versijas “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums” 13.lpp.

Amatpersonas līgumu vīzē vai nodot PK precizēšanai. Kā pēdējais līguma projektu apstiprina ID direktors. Visbeidzot līguma projekts tiek nosūtīts IEI un atbalsta saņēmējiem – saskaņošanai.

Jautājumus par līgumu (kura piedāvātais teksts ir konkursa nolikuma pielikums) var iesniegt arī pretendenti, kas saņēmuši nolikumu.

Vērtējot procedūru atrauti no konkrēta iepirkuma procesa, jāatzīmē, ka, lai arī institucionāli kontroles mehānisms ir sazarots un pietiekams, ņemot vērā, ka tajā piemērotie vērtēšanas kritēriji (pārbaudes apjoms) nav dokumentēti, nevar pārliecināties par to, vai pārbaude ir pietiekama ne tikai izvērtējot tās formālos, bet arī saturiskos aspektus. Līguma dokumentācijas saturisko pārbaudi pirms tā noslēgšanas, ir izvērtējuši arī neatkarīgie auditori, norādot, ka abās SI tiek veikta līguma projekta pārbaude, tomēr SM šī pārbaude netiek dokumentēta un tādejādi nav iespējams pārliecināties par šīs pārbaudes apjomu un pietiekamību.¹⁰² Salīdzinājumam - VM pārbaude notiek izmantojot pārbaudes lapas.

Riska klātbūtne nav konstatēta, tomēr situāciju iespējams pilnveidot, lai pilnīgi novērstu bažas, kas saistās ar iedibināto kontroles mehānismu saturu.

18. risks - Viegli izdarāmas izmaiņas iepirkuma līguma noteikumos

Vide

Iepirkumu līgumu grozījumu jeb papildinājumu veikšanas laikā juridiski iespējams veikt izmaiņas jebkurā noslēgtā iepirkuma līguma sadaļā, tas ir, līguma priekšmetā, izpildes termiņos, finanšu nosacījumos un citās tiesību un pienākumu sadaļās.¹⁰³ Vides ministrijā grozījumu jeb papildinājumu pārbaude tika veikta iepirkumu līguma, izmantojot pārbaudes lapas.¹⁰⁴

Saskaņā ar Finanšu ministrijas, Valsts kases, Vides ministrijas 2004.gada 16.jūlija līgumu „Līgums par kārtību, kādā īsteno un uzrauga no Kohēzijas fonda līdzekļiem finansētos vides infrastruktūras un tehniskās palīdzības projektus” 5.2.punktu Projektu ieviešanas departamenta AVN programmu koordinators līguma grozījumu kopiju divu nedēļu laikā nosūta Vadošai iestādei.¹⁰⁵

Līdz ar to par visiem līguma grozījumiem tiek informēta vadoša iestāde.

Aplūkoto iepirkumu nolikumos iekļauto līgumu redakcijas paredz šādu grozīšanas kārtību:

- ° Preču cenas līguma izpildes laikā netiek pārskatītas, ja vien specialajos noteikumos nav noteikts citādi.

¹⁰² Ernst & Young, Ibid., 13.lpp. Auditoru identificētie riski: līgums nosacījumu neatbilstība ES un LR tiesību normām, kas var apdraudēt Pasūtītāja finanšu intereses, kļūdainas informācijas iekļaušana līgumā, vai persona, kas tiesīga parakstīt konkrētu līgumu.

¹⁰³ SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojuma gala versijas “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums” 14.lpp.

¹⁰⁴ SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojuma gala versijas “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums” 14.lpp.

¹⁰⁵ 2005.gada 10.jūnijā apstiprinātās Vides ministrijas Kohēzijas fonda Projektu vadības vadlīnijas.

- Pasūtītājs vai pasūtītāja pārstāvis nosaka preču piegādes uzsākšanas dienu. Līguma izpilde, izņemot, ja Puses ir vienojušas citādi, uzsākama ne vēlāk kā 90 dienas pēc līguma noslēgšanas dienas. Tomēr punkts nosaka, ka piegādātājs var lūgt pasūtītājam līguma izpildes termiņa pagarināšanu, ja līguma izpilde tiek kavēta vai paredzams, ka tā tiks kavēta šādu iemeslu dēļ:
 - Pasūtītājs ir pasūtījis papildus preces;
 - Pasūtītāja pārstāvis ir izdevis rīkojumu, kas ietekmē vai var ietekmēt līguma izpildes termiņu, ja vien pasūtītāja pārstāvja rīkojumi nav saistīti ar piegādātāja līgumā noteikto saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi;
 - Ir apturēta preču piegāde, ja vien tā nav saistīta ar piegādātāja līgumā noteikto saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi;
 - Pastāv nepārvarams varas apstākļi.
- Piegādātājs 30 dienu laikā no brīža, kad tas konstatē, ka varētu rasties līguma izpildes nokavējums, lūdz pasūtītājam pagarināt līguma izpildes termiņu, savu lūgumu pamatojot. Pasūtītājs 30 dienu laikā no lūguma saņemšanas dienas pagarina līguma izpildes termiņu vai gadījumā, ja lūgums ir nepamatots, norāda piegādātāja lūgumu.

Līdz ar to nolikumā iekļautajā līguma projektā tiek noteikta konkrēta un skaidra līguma grozīšanas kārtība. Pamatprincips ir tāds, ka līguma grozīšana var notikt līguma pusēm par to vienojoties.

Citā gadījumā līguma grozījumi (saskaņā ar nolikumā ietverto līguma projektu) tiek pieļauti, ja līguma grozījumi neskar Līguma mērķi un pakalpojuma izmaksu pozīciju cenu grozījumi nepārsniedz 15 % no attiecīgās pozīcijas no attiecīgās pozīcijas izmaksām. Tāmē, pasūtītāja pārstāvis izdod rīkojumu ir tiesīgs veikt grozījumus pakalpojumā. Ar pasūtītāja pārstāvja rīkojuma nedrīkst pagarināt līguma izpildes termiņu vai līguma summu. Līdz ar to nolikumā iekļautajā līguma projektā tiek noteikta konkrēta un skaidra līguma grozīšanas kārtība. Pamatprincips ir tāds, ka līguma grozīšana var notikt līguma pusēm par to vienojoties.

Nosacījumus var sasaistīt arī ar starptautiski pieņemtiem standartiem, piemēram, FIDIC/Starptautiskās Inženieru - konsultantu federācijas izstrādātajiem līgumu noteikumiem. Tie detalizēti nosaka līgumu formas, kuras var izmantot gadījumos, kad notiek starptautiska mēroga konkursi. Tās var tik pamainītas, ievērojot nacionālas tiesības. Iepriekš minētajos noteikumos detalizēti atrunāta līgumu grozīšana. Līguma grozīšana var notikt līguma pusēm par to vienojoties.

Šī riska klātbūtne nav konstatēta.

Transports

Saskaņā ar piedāvāto līguma variantu, kas pievienots konkursa nolikumam, līgumu var grozīt šādos gadījumos:

Atklāts konkurss „TEN autoceļu tīkla uzlabojumi, 1. projekts 5. daļa (E22 – A12 posms Jēkabpils - Varakļāni) būvdarbi”

1. Nodokļu likumu grozījumu gadījumā, kas samazina vai palielina līgumā noteiktās cenas, izmaiņas var tikt veiktas pusēm vienojoties, atbilstoši likuma izmaiņu rezultātā notikušajām izmaiņām.
2. Iestājoties gadījumiem, kas noteikti līgumā (gadījumi, kad izpildītājs var prasīt darba izpildes laika pagarinājumu), pusēm vienojoties var tikt grozīts līguma pabeigšanas termiņš.
3. Izmaiņu akts līgumā (sagatavo būvinženieris) nav spēkā bez abu pušu piekrišanas, ja:

- a. Izmaiņas darbu izmaksās pārsniedz 2% no līgumcenas
 - b. Ja sākotnēji paredzētais darbu apjoms mainās par vairāk kā 30%
 - c. Ja darba izmaiņu veikšanai nepieciešams vairāk kā 30 dienas
 - d. Ja tiek pārsniegta sākotnējā līgumcena
4. Līguma grozījumi izdarāmi vienīgi rakstiski.

Atklāts konkurss „TEN autoceļu uzlabojumi, 1. projekts, 2. daļa (E67- A1 posms Ādaži - Gauja): būvdarbu uzraudzība”

Saskaņā ar nolikuma pielikumā atrodamajiem līguma variantiem, līgumu iespējams grozīt šādos gadījumos:

1. Ja pēc līguma noslēgšanas notiek izmaiņas nodokļu likumdošanā, kas ietekmē izpildītāja darba izmaksas, ja šo izmaiņu ietekme uz izmaksu apjomu ir precīzi nosakāma, ja šādi grozījumi nav atspoguļoti līguma cenā, ir veikts iepriekšējs brīdinājums un puses ir savstarpēji vienojušās, tiek grozīta līguma cena.
2. būvdarbu veikšanas laikā rodas objektīva nepieciešamība veikt izmaiņas akceptētajā būvprojektā, kā rezultātā puses vienojas grozīt darba uzdevumu, kas ietekmē līguma izpildītāja uzdevumus
3. Grozījumus sagatavo pasūtītājs un paraksta abas puses.

Savstarpēji vienojoties puses var izdarīt grozījumus līgumā, kas neietekmē līguma mērķi. Līguma grozījumi noformējami rakstveidā un noslēdzami tādā pašā veidā, kā līgums. Pasūtītājs var mainīt pasūtījuma apjomu pēc līguma noslēgšanas ar nosacījumu, ka šo izmaiņu raksturs un summas maiņas tā rezultātā nepārsniedz 15% no līguma cenas.

Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: sliežu piegāde”

(Saīsināts, saglabājot noteikuma būtību) Grozījumi līgumā izdarāmi pusēm savstarpēji vienojoties un noslēdzami tādā pašā kārtībā kā līgums. Konsultantam piedāvājums grozījumiem jāiesniedz pasūtītājam ne vēlāk kā 30 dienu laikā pirms iecerētā grozījuma spēkā stāšanās, izņemot gadījumus, kad puses vienojas par citu termiņu.

Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: konsultantu pakalpojumi”

Gadījumos, kad grozījumi neietekmē līguma mērķi, kā arī izmaiņas izmaksās nepārsniedz 10% no sākotnējām izmaksām, kas ietvertas izmaksu detalizācijā, Projekta Vadītājam (KF projekta vadītājam) ir tiesības papildināt jebkuru līguma sadaļu, kas skar konsultanta sniegtos pakalpojumus. Šādas izmaiņas var iekļaut: papildinājumus, trūkumus, aizstāšanas gadījumus, izmaiņas kvalitātē, īpašas kārtības, pakalpojuma izpildes laika plānošanas metodi. Neviens no papildinājumiem nedrīkst ietekmēt līguma izpildes termiņu, to pagarinot. Neviens retroaktīvs grozījums nav spēkā. Visi grozījumi, vai papildinājumi, kas izdarīti formā, kas nav paredzēta līgumā – pielikums vai administratīvais rīkojums no pasūtītāja, nav spēkā.

Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: gulšņu ar elastīgiem sliežu stiprinājumiem piegāde”

Pirms jebkuru šādu izmaiņu izdarīšanas, Projekta vadītājam ir jābrīdina konsultants par šādu grozījumu saturu un formu. Cik vien iespējams drīz pēc paziņojuma saņemšanas Konsultantam jāiesniedz rakstisks piedāvājums par nepieciešamajiem grozījumiem. Līgums satur virkni noteikumu par to, kādā veidā šīs izmaiņas ir ieviešamas un kādi noteikumi piemērojami.

Šī riska klātbūtne nav konstatēta.

Sūdzības un tiesas lēmumi

Vide

Atklāts konkurss "Būvdarbu līgumu realizācijas atbilstības pārbaude projektā „Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, 2.kārta”" (id.Nr. VIDM 2006/115).

Sūdzību par iepirkuma komisijas lēmumu IUB iesniedza noraidītais pretendents SIA „Akorda” par komisijas lēmumu par SIA „Vides projekti” piedāvājumu.

Sūdzības iesniedzējs lūdz atcelt iepirkumu komisijas lēmumu, argumentējot, ka iepirkuma komisijas 2006.gada 19.oktobra vēstulē par informācijas precizēšanu ir norādīts, ka saskaņā ar VSIA „Vides projekti”, ar kuru nolemts slēgt iepirkuma līgumu, piedāvājumā sniegto informāciju eksperts G.G. pašreiz ir noslogots kā pilna laika eksperts ES līdzfinansētā Jelgavas ūdenssaimniecības attīstības projektā, kas turpināsies līdz 2007.gada vidum, un ka VSIA „Vides projekti” 2006.gada 20.oktobra vēstulē norādīts, ka ar G.G. ir noslēgts priekšlīgums par uzņēmuma līgumu, kā arī, ka G.G. ir noslēgts uzņēmuma līgums, kas apdraud minētā eksperta pieejamību vēl vienā līgumā, proti, līgumā, kas tiks noslēgts šī konkursa rezultātā. Līdz ar to VSIA „Vides projekti”, projekta izpildē kā apakšuzņēmēju uz uzņēmuma līguma pamata piesaistot ekspertu G.G., nav izpildījusi konkursa nolikuma prasību, kas nosaka, ka pretendents pakalpojuma sniegšanā var piesaistīt apakšuzņēmējus un ka piesaistītajiem apakšuzņēmējiem ir jāatbilst nolikuma 4. punktā un 5.punkta 5.1.1.apakšpunktā noteiktajām prasībām, kā arī nav iesniegusi noteikto apakšuzņēmējam nododamo pakalpojuma daļu sarakstu atbilstoši apakšuzņēmēju saraksta veidnei.

Vides ministrijas pārstāvis iesniegumu neatzina un paskaidroja, ka VSIA „Vides projekti” piedāvājumā iekļautais tehniskais eksperts G.G. uz uzņēmuma līguma pamata ar Jacobs Gibb Ltd. piedalās līgumā „Tehniskā uzraudzība projektam „Ūdens apgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Jelgavā”” izpildē kā būvuzrauga komandas viens no galvenajiem ekspertiem, līguma izpildes termiņš ir 2007.gada 30.marts. Pasūtītāja pārstāvji norādīja, ka G.G. uz uzņēmuma līguma pamata veic tehniskā eksperta pienākumus VSIA „Vides projekti” ūdenssaimniecības un kanalizācijas projektos, kā arī starp G.G. un VSIA „Vides projekti” ir noslēgts uzņēmuma priekšlīgums, kas paredz, ka gadījumā, ja ar VSIA „Vides projekti” tiks noslēgts iepirkuma līgums šī konkursa rezultātā, tad ar G.G. tiks noslēgts uzņēmuma līgums par piedalīšanos iepirkuma līguma izpildē. VSIA „Vides projekti” pieteikumā dalībai konkursā ir apliecinājis, ka apņemas veikt pakalpojuma izpildi atbilstoši iepirkuma līgumam un tehniskajām specifikācijām, kā arī G.G. ir apliecinājis, ka gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums slēgt iepirkuma līgumu ar VSIA „Vides projekti”, apņemas kā tehniskais eksperts piedalīties iepirkuma līguma izpildē.

IUB sūdzību izskatīšanas komisija 2006. gada 11.decembrī nolēma¹⁰⁶, ka iesniegums ir pamatots, un ka iepirkuma komisija pretendenta VSIA „Vides projekti” piedāvājumu nav vērtējusi atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 56.panta pirmajā daļā noteiktajam - atklātā konkursā pasūtītājs atlasa

¹⁰⁶ Lēmums Nr.4-1.2/06-215

pretendentus saskaņā ar izvirzītajām kvalifikācijas prasībām, pārbauda piedāvājumu atbilstību atklāta konkursa nolikumā noteiktajām prasībām un izvēlas piedāvājumu vai piedāvājumus saskaņā ar izraudzīto piedāvājuma izvēles kritēriju.

Ar lēmumu aizliegts slēgt iepirkuma līgumu un uzdots Vides ministrijai novērst iesniegumu izskatīšanas komisijas konstatētos pārkāpumus, atkārtoti izvērtējot atklātā konkursā iesniegtos piedāvājumus. Lēmums netika pārsūdzēts tiesā.

Transports

Atklāts konkurss „Sliežu ceļu atjaunošana Austrumu – Rietumu dzelzceļa koridora posmos: gulšņu ar elastīgiem sliežu stiprinājumiem piegāde”

Sūdzību par iepirkuma komisijas lēmumu IUB iesniedz pretendents ar otru zemāko cenu SIA „Stīga BALT” par komisijas lēmumu par A/S „Swertak” (turpmāk - *Swertak*) piedāvājumu. Iesniedzēja piedāvājuma summa bija 18.999.500,00 EUR, savukārt uzvarētāja piedāvājuma summa bija 18.581.500,00 EUR.

Sūdzības iesniedzējs lūdz atcelt iepirkumu komisijas lēmumu, argumentējot, ka:

- *Swertak* neatbilst nolikumā ietvertajām prasībām – vidējam piegāžu apjomam, kā arī
- neatbilst pretendentu kvalifikācijas kritērijiem.
- konkursa nolikumā nebija paredzēta iespēja konkursā piedalīties konsorcijam (*Swertak* konkursā piedalījās kopā ar vēl diviem komersantiem)
- *Swertak* iesniegtais piedāvājums ir nepamatoti lēts

IUB sūdzību izskatīšanas komisija 2006. gada 13. janvārī lēma¹⁰⁷, ka sūdzība nav pamatota un atļāva pasūtītājam slēgt līgumu ar konkursa uzvarētāju *Swertak*. Lēmums Nr. 4-1.2/06-7, citu starpā, argumentējot ar faktiska monopolstāvokļa izveidošanos reģionā, ja *Stīga Balt* nebūs spējīga turpmāk darboties tirgū.

Sūdzības iesniedzējs komisijas lēmumu pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atcelt IUB lēmumu, bet līdz lietas izlemšanai- lēmumu apturēt, tādējādi aizkavējot iepirkuma līguma slēgšanu ar konkursa uzvarētāju *Swertak*. Pieteicēja pārstāve tiesas sēdē arī norādījusi – ja pārsūdzētais lēmums, ar kuru IUB atļāvis slēgt iepirkuma līgumu ar konkursa uzvarētāju, faktiski radīs situāciju, kad reģionā konkrētajā tirgus segmentā izveidosies monopolstāvoklis.

Atbildētāji (*Swertak* un SM), kā arī trešā persona (LDz) tiesas sēdē norāda, ka pieteikums ir nepamatots. IUB sūdzību izskatīšanas komisija lietu izskatījusi likumā noteiktā kārtībā un atbilstoši iesniegtajiem dokumentiem. IUB komisija konstatējusi, ka SI, veicot iepirkumu ir ievērojusi gan iepirkuma procesuālo regulējumu un izvēlētais piedāvājuma atbilst tehniskajā specifikācijā ietvertajām prasībām. Pieteicēja mērķis – kā noskaidrots tiesas sēdē – ir panākt, ka līgums netiek noslēgts.

Tiesa pieteicēja lūgumu atzina par noraidāmu un nepamatotu. Tiesas lēmums pamatots ar to, ka pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu aptur administratīvā akta darbību no pieteikuma iesniegšanas dienas. Vienlaikus tiesa norāda, ka

¹⁰⁷ Lēmums Nr.4-1.2/06-7

administratīvais akts ir spēkā līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt. Ņemot vērā, ka, pamatojoties uz IUB sūdzību izskatīšanas komisijas lēmumu par pieteicēja sūdzību, apstrīdētais administratīvais akts jau ir izpildīts, līdz ar to administratīvā akta darbības apturēšana, un tātad pieteicēja prasības izpildīšana, ir kļuvusi neiespējama.

AVOTI

Guide to Cohesion Fund 2000 – 2006. European Commission, February 2000. Aplūkojams: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/doc/vademecum_cf_en.pdf

LR Vides ministrijas valsts sekretāra vietnieka 2004.gada 24.maijā apstiprinātā „Latvijas Republikas Vides ministrijas Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu ieviešanas rokasgrāmata” un LR Vides ministrijas valsts sekretāra vietnieka 2005.gada 28.septembrī apstiprinātā „Latvijas Republikas Vides ministrijas Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu ieviešanas rokasgrāmata”.

SM 2005. gada 14. janvāra reglaments Nr.6 “Projektu īstenošanas rokasgrāmata starpniekinstitūcijas struktūrvienībām un procedūras.”

1999. gada 21. jūnija grozījumi Regulā 1164/96 Aplūkojams: http://www.esfondi.lv/upload/regulas/en_1265_1999.pdf

Baltā grāmata, Eiropas transporta politika 2010.gadam: laiks izlemt. Aplūkojama: http://ec.europa.eu/transport/white_paper/index_en.htm

Davoodi, T.V. Roads to Nowhere: How Corruption in Public Investment Hurts Growth. Economic Issues No.12. International Monetary Fund, Washington D.C.,1998.

Eiropas komisijas izstrādātie ISPA ietvardokumenti. Aplūkojami: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/ispa/working_en.htm

Federal Government Directive Concerning the Prevention of Corruption in the Federal Administration. Rekomendācija Nr. 1, 2.lpp. Aplūkojams: http://www.bmi.bund.de/cln_012/nn_122688/Internet/Content/Common/Anlagen/Lexikon/empfehlungen_zur_richtlinie_korruptionspraevention_en.templateId=raw,property=publicationFile.pdf/empfehlungen_zur_richtlinie_korruptionspraevention_en.pdf

Finanšu ministra 2004. gada 7. maija rīkojums Nr. 440 “”Par izmaiņām saistībā ar pāreju no Eiropas Savienības Strukturālās politikas pirmsiestāšanās finanšu instrumenta (ISPA) uz Kohēzijas fondu”, grozījumi rīkojumā ar finanšu ministra 2004. gada 4. jūnija rīkojumu Nr. 532.

Framework for funding of investments in the field of transport infrastructure with ISPA. Aplūkojams: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/download/trans_en.pdf

Guide to the Cohesion fund 2000 – 2006.

Aplūkojams:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/doc/vademecum_cf_en.pdf

Heald, D. “Varieties of Transparency” (2. nod), “Transparency as an Instrumental Value” (4.nod.) // Heald, D., Hood, (red.). C. *Transparency: The Key to Better Governance*, Oxford University Press, Oxford, 2006, lpp. 25. – 43. un 59. – 73.

Kohēzijas fonda ietvara dokuments 2004. – 2006. gada finansēšanas periodam

Ministru kabineta 2003. gada 7.oktobra noteikumi „Valsts investīciju programmas sagatavošanas, finansēšanas un īstenošanas kārtība” paredz - Eiropas Savienības līdzfinansētie investīciju projekti ir iekļaujami Valsts investīciju programmā (VIP). Satiksmes nozarē, kā norāda Satiksmes ministrijas politikas plānošanas dokumenti (sk. augstāk) nepieciešamo investīciju apjomu un mērķus 2004.-2008. gada periodam nosaka Valsts investīciju programma – Transporta un sakaru nozares stratēģija

investīciju jomā. Procesu norisi gan koncepcijas izstrādes gaitā, gan attiecībā uz konkrētiem projektiem koordinē SM Investīciju departaments.

Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumi Nr.298 „Noteikumi par kārtību, kādā sagatavo, apstiprina, īsteno un uzrauga no Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzekļiem finansētos projektus”

Ministru kabineta 2006. gada 14. februāra noteikumi Nr. 120 “Kohēzijas fonda ietvara dokuments 2004.- 2006. gada plānošanas periodam.” Aplūkojams: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=421>

On the implementation of commitments undertaken by the acceding countries in the context of accession negotiations on chapter 21 - Regional Policy and coordination of structural instruments (July 16, 2003). Aplūkojams: http://www.ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/pdf/com_chapter21_en.pdf

Annex: http://www.ec.europa.eu/regional_policy/newsroom/document/pdf/annex_chapter21_en.pdf

Regula 16/2003 laying down special detailed rules for implementing Council Regulation (EC) No 1164/94 as regards eligibility of expenditure in the context of measures part-financed by the Cohesion Funds. Aplūkojama: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2003/l_002/l_00220030107en00070013.pdf

Satiksmes ministra 2004. gada 8. aprīļa rīkojums Nr. 77 “Par Valsts Investīciju Programmas un Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu izvērtēšanas komisijas izveidošanu”, ar kuru par spēkā neesošu atzīts tāds pats rīkojums, kas izdots 2003. gada 4. novembrī. Attiecībā pret iepriekšējo gadu notikušas nelielas izmaiņas komisijas sastāvā. 2003. gadā komisijā piedalījās: satiksmes ministrs, ministrijas valsts sekretārs un valsts sekretāra vietnieks (arī starpniekinstitūcijas vadītājs), visu ministrijas nozaru departamentu vadītāji, kā arī investīciju un investīciju politikas departamenta vadītājs.

Satiksmes ministrijas 2002. gada 26. februāra noteikumi Nr. 11 “Satiksmes nozares Valsts investīciju programmas projektu vērtēšanas kārtība”

SIA “Ernst&Young Baltic” 2006.gada 31.marta ziņojums “Kohēzijas fonda vadošās iestādes izveidotās un uzturētās Kohēzijas fonda projektu kontroles sistēmas izvērtējums”

¹Trans-European Transport Network guidelines. Aplūkojamas: http://ec.europa.eu/ten/transport/guidelines/index_en.htm

Transporta attīstības nacionālā programma 2000 – 2006. gadam (apstiprināta, MK 1995. gada 14. novembrī)¹

Valsts investīciju programma 2004.-2008. Transporta un sakaru nozares stratēģija investīciju jomā. Satiksmes ministrijas pārziņā esošo nozaru attīstības stratēģija